

Inw. 48144

~~Lus.~~ 16687.

SOCIETATEA ACADEMICĂ SOCIALĂ LITERARĂ

„ROMÂNIA JUNĂ”

DIN VIENA.

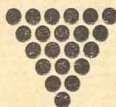
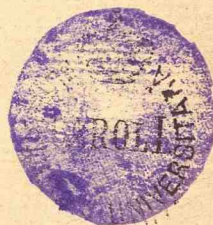
(1871 – 1911)

B135575

MONOGRAFIE ISTORICĂ

DE

I. GRĂMADĂ.

Donățiunea Maiorescu

:: A R A D ::
Tip. „CONCORDIA” soc. pe acții
:: 1912. ::

Editura societății „Rom. Jună”.

061 : 859.0

859.0 (1911)

22295

CONTROL 1953

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

BUCUREȘTI

COTA

16 687

pe 62/06

1956

1961

D

B.C.U. Bucuresti

C22295

Bibliografia.

A) Manuscrise:

Acte externe și interne din arhivele societăților studențești: „Societatea literară și științifică (1864—1871), societatea „România“ (1867—1871) și soc. „România Jună“ (1871—1911).

Alexi A. P., O epistolă trimisă din Graz d-nei Emilia Dr. Rațiu (Sibiiu) cu data de 25 Iulie 1871.

Bârseanu Andrei, O epistolă trimisă „României June“ cu data din Sibiiu 6 Sept. n. 1911.

Eminescu Mihail, Mss. dela Academia Română Nr. 2255 f. 307; 2257 f. 66 sq.

Halip Vasile (Ilișești), a trimis o epistolă în vara anului 1911 d-nei M. Rațiu n. Porumbescu (Câmpina) pentru „România Jună“.

Pușcariu Ilariu, Dr. Amintiri din viața de student, trimise „România June“ cu data din Sibiiu 21 Februarie 1911.

Rațiu Maria n. Porumbescu, O epistolă trimisă „României June“ cu data din Câmpina 2 Sept. n. 1911.

B) Cărți:

Almanahurile „României June“ din 1883 și 1888.

Braniște V. Dr., C. Porumbescu, schiță monografică, Lugoj 1908.

Calendarul „Amicul Poporului“ din Gherla 1884 (N. Petrapetrescu: Despre Ciprian Porumbescu).

Eminescu Mihail, Serieri politice și literare vol. I. (1870—77) București 1905.

„România Jună“ lui Titu Maiorescu, Seriere omagială Suceava 1910.

Sbiera I. G. Dr. Familia Sbiera,... amintiri din viața autorului, Cernăuți 1899.

Popovici A. C., Naționalism sau democrație, București 1910.

Scurtu Ioan : Mihail Eminescu's Leben und Prosaschriften
pg. 278 din Dr. G. Weigand, X. ter Jahresbericht des Instituts
für rumänische Sprache zu Leipzig, 1904.

Teliman Mihai, Foiletoane, Suceava 1906.

C) Rapoarte anuale :

Rapoartele anuale ale societății „România Jună” din anii
1871—1911.

D) Reviste :

Convorbiri literare, Iași și București IV, 1870—71 Nr. 14
din Septembrie 1870 pp. 233—234; XVI 1882 Nr. 4, pp. 157—163;
XXV, 1892 Nr. 11 și 12 pp. 1087—92; XXXVI, 1902 Nr. 4 pp.
308—320; XXXVII, 1903 Nr. 4 pp. 297—328; Nr. 19 pp.
923—938; dto Nr. 11 pp. 1006—1015 și XXXVIII, 1904 Nr. 1
pp. 29—48.

Floarea albastră, București 1899 pg. 4 (Număr festiv în-
chinat memoriei lui M. Eminescu).

Junimea literară, Cernăuți, I, 1904 pp. 4—6; VI, 1909
Nr. 7—8 pp. 135—141; IX, 1912 Nr. 2—3.

Neamul român., Vălenii de munte, III, 1908 Nr. 72 pg. 1130.

E) Ziare :

„Albina” (Viena) 1869 din 25 Aprilie.

„Deutsches Volksblatt” (Viena) 3 Martie 1910 Nr. 7603.

„Epoca” (București) XVI, 1910 Nr. 39 din 18 Februarie.

„Gazeta Transilvaniei” (Brașov) 1882 Nr. 66 și 67 din 11
și 13 Iunie; LXXIII, 1910 Nr. 34, 35, 36 și 37; 1910 Nr. 37 pg.
2, din 3 Martie.

„Neue Freie Presse”, din 3 Martie 1910.

„Neues Wiener Journal”, 3 Martie 1910.

„Patria” (Cernăuți) 1910 Nr. 20 din 13 Martie pg. 3.

„Revista Politică” (Suceava) 1889 Nr. din Iunie.

„Românul” (București) XV. 1871 din 15 August; dto
Nrele 20, 21, 22, 26, 27, 28 și 29 August.

„Traian” (București) 1870, Nr. 10 din Ianuarie.

„Tribuna” (Arad) XIII. 1909 Nr. 129 pg. 4.*)

*) Notă : În text citez numai actele cele mai însemnate din arhiva
societății, cea mai mare parte din ele am folosit-o fără să mai indic
numărul, căci mi-ar fi îngreuiat numai lucrarea și ar fi răpit prea mult
spațiu. N. A.

INTRODUCERE.

iena, mai înainte capitala unei monarhii unitare în care trăiau *la un loc* trei milioane de Români, a fost până la începutul erei dualiste — și este chiar și de atunci încoace — cel mai de frunte centru de cultură apuseană pentru Românii de sub sceptrul habsburgic. Din timpuri vechi întâlnim în analele universității rudolfine și în ale altor școli înalte din acest oraș, nume românești, dintre cari unele au strălucit mai apoi în țările lor.

Un Petru Maior și un Gh. Șincai au urmat la institutul „Sfânta Barbara” pe la 1780, pe un Gh. Lazar îl aflăm în 1805 luând parte la apărarea Vienei în contra lui Napoleon, iar mai târziu la 1848 unul din frații Hurmuzachi, student, se luptă pe baricade alături cu colegii săi germani împotriva oștilor împărătești. În liceul Theresian ilustrul elev T. Maiorescu face cinste neamului nostru prin talentele sale strălucite, și câți alții ale căror nume au rămas necunoscute!

Dar toți acești studenți trăiau răslețiți, neavând o organizație, o societate în sânul căreia să se întâlnească în orele libere. La Pesta o astfel de societate studentească, cu numele „*Petru Maior*”, se înjghebase încă din 1862, adunându-i aproape pe toți studenții români rătăciți în acel ocean străin. Exemplului acestuia îi urmară prin 1864 și studenții români din Viena, cari întemeiară nu atât o societate în toată forma, ci mai de grabă un club social-literar cu numele „*Societatea literară și științifică*”, fără statute recunoscute de guvern până în anul 1868, când dintr’însa

a răsărit ca și Eva din coasta lui Adam, societatea „România“, mai numeroasă, mai activă și prin urmare cu mai mult drept la existență. Tot cam pe atunci se înființă la Graz „Românismul“, la Berlin „Familia“, iar ceva mai târziu în Paris „Uniunea Românilor“.

În loc ca cele două societăți din Viena să trăiască în pace și în armonie, ele se îndușmăniau neconținut, așa că bunul român bucovinean Alecu Hurmuzacki împreună cu acei studenți cari formau așa numitul „Club al indifeerenților“ stăruiră pentru fuzionarea celor două societăți în una nouă cu numele „România Jună“, un adevărat azil pentru studenții români.

Căci ce este mai natural, decât ca fiecare tînăr să afle în orașul în care voiește să-și facă studiile superioare, un loc de întîlnire, un izvor de recreare și întărire sufletească? Aceste-s societățile studențești de felul „României Junce“, care, purcizând din unirea celor două societăți amintite, a fost, este și va fi ca o insulă într'un ocean, ca o oază în pustie pentru tinerii studenți, cari ea și albinele merg să strângă miere de prin flori străine, pentru ca întorcându-se apoi acasă din fagurii lor să îndulcească neamul nostru cel amărât.

Pentru prima dată rupt dela sânul părinților, din cereul neamurilor, amicilor și cunoscătorilor, și aruncat în mijlocul unei lumi nouă, plină de bunătăți, dar nici decum liberă de răutate și de corupțiune, departe de orice ajutor și mângăiere și fără oareșcare îndegetare binevoitoare în calea sa, adese lipsit de mijloace și sărman, ar putea oarele junele student începe și continua cariera sa fără pricină și fără nici o scădere, dacă nu l-ar îmbrățișa inimi frățești cu iubire și prietenie, dacă unul mai expert nu l-ar îndătina cu mizeriile traiului omenesc și n'ar afla încurajare, împintinare și sucurs? Iubirea colegială o înlocuiește între străini pe cea părintească, sfatul și exemplul unui frate și amic înlocuiește paza și epitropia părinților, și iată că cu timpul, din june dependent și povățuit, studentul devine bărbat independent și mațur,

Deosebit de frumos descrie Mihai Teliman, regretatul foiletonist bucovinean, suferințele ce le-a îndurat în Viena, suferinți caracteristice pentru toți tinerii noștri creșcuți în atmosferă străină.

„Eram fericit, pentru că eram tânăr. Fruntea o purtam cu sumeșia tinereței, mândria floarei, nechibzuirea vlăstărei, care nu știe că vin și brumi...

Eram tânăr...

Aveam conștiință națională?... Nu; inimă numai. Crescut sub influențe diametral opuse geniului românesc, îmi rămaseră numai amintirile casei părintești...

...M'am dus. M'am dus și capul cu via-i memorie-mi era plin de toată istoria lumii; știam cine-i Frideric Barbarosa, cunoșteam dearestul versuri din cântecul Nibelungilor, fraze goale din mulți autori... germani imprimate memoriei mele prin silă, cunoșteam castelele de pe malurile vechiului Rhin; cunoșteam câmpiile Andaluziei mai bine decât cuibul nașterii, cunoșteam seria regilor ce au domnit cu aviditate și cunoșteam și mai bine pe acei rari bărbați înălțați pe tronuri, de a căror activitate s'au legat și fapte bune; știam toate, eram cosmopolit perfect, dar nu știam *cine sunt*.

M'am dus și m'am tot dus. Și în Putna zăceau oasele lui Ștefan-cel-Mare și eu m'am dus și nu știam că zac. Și m'am dus și nu știam, că coastele de oțel ale ruinei din Suceava sunt coaste românești; și m'am dus și nu știam că la Vamă, „Stâlpul lui Vodă“ și azi e spaima Tătarilor; m'am dus fără dragoste de țara mea și cu mai puțină geografie de cum o are puilul de vultur ce își părăsește cuibul de pe goala stâncă. Și am sosit în Viena bloc eratic în ocean străin... și abia acum între milioanele de oameni am simțit că sunt singur. Pricepeam graiul ce-l vorbese valurile ce mă încunjurau, însă el era străin și inima mea vădană a rămas“.

Teliman amintește apoi despre o vizită făcută coloniei cehe din Viena: „Suntem străini și între străini înveți a fi al tău. Hai cu noi! Viena milioane numără de nemți,

dar noi cehii avem locul nostru de întâlnire, localul nostru, unde fiecare suflare de a noastră aruncată în acest ocean își poate auzi graiul și afla mângăierea depărtatei vetre părintești“.

Și m'am dus cu ei și am aflat colonia cehă adunată la masă în birtul lui Vrhlicki, patriot și el din câmpiile coroanei boheme. Au început a cânta la mijlocul mesei între pocale. Au cântat cântecul : Kde domov moy ? (Unde-i vatra mea ?) și la ultima strofă s'au rădicat toți cu un sfânt entuziasm și au jurat a muri pentru limba și țara lor. Și atunci am primit și eu botezul conștiinței naționale... Și-am înviat din morți. Ceea ce Cehii au răsădit în impresionabila mea inimă, a cultivat „*România Jună*“ mai departe.

Și m'am întors în patrie din Saul un Paul¹⁾.

Faptul acesta — și multe altele de cari n'avem știre — ne dovedește că mulți tineri români sosiți la Viena, abia în „*România Jună*“ au început a se simți Români, și a deprinde limba românească, și de aceea să nu ne mirăm că de câteva ori au declamat la ședințele literare poczii germane și că unii au scris în această limbă chiar petiții pentru primirea lor în societate.

Când tinerilor noștri din țările subjugate le vorbese românește în copilărie numai doicele lor, iar ea juni învață iubirea de patrie și de popor din frazeologia demagogilor, în loc să ieie pildă din faptele fruntașilor naționali, și când sentimentul filantropiei li se sădește în inimă prin trufia celor avuți, atunci o astfel de societate ca „*România Jună*“, în care se cristalizează caracterele, se oțelește sentimentul național, se șterge egoismul, se desvoltă înțelegerea pentru interese comune, se lărgesc cunoștințele literare, se disciplinează și crește bărbați cu abnegație, e un institut românesc prin excelență, o adevărată școală a limbei și literaturii naționale, în care — de multe ori, sub privirea rece și bănuitoare a comisarului polițienesc — se

¹⁾ Mihai Teliman, Foiletoane, pg. 15—17 Suceava 1906.

vorbește, se scrie și se discută românește, iar viitorii deputați naționali deprind dialectica și verva parlamentară.

Până la înființarea celei dintâi societăți de studenți români în Viena, odăile lor strâmte, mansardele lor umede și friguroase în cari nenumărați tineri români și-au depănat cei câțiva ani de viață academică, au fost tot atâtea lăcașuri, în cari literatura și cultura națională aflară cei mai înflăcărați învățăcei.

Privită din aceste puncte de vedere „România Jună” trece peste cadrele unei simple societăți academice, ea e o instituție națională, iar istoria ei, împreună cu a celorlalte două societăți anterioare, e oglinda fidelă a tuturor frământărilor politice, culturale și literare din țările românești; din această cauză, și fiindcă în inimile tinerimei universitare române din cele trei societăți aproape 50 de de ani dearândul s’au repercutat toate luptele de acasă, fiindcă acești studenți au tresăltat la toate bucuriile neamului românesc și au plâns pe urma tuturor întristărilor ce au trecut peste poporul nostru, e această monografie istorică și un capitol de istorie românească mai nouă, care s’a zămislit pe pământ străin.

Însemnătatea „Rom. June” nu stă în broșurile ce le-a tipărit, nici în cele două almanahuri literare, nici în compozițiile muzicale apărute în editura ei, precum nici în serbările aranjate de dânsa în decursul celor 40 de ani, ci în altceva.

„Societatea aceasta a avut în sânul ei studenți din România, din Bucovina, din Ungaria, din Bulgaria, din Basarabia, din Macedonia și chiar din Istria. Toți acești tineri cari aduceau cu dânsii la Viena influențele atâtor culturi străine, aveau diferite idei în politică, în materie de artă și de literatură, aveau diferite mentalități ce se contraziceau. De aici câte certe nesfârșite, câte lupte înverșunate nu s’au dat, — și cu ce energie! — până ce cu vremea se spârgea coaja cea străină care le învăleă sufletele și ieșia la iveală sâmburele cel românesc, sănătos și curat!

În urma discuțiilor ce se încingeau, în urma lecturii din autori români, a conferențelor ținute — vr'o 500 la număr — a ziarelor și revistelor ce le citiau, se simția pe încetul — acelaș lucru an de an — necesitatea unei nivelări în sentimente și a unei unități în limbă. Cu vremea acel conglomerat de tineri creșeuți în cea mai mare parte în școli străine, în spirit străin și plini de sfială, de bănuială chiar, față de frații lor din alte țări, se apropiau pe încetul unii de alții cu mai multă încredere, schimbau idei învechite primind altele nouă, își poleiau limba, lepădau haina patriotismului local lărgindu-și vederile și aspirațiile, și iată că pe nesimțite dispăreau prejudițiile sociale, se ștergeau granițele ce despart țările românești, și tinerii meniți să fie solii mântuitoarei idei a unității culturale în mijlocul neamului nostru, căpătau convingerea nestrămutată, că nu sunt Ungureni, nici Basarabeni, nici Bucovineni, ci *Români*, cari acolo la Viena în mijlocul străinilor formează împreună, de 40 de ani, o Românie nouă, o „Românie Jună“, simbolul celei visate. În *aceste* momente stă rostul cel adevărat al acestei societăți, care, dacă ar fi avut norocul să fie veșnic îndrumată de un om cu o superioară cultură românească, ar fi putut da și mai mult neamului nostru.

Mă gândesc la următorul fapt: majoritatea membrilor din „România Jună“ o formează Ardelenii și Bucovinenii. Cum de a fost cu puțință ca din sumedenia ceea de intelectuali români din Ardeal și din Bucovina — peste 2000! — cari și-au făcut educația românească în „România Jună“, vreme de 41 de ani nu s'a aflat măcar *unul* care să se gândească, ajuns odată om cu o înaltă poziție socială, la o legătură mai trainică între Ardeleni și Bucovineni în privința economică și culturală, ei toți au uitat de prietenii încheiate la Viena, de planurile făurite împreună, și s'au despărțit aproape tot așa de străini cum au fost când s'au întâlnit pentru prima dată în societate?

La serbările aranjate la începutul anului acestuia cu ocazia aniversării înființării societății, nu s'a accentuat

faptul acesta, — care-i cel mai însemnat — și rău s'a făcut. Încă nu ne-am ajuns ținta și nu putem zice: „*Clipă oprește-te*“! Suntem la cotitura unui drum nou în viața societății: să sperăm că ceea ce au neglijat antecesorii noștri, vor realiza urmașii, dând astfel „României June“ deplina importanță ce i-se cuvine cu drept cuvânt“¹⁾

Din pietate pentru înăintașii noștri am atins în treacăt, ca un fel de introducere, și istoria celorlalte două societăți anterioare: „Societatea literară și științifică“ și societatea „România“, cari după fuzionare au dăruit „României June“ toată averea lor.

O monografie istorică a „României June“ se impunea, căci, pe când societățile studențești din regat, grație amestecului dezastruos al politicianismului, se desființează și se reînființează aproape în fiecare an câte una, cu o regretabilă lipsă de respect pentru trecut și pentru tradiție, în aceeași vreme dincoace, la Români de sub sceptrul habsburgic, află asociații cari dăinuiesc de zeci de ani, ceea ce-i un semn de energie, de conservatism sănătos și de statornicie aproape de necrezut la niște elemente așa de tinere cari aducând până acum prețioase contribuții la cultura românească, au dovedit că sunt în viața neamului nostru un factor muncitor și serios. Această monografie e până acum unica în felul ei la Români. căci ceea ce pe care a făcut-o societatea „Petru Maior“ în 1901 nu poate fi numită monografie istorică.

Încă din 1895 — de când societatea noastră imitând pe celelalte societăți străine, și-a luat insigniile roșu, galbăn, albastru — cu ocazia pregătirilor pentru jubileul de 25 de ani, „România Jună“ l-a fost însărcinat pe dl Alexandru Vaida-Voevod cu compunerea istoricului societății. Neapărând almanahul literar proiectat atunci, n'a apărut nici monografia istorică. De atunci a fost mereu amânată până în 1906, când dl Horia P. Petrescu împreună cu părintele Dr. Virgil Cioban, care a făgăduit un premiu de 40 coroane pentru cel ce va scrie acest istoric, apoi în anii următori

¹⁾ Junimea literară, IX., 1912, Nr. 2—3 pp. 23—24. Aceste numere au fost dedicate „Rom. June“ cu ocazia jubileului de 40 ani.

d-nii președinți ai soc. V. Pauliuc și Ștefan Mărcuș, și-au adus iarăși aminte de proiectul din 1895, însăreținându-l acest din urmă domn pe subsemnatul în toamna anului 1910 cu scrierea acestei monografii. La apelurile noastre trimise membrilor emeritați, fondatori și onorari ai societății, ca să ne trimită amintiri, acte, rapoarte anuale etc. pentru compunerea istoricului „României June“, nu ni-au răspuns decât d-nele: Emilia Dr. Rațiu (Sibiiu) și Mărioara Rațiu n. Porumbescu (Câmpina), apoi d-nii: Dr. Ilariu Pușcariu (Sibiiu), Dr. Hângănuț (Prundul Bârgăului), prof. univ. Dr. I. Urban Iarnik (Praga), Andrei Bărseanu (Sibiiu), T. V. Stefanelli (Cernăuți) și Vasile Halip (Ilișești). Ceilalți domni, dacă vor afla unele lacune, să nu se supere: nu e vina noastră, e a dlor, cari n'au aflat de bine să ne învrednicească nici măcar de un răspuns.

Vor fi însă mulți și de aceia cari vor pretinde să li-se amintească numele și cel mai neînsemnat bine ce l-au făcut societății. De li-am fi împlinit dorința, ar fi ieșit un pomelnic de nume necunoscute, nu o monografie istorică serioasă, menită nu numai pentru foștii, actualii și viitorii membri, ci și pentru publicul mare, care nu face parte din societate.

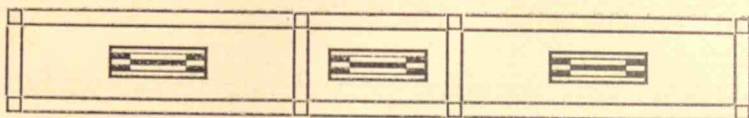
Din noianul de acte și notițe prăfuite, din vrafal proceselor verbale și ale rapoartelor anuale — din cari lipsește atâția ani! — se desfac numai figurile puținilor membri, cari merită să fie trecuți posterității. *În lucrarea de față va fi luată în considerare, munca depusă în folosul societății, nu renumele de care se bucură azi unii din foștii membri ai „României June“!* Toți ceilalți fiind priviți din depărtare, prin prisma nepărtinitoare și adevărată a istoriei, dispar, ei nu sunt pentru societate „piatra din unghiu“, ci cărămizile mici și mari cu cari se zidește o clădire.

Nu vom pomeni nici neînțelegerile dintre diferiții membri, căci nu ne interesează, și de aceea acci domni cărora le plac astfel de distracții, înzădar le vor căuta în această carte, căci nu le vor afla menționate. Astăzi toate aceste mici „inimicții“ împreună cu „reglementările“ unor membri dârji, cu dojele protocolare, sau cu expulzările

„cum infamia“ din sânul societății — cu toată rigoarea și seriozitatea se li s'au atribuit pe vremuri — îți provoacă numai un zimbet de milă, nimic nu mai poți salva pentru posteritate, căci nu mai pasionează pe nime. Cei ce au suferit însă ne vor fi mulțumitori că-i dăm uitării, ca și luptele „oposiției“, numită pe vremuri „găștele de pe Capitol“, pentru că uneori trezia societatea din leșin.

Studentilor de acum însă ca și celor cari vor fi mai târziu membri ai „Românici June“, cartea aceasta cu faptele antecesorilor lor, să le fie un neconținut imbold la muncă pentru societatea lor, pentru neam, pentru țară și pentru limbă, având veșnic în vedere că „timpurile viitoare sunt cuprinse în cel prezent, ca pădurea de stejari în sâmburele de ghindă“, și de va fi ghinda sănătoasă, va fi și codrul viguros.

„Societatea literară științifică a Românilor din Viena”.

(1864 recte 1868—1871).

rimele încercări ale studenților români de a se constitui într-o societate academică, le povestește dl Dr. I. G. Sbiera în amintirile d-sale: „Idealismul ce încolțise și prinse a se desvolta puternic în sufletul meu, mă împinse să fac cunoștință cu toți tinerii români câți veniau la Viena pentru studii mai superioare, să intru cu ei în legături strânse de prietenie și să ne împărtășim unii altora aspirațiunile și idealurile personale, precum și ale întregului neam românesc și așa să ajungem cu toții la o unire culturală, căci îmi ziceam, dacă vom fi uniți în eugete și în simțiri, vom rămânea uniți pentru totdeauna și în năzuinți, în sprijin și fapte, ori cât de despărțiți și de îndepărtați am fi noi altmintrelea unii de alții.

Pentru întruparea acestui ideal am crezut de trebuință înființarea unei societăți culturale, care să fie compusă din toți tinerii români aflători temporar în Viena, cari întorcându-se apoi la vetrele lor părințești, să aibă a continua acolo activitatea lor culturală, înființând printre compatrioții lor speciali, societăți similare. Spre acest scop mă pusei încă din *Faur 1858* în conștelegere mai întâi numai cu patru, mai pe urmă însă cu mai mulți comilțoni. Am discutat între olaltă, timp mai îndelungat, scopul ce ar avea să-l urmărească o atare societate ; dară

cu cât discutam mai adânc, cu atâtea mai multe greutăți și piedeci se iveau. Existau printre studenții de pe atunci unii, cari nu numai că nu împărtășiau tendințele societății proiectate, dar își și băteau joc de ele; din această cauză nu s'a ales nimica din acest proiect, dară unul din cei patru membri primitivi, Constantin Stoian, cu o remarcabilă vână poetică, scrisese spre amintire vre-o 25 de pagini în 4°, întitulate „Cei patru membri“, și mi le dete mic spre păstrare. Ideia înființării unei societăți studențești academice, pusă odată în circulare printre studenții români din Viena, a continuat să persiste printre ei, până ce și-a găsit realizarea într'un mod cu mult mai nimerit“¹⁾ câțiva ani mai târziu.

De reținut e deci faptul că dl Sbiera a fost *primul* dintre studenții români vienezi care s'a ocupat cu ideea înființării unei societăți studențești în capitala imperiului habsburgic.

Constelațiunea politică de prin anii 1863 și 64, mai favorabilă Românilor din imperiul austriac, a fost cauza că tot mai mulți tineri români din Ardeal și din părțile ungurene s'au dedicat studiilor juridice, înscriindu-se în număr considerabil la academiile juridice și pentru universitățile din Budapesta și Viena. Tot cam pe atunci s'a lucrat pentru înființarea gimnaziului român din Năsăud, pentru completarea celui din Brașov, precum și la întemeierea în 1860 a unui gimnaziu nou în Suceava, pentru Românii din Bucovina, trimetându-se spre acest scop la universitatea din Viena tineri din toate părțile, ca să se pregătiască în vederea unei viitoare profesuri. Împrejurările aceste au contribuit, ca prin anii 1863—1866 să se întâlnească la universitatea din Viena un număr mai însemnat de tineri români, cari se înscriseră la deosebitele facultăți ale universității.

Era interesant să vezi întâlnindu-se în Viena Românul brașovean cu vorba-i ruptă și aleasă, și pe cel din

¹⁾ Dr. I. G. Sbiera, Familia Sbiera, etc. Amintiri din viața autorului pp. 113—114 Cernăuți 1899.

părțile Clujului și mai dinlăuntrul Ardealului cu expresiuni greoaie, pe Bănățean cu dialectul lui propriu, pe tinerii din Principatele române cu vorbirea lor sprintenă și frumoasă, dela cari toți ceilalți aveau să profite ceva spre îndreptarea limbei lor. Mai rău stăteau pe atunci cu limba românească Bucovinenii, cărora limba germană și chiar ruteană le era mai îndămânată. Ce să mai zicem despre sentimentele naționale ce le aducea fiecare cu sine? ale unora erau prea înfocate, iar ale altora se apropiau de punctul de înghețare.¹⁾

În astfel de împrejurări, ce era mai natural, decât ca tinerii universitari români din Viena să simtă necesitatea unei nivelări și asimilări în sentimentele lor, precum și dorul de o apropiere mai frățească, ceea ce se putea face numai prin întruniri colegiale, din cari a răsărit din nou ideea înființării unei societăți academice cu caracter literar și științific.

Lucrările mai serioase pentru întemeierea unei astfel de societăți s'au început în anul 1864. Până atunci tinerimea universitară română ținea numai întruniri ocazionale pentru petreceri sociale, ca d. e. cea din ajunul anului nou. În anii 1864 și 65 întrunirile de acest fel au luat un caracter mai strălucit prin participarea deputaților români din Ardeal și din Bucovina, cari erau membri în senatul imperial. În trei ani după o altă s'a ținut serbarea de anul nou la „Calul alb“ în Leopoldstadt.

Prima ședință a „Societății literare și științifice,“ — care era mai de grabă un club literar nerecunoscut de guvern — s'a ținut în 24 Decembre 1864 sub președenția d-lui Iosif Gall, a actualului membru în Casa magnatilor din Budapesta. Acesta deschise adunarea tinerimei și spuse în cuvântarea d-sale că nașterea unei societăți a junimei române din Viena cu un scop așa de frumos, a fost primită cu căldură și cu simpatie de către Români, ba ce-i mai mult, tinerei societăți i s'a dat „în cercuri mai înalte“

¹⁾ După actele „Soc. științifice și lit.“ și după scrisoarea pâr. arhimandrit Dr. Il. Pușcariu (Sibiiu) din 21 Februarie 1911.

șperanța de a căpăta pentru prosperarea ei mai bună, un salon, unde-și va ținea ședințele. Dl Iosif Gall promise în sfârșit că-și va da toată silința ca să-i exopereze societății și „întărirea politică“.

La început erau înseriși numai 23 de membri, cu un preș. dl I. Gall, un v.-președinte A. Trombițașu, și un notar Orest Voronea. Afară de acești trei mai funcționa și un „*for judecătoral*“ (juriu de arbitri) compus din 5 membri aleși după facultăți. Aceștia aveau și 3 suplinitori. În decursul primei ședințe a societății, dl Vasile Bumbac, acum profesor pensionar la gimnaziul din Suceava, a cetit un „elaborat“, adică o conferență, al cărei subiect nu ni-i cunoscut.

Numai foarte puține ziare și reviste veniau la societate, ca d. p. „Gazeta Transilvaniei“, „Telegraful“, „Concordia“, „Gura Satului“, „Familia“ și câteva publicații periodice germane. Mai târziu au abonat din banii dela o colecție făcută între membrii societății, și revista „Umoristul“.

De o organizație în felul societăților moderne ale studenților, nu poate fi vorba. O carte a cassei nu exista, iar averea societății abia atingea modesta sumă de 280 cor; din anii 1864 și 65 ni s’au păstrat numai câteva acte, iar acestea-s scrise într’o limbă pocită, latinizată, care poartă pecetea vremii aceleia.

Dintre membrii mai marcanți ai primilor ani administrativi se aflau în societate afară de cei amintiți mai sus, răpăusatul Aurel Mureșanu, d-nii V. Bumbac, N. Teclu, Dionisie cavaler de Bejan, iar mai târziu păr. arhim. Dr. Il. Pușcariu, cari toți s’au remarcat apoi în viața publică prin activitatea lor în domeniul științei, al jurnalisticeii sau al răspândirii culturai românești în masele poporului de jos.

Activitatea societății consta aproape numai din serbarea anului nou, din sprijinirea prin colecte a tinerilor români lipsiți de mijloace, din ajutorarea bisericilor sărace din Ardeal și din interminabilele conferențe, dintre cari unele se cetiau în mai multe ședințe după olaltă. De remarcat e că subiectele conferințelor le formau cu predilecție chestiunile limbistice, cari — se vede că așa era spiritul acelor

vremi — pasionau foarte mult tinerimea. De se întâmpla ca cineva să cetiască și vr'o poczie originală, aceasta era primită cu entusiasm și cu mulțămită din partea întregii adunări întrunite de obicei la cafeneaua „Troidl“. Așa de mare eveniment era pe atunci cetirea unei poezii originale!

Sub conducerea dlui Iosi Gall, care, trecând doctoratul în drepturi, era gata a părăsi pragul universității, s'a întrunit tinerimea universitară română în mai multe ședințe și prin comisii și subcomisii s'a lucrat la înjghebarea statutelor pentru „Societatea literară și științifică“, cari s'au așternut locotenenței Austriei de jos spre aprobare, dar cu toate intervenirile dlui Dr. Iosif Gall, care acum era funcționar în cancelaria aulică transilvăneană, aprobarea n'au primit-o, după cum reiese din comunicarea oficială făcută societății la 19 April 1868 de către senatul universitar, de către Ministeriul de culte, de către cel de interne și cel de poliție, că tinerilor români nu li-e permis să facă o societate literară din cauza unor paragrafi din statute. Acestea fură din nou simplificate și abia la 3 Iunie 1868 au fost întărite de Locotenența Austriei de jos.

După ce a primit societatea statutele aprobate din partea autorității politice, ea și-a ținut *întâia adunare de constituire și inaugurare solemnă în 16 Iunie 1868* într'o sală la „Lupul alb“ (Alter Fleischmarkt), unde arhimandritul Silvestru Morariu, mai târziu Arhiepiscop și Mitropolit al Bucovinei și Dalmației, a făcut sfințirea apei și a stropit cu aghiasmă pe toți membrii societății aflați de față, adresându-i tinerimei și câteva cuvinte de îmbărbătare¹⁾.

Societatea număra atunci 31 de membri, dintre cari 4 erau fondatori, 9 sprijinitori și 18 activi; mai târziu se mai înseriseră încă 3 membri fondatori, 6 sprijinitori și 2 activi.

Amânarea întăririi statutelor n'a împiedecat însă ca societatea și până ce a urmat aprobarea să-și țină adu-

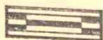
¹⁾ După actele „Societății lit. și št.“ și după epistola pâr. arhim. Dr. Ilariu Pușcariu, din 21 Februarie 1911.

nările sale literare în una din salele universității vechi, în prezența unui comisar de poliție!

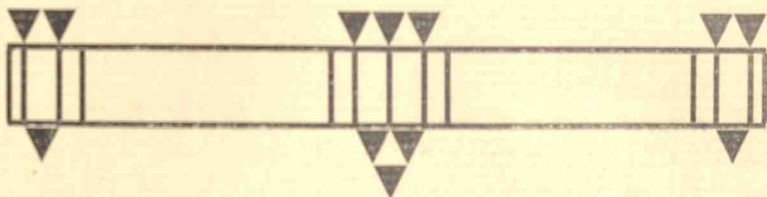
Cel dintâi președinte al ei a fost dl Dr. Iosif Gall, iar vice-președinte Ipolit Ilasievici, după cari au urmat George Baron Vasilco (președinte) și Ilariu Pușcariu (vice-președinte). Th. Philippescu a fost cel din urmă președinte.

Când societatea aceasta a tinerilor universitari români din Viena era să ia desvoltarea și avântul cel mai frumos, atunci niște desbinări politice nefericite au conturbat cursul ei normal și i-au slăbit existența, formându-se încă în anul 1867 o nouă societate a tinerimei române, cu numele „*România*“¹⁾.

Urmarea acestor desbinări, în cât privește „Societatea literară și științifică“ a fost că o parte din tineri s'au retras pe încetul din sânul societății, înseriindu-se în noua societate aproape toți Românii cari veneau la universitatea din Viena, pe când din societatea cea veche făceau parte universitarii mai veterani, cari din ce în ce s'au împuținat, până ce societatea însași și-a sistat activitatea, împreunându-se în 1871 cu „*România*“ într'o nouă societate „*România Jună*“, care există până astăzi.

¹⁾ Despre aceste desbinări, vezi capitolul despre „*România*“

„Societatea literarie-sociale „România”¹⁾.

(1867 recte 1868 – 1871)

Începând a se clătina în anul 1865 sistemul politic *Schmerlingian* și a se lucra pentru restituirea constituțiunei istorice a Ungariei, Românii din Transilvania, cari își vedeau nimicite rezultatele dietei transilvane din anii 1863 și 1864 și toate speranțele lor politice spulberate, în loc să rămână cu toții solidari în o direcțiune politică sănătoasă, s’au divizat în două tabere, pe tema *pasivitate* și *activitate* pe terenul politic, de unde au și urmat nesfârșitele neînțelegeri, certe și invinuiri din jurnalistica română, mai ales la adresa mitropolitului Șaguna și a celor puțini aderenți ai săi, cari părtiniau, ca Românii și mai departe să fie activi pe terenul politic, ca să scape cel puțin aceea, ce, după împrejurările schimbate, se mai putea salva.

În toiul certelor cari și-au ajuns apogeul prin anul 1867, o parte a tinerimei universitare din Viena, mai ales dintre Ardeleni, instigată, precum se credea, de acasă, a aflat de bine să se manifesteze în senzul pasivității prin o adresă de încredere către reprezentanții marcanți ai acestei direcții politice.

¹⁾ După actele societ. „România” și după scrisoarea păr. arhim. Dr. Ilariu Pușcariu din 21 Febr. 1911.

În adunarea ce s'a ținut spre acest scop, majoritatea tinerimei a decis ca să nu se facă adresa, pe motiv că o asemenea adresă este un vot de neîncredere dat corifeilor cari reprezentau direcția activistă, și afară de aceea până a nu se lămuri care direcție este mai de folos pentru Români, s'a crezut că nu-i consult ca prin amestecul nechiemat al tinerimei să se mai toarne ulei pe foc. Pentru primirea acestei decisiuni au cumpănit tinerii Bucovineni și cei din România, cari erau mai calmi și mai obiectivi în judecata lor.

Minoritatea tinerimii însă, în contra concluzului din ședința amintită, a trimis adrese de aderență și încurajare mitropolitului gr.-cat. Șuluțiu și lui Barițiu, și încă sub firma întregii tinerimi universitare române din Viena! Din această cauză s'a încins o polemică violentă în ziarurile române între majoritatea și minoritatea tinerimei, care a provocat o regretabilă discordie în sânul ei. Făcându-se mai multe încercări de împăcare între ambele partide, dar fără un rezultat bun, adunările ce s'au ținut în acest scop, au dat prilej nou, ca și mai tare să se înăsprească relațiunile dintre *pasiviști* și *activiști*. La adunarea din urmă, în restaurantul „Heil, Hund Kleizhof“ în Laternengasse, aproape de vechea universitate, la care adunare a participat tinerimea din ambele fracțiuni, lucrul a ajuns așa de departe, încât doi dintre corifeii partidelor din „Societatea literară și științifică“ s'au încăierat unul cu altul, luându-se de piept.

Aceste discuții politice purtate de tinerime cu atâta patimă, au fost motivul nașterii unei nouă societăți studențești în Viena, cu numele „România, societate literarie-sociale“. Toată tinerimea proaspătă care sosia în Viena la studii intra aproape numai în noua societate. Rivalitatea dintre cele două societăți ajunsese așa de departe, încât toamna, când sosiau la Viena studenții cei noi sau „bobocii“, membrii ambelor societăți hoinăreau pe la gara de nord și la cea a statului, desfășurând în interesul societăților lor o adevărată vânătoare după.... „boboci“

V
vechea

22295

proaspeți. Numai în urma acestei rivalități se poate explica primirea în „România“ a ciudatului membru... *Leopold Leiboviciu!*

Primul act al societății „România“ nu-l mai avem, posedem însă unul din 12 Decembre 1867, prin care 15 membri malecotenți cer o adunare generală și un regulament pentru discuții, mai ales însă dorește o clarificare în privința serbării anului nou. Acest act poartă și copia unei peceti cu inscripția: „*Societatea literară socială România*“.

În anul următor, la 25 Aprilie 1868, fură întărite statutele societății din partea locotenenței Austriei de jos. În caz de dizolvare averea societății avea să treacă la cele trei societăți culturale mai principale din Ardeal, din Banat și din Bucovina în părți egale. Fiind statutele aprobate, studentul în medicină C. Aronovici, care era președintele interimar al „României“, făcu un apel în 4 Mai 1868 și convocă pe toți aderenții noiei societăți la o consfătuire, cu care ocazie se înseriseră 32 membri în „*Albul*“ societății.

Prima ședință s'a ținut în prezența unui comisar al guvernului la 8 Mai 1868, alegându-se președinte C. Aronovici, apoi un vice-președinte, un casier, un secretar și patru „senatori“. Acești patru purtau numele pompos „senatul României“, iar constituirea comitetului a fost publicată în jurnalele „*Albina*“ din Viena și „*Federațiunea*“ din Pesta. La această ședință se luă și hotărârea de a felicita telegrafic societatea „*Transilvania*“ din București, care în memorabila zi de 3/15 Mai 1868 avea să-și serbeze înființarea ei.

Grație numărului celui mare de membri, disciplinei interne și ajutorului material din partea unor mecenazi de talia lui Eugen Carada care le-a tipărit statutele pe cheltuiala sa proprie, apoi mulțumită zelului comerciantului român din Viena B. G. Poppovits, furnizor al curții princiare din România și agent comercial al acestui stat la Viena, societatea a luat un avânt incomparabil mai frumos decât „*Societatea literară și științifică*“. B. G. Poppovits, care pu-

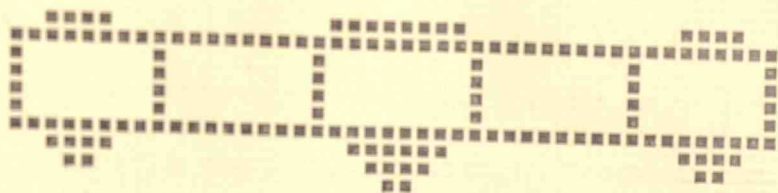
blică un apel către publicul român ca să ajute societatea „România“, strânse o sumă de 1600 cor., iar mai târziu chiar Măria Sa Vodă Carol dăruie societății 500 franci în urma intervenției aceluiaș Poppovits, care era inspectorul și protectorul fondului „României“.

Agendele tinerei societăți sunt numeroase, procesele verbale bine îngrijite și scrise cât se poate de detaliat, iar conferințele și celelalte lucrări literare cetite la ședințe, se publicau în foiletoanele ziarelor din acea vreme, ca „Albina“ din Viena, „Federațiunea“ din Pesta, ba chiar și în „Familia“ lui Iosif Vulcan. La o ședință se luase odată hotărârea — nerealizată — ca societatea să editeze chiar o foaie periodică proprie. Tot membrii „României“ au fost acei cari s'au ocupat mai întâi cu ideea înființării unei catedre pentru istoria și literatura română la universitatea din Viena.

Ședințele societății „România“ erau mult mai bine cercetate decât cele ale rivalei sale, căci foarte adese auziai pe lângă conferințele și declamările obișnuite, și câte un cântec la vioară sau la violoncel, ceea ce constituia un mijloc de atracție și pentru membrii mai puțin zeloși.

Animozitățile dintre cele două societăți nu durară însă lungă vreme, căci mai târziu se potoliră patimile, membrii se premeniau an de an, ba unii dintr'înșii făceau parte din ambele societăți, și atunci — mai ales în urma intervenției patriotului boier bucovinean Alecu Hurmuzachi — tinerii din ambele societăți își dădură mâna frățește, uitară de neînțelegerile ce i-au desbinat, se uniră și dădură naștere unei societăți nouă, cu numele „România Jună“.

Două catedre universitare.

Din mijlocul studenților români dela universitatea din Viena a pornit de două ori inițiativa pentru exoperarea dela guvernul austriac a două catedre românești, una la universitatea din Viena pentru istoria și literatura română, iar a doua la cea din Cernăuți pentru istoria Românilor, luându-se în considerare numărul cel mare de studenți universitari români precum și totala lipsă de școli superioare românești în monarhia întreagă.

Ideea înființării unei catedre pentru istoria și literatura română la universitatea din Viena încolțise în gândul membrilor din societatea „România” încă din toamna anului 1868, când comitetul acelei societăți hotărî ca să ceară sprijinul plenului pentru realizarea acestei idei mărețe, care din mai multe pricini a fost apoi uitată până în iarna anului următor, când în ședința „României” din 6 Faur 1869, președintele C. Aronovici aminti membrilor societății despre concluzul comitetului din toamna trecută, îndemnând societatea să urgenteze afacerea, cu atât mai mult, că anul trecut s’a fost compus și o petițiune către ministeriul de culte din Viena, iscălită de toată adunarea generală ordinară a soc. „România”.

Se vorbea că comitetul „României” ar fi primit și un rezultat oarecare dela guvern, dar societatea până în luna lui Faur 1869 încă nu avea știre despre această re-

zoluțiune, și de aceea s'a hotărât ca „România“ să se îndrepte către dl Ipolit Ilasievici, membru al „Societății literare și științifice“, care fusese unul din mandatarii principali încredințați cu așternerea petițiunii la ministeriul de culte, și să-l întrebe ce-i cu rezoluțiunea primită de dânsul dela guvern. Tot în ședința aceasta din 6 Faur 1869 se decise unanim convocarea grabnică a unei adunări generale extraordinare în privința catedrei amintite.

Din faptul că Ipolit Ilasievici, care era membru al „Societății literare și științifice“ a primit rezoluțiunea guvernului, reese că „România“ a cerut sprijinul acelei societăți, o dovadă mai mult că tinerimea română din Viena, când era vorba de interese generale românești, era unită.

Petiția către ministeriul de culte să fi fost tipărită și în jurnalul „Albina“ din Viena¹⁾.

În ședința viitoare a „României“ din 20 Faur se alese — după nenorocitul sistem al studenților noștri — o *comisiune specială* pentru căpătarea originalului rezoluțiunii dela Ilasievici, care, Dzeu știe de ce, nu voia să-l arete nimănui. Un membru din acea „comisiune specială“ Ion Bumbac, și el raportor „special“ în chestia catedrei, aduse abia în ședința din 19 Iunie 1869 știrea îmbucurătoare că a primit în fine mult discutata rezoluțiune a ministeriului de culte și a decanatului universității, cari încuviințară crearea unei docenturi pentru istoria și literatura română la universitatea din Viena cu un salar anual de 800—1000 coroane, în eaz că se va afla un bărbat potrivit care să ocupe acea catedră.

Bucuroși că guvernul și universitatea nu se opuneau de loc, tinerii, doritori să ducă afacerea la un bun sfârșit, luară decisiunea ca *întreaga* studențime română din Viena să ceară sprijinul asociațiunilor culturale din Austro-Ungharia pentru aflarea unui bărbat demn de a ocupa catedra, de pe care să îndrumeze și să crească generațiile de tineri studenți, cari vor veni mai târziu la Viena.

¹⁾ Eu însă n'am aflat-o, deși am răsfoit tot jurnalul din acel an. N. A.

În adresa lor din 12 Iulie 1869 către asociațiunile culturale din Ardeal, din Banat și din Bucovina, studenții întrebară :

a) cum s'ar putea mări remunerația docentului până la o sumă mai demnă?

b) societățile literare sunt în stare să contribuie cu ceva la sporirea salariului viitorului docent? și

c) a treia întrebare pusă numai „Societății pentru cultură“ din Cernăuți, ori de n'ar binevoi consistorul cernăuțean ca să intervină la ministeriul de culte pentru acordarea unui ajutor din fondul religiosar.¹⁾

Tustrele asociațiunile aveau să se înțeleagă între olaltă și să recomande apoi pe cineva universității din Viena pentru postul de docent. „Asociațiunea transilvană“ răspunse că ideea înființării unei catedre românești la Viena a fost salutăată cu căldură atât de comitetul Asociațiunei, cât și de adunarea generală dela Șomcuta-mare ținută în 10—11 August 1869. „Asociațiunea transilvană“ promitea totodată că se va înțelege cu celelalte două asociațiuni culturale din Banat și din Bucovina în privința docentului ce avea să fie recomandat. Comitetul ei trimise o adresă către Ministeriul de culte în chestia catedrei, dar toată mișcarea nu avu nici un rezultat favorabil, deoarece nu se află bărbatul înzestrat cu cunoștințele necesare unui profesor universitar. Afară de aceasta lupta dintre pasiviști și activiști în Ardeal și în Ungaria prea era purtată cu înviersunare, decât ca Românii să aibă timp să se ocupe și cu o chestiune culturală atât de însemnată, cum era catedra pentru istoria și literatura română.

Treizeci și trei de ani mai târziu, la 1901, primul învățat român care a ocupat catedra pentru limba și literatura română la universitatea din Viena a fost dl Dr. Iosif Popovici, iar mai târziu dl Dr. Sextil Pușcariu până în anul 1906 când a trecut apoi la universitatea din Cernăuți.

¹⁾ Vezi și Dr. I. G. Sbiera, în „Familia Sbiera“ etc., pg. 287 Cernăuți 1899.

În anul următor 1907 tot studenții români din Viena — acum însă din „*România Jună*” — au fost acei cari au pornit o mișcare energetică pentru crearea unei catedre de *istoria Românilor* la universitatea din Cernăuți, fiind sprijiniți în întreprinderea lor de toți studenții români din Austria. În urma acestei agitații și a vorbirii dlui deputat Aurel Onciul în dieta din Bucovina, dieta a votat o rezoluțiune pentru înființarea acestei catedre dorite de poporul român bucovinean.

Președintele „României June” dl Mintencu împreună cu dl deputat Aurel Onciul au fost primiți în audiență de fostul ministru de culte austriac dl Marchet, căruia i-au comunicat dorința fierbinte a poporului românesc din Bucovina, dar mai ales a tuturor studenților români dela universitățile din Austria, de a avea în Cernăuți un profesor universitar român care să le predea în limba națională istoria neamului lor. Ministrul li-a promis tot concursul, ba chiar în parlament a spus în urma interpelării dlui Onciul, că cererea Românilor este justă și întemeiată. După exemplul dat de cei din Viena, s’au ținut numeroase adunări publice și în Bucovina și s’au scris articole în presa noastră, în care pledam cu cea mai mare căldură pentru cauza acestei catedre, care după spusa ministrului de culte e „justă și întemeiată”.

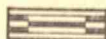
Despre tertipurile întrebuințate de guvernul austriac și de senatul universitar din Cernăuți ca să zădărnicească crearea acestei catedre, nu vom vorbi. Nu vom aminti nici demonstrațiile studenților români dinaintea universității din Cernăuți în urma cărora s’au sistat și cursurile dela acea universitate, căci aceste momente nu intră în domeniul monografiei de față.

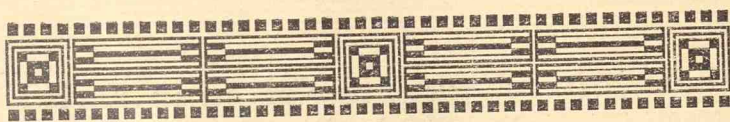
Meritul „României June” e că a dat impulsul pentru activarea acestei catedre, și de aceea dacă în ziua de 30 Iunie 1911¹⁾ societatea noastră l-a sărbătorit în Viena

¹⁾ Dl Dr. Iancu Nistor și-a ținut atunci lecția de probă cu ocazia habilitării Dsale la universitatea din Viena.

Pacat

pe dl Nistor, bărbatul care va ocupa în Cernăuți catedra pentru istoria Românilor, n'a făcut-o atât pentru persoana d-sale, ci în interesul ideei pentru care se străduiseră înaintașii noștri, ca la urmă să culeagă urmașii roadele ostelelor depuse de antecesorii.

Întemeierea „României June“. (1871.)

ocietatea „România Jună s'a închiegat la îndemnul patriotului boier bucovinean Alecu Hurmuzachi, din cele două societăți studențești anterioare, adecă din „România“ și din „Societatea literară și științifică“.¹⁾

Primul pas pentru o apropiere între cele două societăți s'a făcut când au venit întâiaș dată oaspeți dela „Soc. lit. și șt.“ la ședința „României“ din 21 Noembrie 1868; pe lângă aceasta, faptul că unii membri ca M. Eminescu, Slavici ș. a. erau membri în ambele societăți, a contribuit mult ca ideea unirii să se încetățenească cu mai multă înlesnire.

Alecu Hurmuzachi va fi intervenit pentru realizarea unirii celor două societăți, când a fost oaspe al „României“ în ședința din Decembre 1868, cu care ocazie un membru, Gherasim Rusu, și-a cetit lucrarea: „Unirea la Români în fazele ei istorice“. Se vede că sub impresia celor cetite, cât și a vorbirii lui Hurmuzachi s'a făcut și propunerea ca „România“ să serbeze împreună cu „Societatea literară și șt. a Românilor din Viena“ ajunul anului nou, în mod coordonat. Pentru acest scop se alese din partea „României“ un comitet de cinci membri, cari aveau să se puie în înțelegere cu reprezentanții celeilalte societăți. Două zile

¹⁾ T. V. Stefanelli, în *Junimea Literară*, Cernăuți anul I, 1904 Nr. 1 pg. 4.

după această ședință „România“ trimite un act „Soc. lit. și șt.“ invitându-o să participe la serbarea în comun din ajunul anului nou 1869, dar aceasta din urmă în ședința din 9 Decembre 1868 respinge invitarea „României“, motivându-și scuza prin faptul că o astfel de serbare e incompatibilă cu scopul și statutele societății, deoarece-i în contradicție cu § 2 al statutelor. Aceasta era un fel de raneună, un act de răsbunare a „Societății literare și științifice“ față de fiica ei, peste două zile însă reveni asupra hotărârei prime și membrii ei deciseră să serbeze anul nou la un loc cu cei din „România“, dar nu ca societate, ci ca Români particulari, căci de altfel se temeau să nu calce statutele. Titlul comun al aranjatorilor avea să fie așa: „Societatea „România“ dimpreună cu ceilalți Români din Viena“.

„România“ îi răspunse „Soc. lit. și șt.“ în 15 Decembre a aceluiaș an, că petrecerea e nevinovată, nu-i politică sau națională, ci numai socială. Explicarea aceasta pare să fi făcut efect, căci serbarea s'a aranjat în comun.

Patru luni după întâmplarea aceasta, un student român din Turin, I. C. Drăgescu, publică în ziarul „Albina“ din Viena dela 25 April 1869 la rubrica „Varietăți“ un apel călduros „Cătră junimea română din Viena“, în care-i roagă pe studenții români să se emancipeze de sub jugul discordiei, care aduce daune națiunii întregi. Studenții sunt „apostolii României vitorului“. „Să ne înfrățim și să zicem celorlora ce ar mai cerca a ne desbina: Noi suntem forța lui Dzeu, nu Vă atingeți de noi!“ etc.

Vreme de un an, din actele celor două societăți nu se află nimic, nici o indicație care să ne spuie ce s'a lucrat pentru unirea tinerilor români din Viena, ci abia în ședința „României“ din 6 Noembre 1869 vedem că se alege o comisie de trei, căreia i-se propune ca în caz de unire, să lucre pentru susținerea numelui și caracterului „României“ și în societatea ce se va constitui.

Nu mult după aceasta ambele societăți aleg câte o comisie pentru mijlocirea unirii lor și aceste comisii ținură

ședință comună în 18 Noembrie 1869 sub președinția dlui N. Teclu. Din partea „Soc. lit. și št.” erau Philippsescu, Magdu și T. Nica, iar din partea „României” Ieronim Barițiu, Maghior și Aurel Mureșanu. Ca bază pentru eventualele decisiuni se luă egala îndreptățire a amânduror societăților, dar comisiunile nu se ținură de instrucțiunile date de societățile lor. Aurel Mureșanu propuse ca societățile să poarte *după* unire un singur titlu, și anume unul în care să nu lipsească nimic din titlurile celor două societăți. Iată o parte din propunerea lui Aurel Mureșanu în actul „R. J.” Nr. 196: „Societatea „România” propune din parte-i, și în senzul celor de față ca societatea cea nouă în care să se întrunească toți Românii tineri din Viena, să se numească „**România Jună**”. E prima dată când întâlnim numele societății noastre, care avea să iee ființă mai pe urmă!!

Propunerea lui A. Mureșanu nu s'a primit însă, și atunci Ieronim Barițiu făcu o contrapropunere ca să se facă o societate nouă, cu titlu nou și cu statute nouă, ceea ce se și primi de ambele comisii, cu excepția lui Mureșanu. De părerea acestuia era și „România”, care în ședința din 13 Noembrie 1869 nu primi rezoluțiunea luată de ceilalți reprezentanți ai ei în chestia unirii ambelor societăți, ținând cu îndârjire ca „România” să nu-și piardă numele și caracterul, ci acestea să rămâie și în titlul noului societăți. Ca un vot de neîncredere pentru comisiunea cea veche, se alse o comisiune nouă compusă din G. Băleanu, C. Aronovici și Codrat Grigorovici, îngăduindu-i totodată și celeilalte societăți un loc în titlu.

S'au ales apoi comisii, s'au trimis deputațiuni și s'au ținut adunări generale ordinare și extraordinare fără nici un rezultat, hotărîndu-se în fine de cătră „senatul” „României” în 6 Decembre 1869 ca să se ție o ședință extraordinară pentru acest scop. Senatul „României” voia cu orice preț să puie odată capăt certelor și neînțelegerilor dintre studenții români din Viena, cari isbucniau și se manifestau cu o violență ce inspira îngrijorări și temeri

pentru discreditaarea totală a armoniei ce începuse să se înfiripeze pe încetul între dânsii. Scopul trebuia ajuns prin sacrificii din ambele părți.

Raportor în chestia unirii societăților fu ales din partea „României“ dl Nicolae Onu care-și cristalizase propunerea în următoarele șire: „Averea, atât cea spirituală cât și cea materială a ambelor societăți dimpreună cu toate drepturile lor câștigate până aci, trec în posesiunea noului societăți“. (Această procedură a fost însă ilegală din cauza § ultim din statutele „României“, care avea altă dispozițiune, și de aceea ar fi trebuit mai întâi să fie schimbate statutele și apoi să se dissolve societatea în sensul propunerii dlui Onu. (Nota autorului).

În ședința din 9 Decembre 1869 a „României“ dl Onu ceti raportul. În urma mai multor desbateri tumultuase se făcură mai multe propuneri. M. Eminescu propuse cel dintâi: „Unire necondiționată; societățile să se declare unite; minuțiositățile numelui și ale statutului să se desbată de către societățile întrunite“. În sprijinul acestei propuneri cuminți el aduse următoarele argumente, polemizând mai întâi cu un membru din plen, cu numele Prodan. Acesta ceruse ca, un oaspe, care venise la ședință și-l trase de haină pe alt membru pentru că votase *contra*, să fie scos afară din sală. „Dnialui (lui Prodan) e ciudă cumcă după cum spun — un oaspe ar fi tras pe cineva de rocă, pentru că votase *contra* — dacă l-ar fi tras (de) limbă, mai zice și eu — ar fi avut dreptate dl Prodan, dar eu cred că a trage de rocă pe cineva când apelul e nominal, nu cred că înseamnă a influența asupra conștiinței lui. Sunt om ciudat eu când nu voiu să confund haina cu ființa și poalele rocului cu conștiința, nu-i așa (?). Apoi domnilor, dacă-i vorba pe dat afară — ați nu vă placă oaspeții, ce ne onorează cu prezența lor, măne poate că nu vă vom plăce noi, membrii minori, iar majorității (că nu se știe) și veți ave poate pofta să ne dați și pe noi afară... mijloace puțin parlamentare și puțin apte pentru de a ne

convinge, că ideile d-voastre sunt cele juste și ale noastre cele false. ¹⁾

Dar Dlor! mi-i o rușine să fiu Român! Dar ce fel de Român! Român care vrea a-și fi însușit monopolul, privilegiul patriotismului și a [I] naționalității — așa Român de paradă mi-e rușine să fiu. Naționalitatea trebuie să fie simțită cu inima și nu vorbită numai cu gura. Ceeace se simte și se respectă adânc, se pronunță arareorii Hebrei cei vechi n'aveau voie să pronunțe numele Dzeului lor! Iubesc poporul românesc fără a iubi pe semidoctii și superficialitățile sale. Ș'apoi când e vorba la adică, cine conspiră mai mult contra Societății România, noi — unioniștii necondiționați, sau acei domni membrii cari ne fac onoarea opozițiunii? Eu cred că ei împreună cu însuși Senatul *României*. Și de ce?

Senatul și cu el majoritatea în proiectul său de uniune admite o schimbare a statutelor, va să zică a legii fundamentale, a esenței societății — noi din contră n'avem a face nimica cu caracteristica, cu individul societății ca atare — el rămâne prin unire neschimbat, — ce se schimbă? numele, epitetul, eticheta, firma care nu 'nsemnează nici odată ființa și capitalul însuși.

Domnilor! Un comerciant are capital de un — 1,000.000. Firma sa e X. Capitalul său nu ar fi acelaș, dacă el s'ar numi Y s'au Z! — Noi suntem o societate cu un capital de principii și de inteligențe — firma noastră e „*România*“ — presupunem că firma noastră ar fi d. e. „*Românismul*“ — fondul nostru, ființa noastră morală n'ar fi acciași(?). Comerciantul de supt firma X presupunem că bancrotează, oare caracterul firmei lui, cu toate că numele a rămas acelaș — nu se schimbă(?) Dovadă dar cum-că firma, numele nu e lucrul, ființa însăși — cum haina ce-o poartă un om nu-i omul însuși — cum zdreanța unui nume obscur poate acoperi un geniu — cum purpura unui nume regal poate investi pe-un idiot.

¹⁾ Până aici am reprodus după Mss. lui M. Eminescu dela „Academia Română“ Nr. 2257, f. 67.

Cine conspiră dar contra legii fundamentale a „României“, acela e mai conspirator, de cât acel care conspiră contra numelui, a hainei, pentrucă acea haină e strâmtă și noi vrem să-i croim tot acestei societăți o haină mai largă în care să 'neapă toată lumea românească din Viena¹⁾.

Cu toate acestea s'a primit propunerea senatului cu o majoritate absolută de voturi, iar cea a lui Eminescu a fost sprijinită numai de dânsul singur.

Propunerea senatului era aceasta:

a) Studenții români dela facultățile din Viena fondează o societate nouă, care se naște din unirea societății „România“ și a „Societății literare și științifice“.

Aceste două societăți existente în prezent, prin aceasta sunt desrădicate. Averea, atât materială cât și spirituală a ambelor societăți dimpreună cu toate drepturile lor câștigate până aci trece în posesiunea noii societăți.

„România“ dorește, ca societatea ce se va naște din această împreunare, să fie o adevărată împreunare și unire atât a numelui cât și a caracterului ambelor societăți de până acum. Societatea nouă să poarte prin urmare numirea: „Societatea științifică, literară și socială România“.

b) Societatea „România“ poartă totodată ca „Soc. lit. și št.“ să binevoiască a se decide precis, de voiește a se uni sub un nume, sau nu“.

Această din urmă societate n'a primit însă propunerea „României“, de oarece titlul „Soc. lit. și št.“ era numai ca adiectiv și nu ca titlu fundamental, din care cauză ea rugă să i se dea noii societăți un titlu cu totul nou, provocându-se la deciziunea din 8 Noembrie 1869 și acest titlu să fie „Frăția“ sau „Unirea“, „Viitorul“ sau altul.

Dar acum „România“ nu era mulțumită și de aceea în 15 Ianuarie 1870 Aurel Mureșanu spune că societatea „România“ dorește apriat ca numele „România“ să fie nu-

¹⁾ M. Eminescu, Scrieri politice și literare vol. I (1870—1877) pp. 394, 396—397, apoi Ms. Ac. Rom. 2257, f. 67. Cred că această vorbire, pe care Eminescu va fi scris-o mai întâi în decursul ședinței și apoi va fi rostit-o în plen, ar trebui să fie publicată în felul cum o fac eu și nu cum a redat-o dl Scurtu. N. A.

mai decât în noul titlu, dar recunoaște și dreptul „Soc. lit. și št.” de a face parte din titlu. Societatea „România” propune din nou ca „societatea cea nouă în care se vor întruni toți Românii tineri din Viena să se numiască „*România Jună*”.

În sfârșit după multe trăgănări sosi dela „Soc. lit. și št.”, al cărei președinte interimar era dl Vasilie Bumbac, o *comunicare* simplă, nu un act care să reprezinte hotărârea *întregii* societăți, că membrii ei „primese întocmai propunerea onoratei societăți „România” și decid ca noua societate să se chieame „*România Jună*”. Unirea era așa-dară aproape realizată, numai o singură voce discordantă din partea dlui C. Moisil se mai auzi, dar fără rezultat. D-sa în calitate de membru al „Soc. lit. și št.” serie că se bucură că ambele societăți sunt aproape de a se întruni, dar voiește ca „Soc. lit. și št.” ca *atare*, nu membrii ei singuratici să se unească cu „România”.

Neprimind aceasta din urmă un răspuns formal dela „Soc. lit. și št.”, se luă următoarea hotărâre în ședința din 5 Martie 1870: „Să se adune membrii ambelor societăți într'un loc și să se înțeleagă asupra înțelegerii formale spre efectuarea unirii ambelor societăți”. Abia în 3 April 1870 o înștiințează „Soc. lit. și št.” pe „România” că se învoiește ca societatea ce s'ar îmbina din ambele societăți să poarte numele „*România Jună*”.

În „România” se hotărî să se convoace o adunare mixtă a ambelor societăți, în care, dacă se va crede de cuviință, să se desbată și să se decidă prin majoritate de voturi punctele principale pentru formarea nouălor statute. Să se aleagă apoi o comisiune pentru elaborarea unui proiect de statute și această alegere să se facă în mod egal, cu considerațiune la ambele societăți, iar proiectul de statute să se desbată asemenea într'o adunare mixtă.

În urma rezoluțiunilor societăților amintite din 20 Octombrie și 9 Decembrie 1870, precum și din 19 Ianuarie 1871, se hotărî *definitiv* unirea ambelor societăți într'o

societate nouă cu titlul „*România Jună*“, pe baza unui statut ce se va face anume spre acest scop. Un comitet provizor, compus din reprezentanții ambelor societăți ceru locotenenței aprobarea nouălor statute la 16 Martie 1871. În 25 Martie 1871 locotenența Austriei de jos aprobă statutele, dar observă că foaia literară a societății, eventual almanahul prevăzut în § 3 alineatul b), are să fie supus hotărârilor legii de presă, iar colectele de bani să se facă cu învoirea autorităților.

Prima ședință a noiei societăți „*România Jună*“ s'a ținut în 8 April st. n. 1871 sub presidenția ad-hoc a dlui Nicolae Oncu, care deschizând ședința în mijlocul unui entuziasm general, eeti adunării rescriptul locotenenței Austriei de jos din 25 Martie 1871 cu Nr. 7165, prin care se aprobă statutele nouci societăți. Tot D-sa în calitate de președinte al „*României*“ declară această societate desolvată, și trecerea membrilor ei și a averii întregi la „*România Jună*“. Asemenea făcu și „Societatea literară și științifică“ prin Th. Philippescu. Se alese apoi comitetul noiei societăți, care fu compus astfel:

Președinte: Ioane Slavici, cu 32 voturi,
 Vicepreș.: Emanuil conte de Logotheti, cu 32 de voturi,
 Secr. gen.: Ioniță Bumbac, apoi I. Luță, cu 34 de voturi,
 Secr. deșed.: D. Popovici-Barcianu, cu 31 de voturi,
 Cassier: Sterie N. Ciureu, cu 38 de voturi,
 Controlor: Ioan Pop, cu 27 de voturi,
 Bibliotecar: Mihailu Eminescu, cu 30 de voturi.¹⁾

De sigur că tot în această ședință s'a luat ca deviză versurile lui Andrei Mureșanu din „*Deșteaptă-te Române*“: „*Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri!*“, care deviză — din nefericire — n'a fost totdeauna respectată în decursul celor 40 de ani de existență a societății.

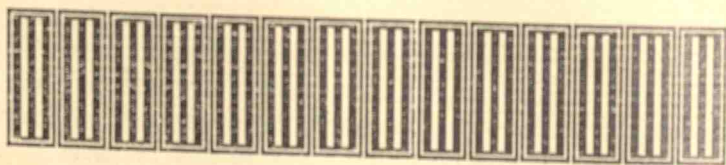
Fiindcă ședința a fost de lungă durată, iar acea zi de

¹⁾ Pe act este o notiță în care se spune că Eminescu locuia pe *Landstrasse*. După actele dela poliție însă, adresa exactă alui Eminescu în 1871 era următoarea: III. Kollergasse 3 St. T. 19. N. A.

8 April s'a întâmplat să cadă tocmai în Sâmbăta Paștilor, o mare parte din membri s'au dus imediat după ședință la Sf. Înviere în biserica grecească, iar a doua zi în Dumineca Paștilor, întreg comitetul a fost invitat la masă la B. G. Poppovits, unde s'a serbat învierea Domnului și nașterea „României June“.

De

Serbarea dela Putna.

(15/27 August 1871.)

În anul 1870 se împlineau 400 de ani dela sfințirea — nu dela zidirea — mănăstirii Putna, locașul de odihnă al Marelui Ștefan Vodă, și de aceea tinerimea română dela universitatea din Viena crezu de cuviință să serbeze această aniversare într'un mod demn, printr'o mare manifestație națională.

Nu se știe cu siguranță cine a fost autorul acestei idei mărețe.. Dl I. Slavici¹⁾ zice că un student C. Aronovici, mai târziu doctor în Botoșani, să fi dat ideea serbării; dl T. V. Stefanelli²⁾ susține însă că ideea a pornit dela M. Eminescu, care o va fi comunicat mai întâi prietenilor săi intimi, până ce aceștia s'au familiarizat cu ea. Contra acestei aserțiuni vorbește însuși Eminescu în scrisoarea adresată lui Dumitru Brătianu: „atunci trebuie să constatăm tocmăi noi, aranșatorii serbării, cum că meritul acesta, *eroismul acestei idei nu ni se cuvine nouă*“, iar la sfârșit, pe pagina următoare, adaugă: „nu pentru noi, a căroră nu-i nici ideea, nici condițiunile de realizare³⁾“.

„Eminescu n'a fost între inițiatorii serbării, dar ideea congresului (studentesc) dela el a pornit și serbarea nu

¹⁾ I. Slavici în Conv. lit. 1903 Nr. 10 pg. 928.

²⁾ Jun. lit. VI, 1909 No. 1 și 8 pg. 135.

³⁾ M. Eminescu, Serieri pol. și lit. pp. 416 și 417.

s'ar fi făcut, dacă el n'ar fi stăruit, ca ea să se facă cu ori ce preț pentru ca congresul să fie cu puțină¹⁾.

Tincriimea academică română din Viena, luând pe de o parte în considerare faptul că erau două societăți românești în acelaș oraș, iar pe de altă parte nefiindu-le permis acestor societăți să se ocupe cu politica, — și serbarea dela Putna a fost doar în felul ei o manifestație politică! — a ales un *comitet central* pentru acea serbare proiectată.

În jurnalul „Traian”²⁾ a lui Hașdeu se află un apel al acestui comitet central adresat studenților români dela toate universitățile din lume, invitându-i să iee parte la serbarea dela Putna, despre care se credea cu drept cuvânt, că „va face chiar epocă în viața română”. Acest apel a fost iscălit în numele comitetului provizor de către studentul în *legi* Petru Pitey, în calitate de președinte, de candidatul de profesor G. Băleanu, care era secretar și de Emil Cosabust. Acestui apel i s'a alăturat și un proiect amănunțit al întregii serbări, care avea să se aranjeze în 15/27 August, în ziua de sf. Maria, când se serbează la Putna hramul bisericei și se adună în toți anii foarte multă lume de prin satele din prejur.

Președinte al comitetului central a fost ales mai târziu dl profesor Nicolae Teclu, iar secretarului Băleanu i-a urmat în funcțiune Ieronim G. Barițiu. Acest comitet ținea ședințe în fiecare Joi și discuta după un regulament special, întocmit anume spre acest scop. Deocamdată se luă dispoziția ca banii ce aveau să se adune, să i-se trimită dlui Teclu.

Punându-se comitetul central în înțelegere cu studenții români din celelalte centre universitare, s'au format comitete filiale la București, la Iași, la Graz, la Paris, la Pesta, la Berlin, la Lipsca, la Liège etc. și s'au pornit agitațiunile prin presă și prin întruniri publice.

¹⁾ I. Slavici, o. c. pg. 924.

²⁾ București 10 Ianuarie 1870 pg. 11.

Un frumos și călduros apel — scris probabil de Eminescu — fu trimis de tinerimea română din Viena către toate jurnalele: „Nu junimea română academică a produs ideea serbării; ea porcede din conștiința națională română. Națiunea română voiește cultură și cultura ei trebuie să fie una, omogenă la Prut și la Someș, omogenă în sânul Carpaților cărunți și pe malurile Dunării bătrâne“.

Publicul a primit ideea cu însuflețire și în scurt timp comitetul central din Viena a adunat peste 10.000 de coroane pentru cheltuielile serbării¹⁾.

Comitetul trimise la Putna o delegație de 5 membri, c'un președinte, un cassier și un secretar. Delegația aceasta trebuia să îngrijească de zidirea unui portic festiv, de trăsuri pentru transportarea oaspeților și de locuințele necesare.

La Viena se cumpărase cu o parte din banii adunați — 2936 cor. — o urnă de argint, un foarte frumos obiect de artă. Urna aceasta avea să fie așezată pe mormântul marelui crou și purta următoarea inscripție: „EROULUI. ÎNVINGĂTORULUI. APĂRĂTORULUI EXISTENȚEI ROMÂNE. SCUTULUI CREȘTINĂȚII. LUI ȘTEFAN CEL MARE ȘI BUN JUNIMEA ROMÂNĂ ACADEMICĂ, anul MDCCCLXX“. Urna trebuia să fie învălită într'o flamură de mătăasă tricoloră, care avea să spânzure de pe mormânt până jos.²⁾ Era vorba să se bată și o medalie comemorativă.

Restul banilor adunați a fost depus la o cassă de păstrare. Pentru deplina siguranță libretul dela cassa de păstrare a fost încredințat cassei de bancă Zehetbauer și Mureșanu,³⁾ ca să-l ție în cassa de fier. Jucând la bursă pe hârtii franceze, această bancă și-a pierdut toată averea împreună cu libretul ce i se încredințase.⁴⁾

¹⁾ I. Slavici. Conv. lit. No 10 pg. 929.

²⁾ „Românul“ (București) XV, 21 Aug. 1871. În jurnalul „Traian“ din 10 Ian. 1870 pg. 11 inscripția a fost redactată altfel N. A.

³⁾ Dl T. V. Stefanelli în „Junimea lit.“ VI, 1909 Nr. 7 și 8 pg. 136 zice că firma se numia „Perlea [Pârlea] și „Mureșanu“.

⁴⁾ I. Slavici, o. c. pg. 932 și T. V. Stefanelli o. c. pg. 136; afară de aceștia faptul amintit e confirmat și prin actele „R. June“.

Zehetbauer fiind interogat la tribunal, a mărturisit că nu mai are acel libret și că negustorul Leopold Bauer — în mâna căruia Dumnezeu știe cum a ajuns libretul — l-a pus amanet pentru suma de 2000 coroane. Bauer la rândul său declară însă că i l-a înapoiat lui Zehetbauer; de-stul că 5000 de coroane avere românească au rămas pierdute până azi. Mureșanu și cu Perlea, care încă era implicat în afacerea aceasta, fugiră în România de urmăririle parchetului. Înzădar s'a obligat familia Mureșanu că are să plătească în rate suma amintită cedată „României Junce“ de către comitetul central, banii au rămas pierduți pentru totdeauna.

Era mare fierberea între studenți, cu atât mai mult că tocmai o firmă românească a trebuit să producă o decepție așa de amară.

„Se institui o comisiune de anchetă care avea să cerceteze afacerea și să stabilească responsabilitățile. Când această comisiune veni să raporteze, toată studențimea era adunată în o sală mare a universității. Raportor al acestei comisiuni era Ioan Slavici. Cea mai mare tăcere domnia în sală, când începu Slavici să citească raportul său, desfășurând toate fazele afacerii și rezultatul la care a ajuns comisiunea de anchetă. Concluziunea acestui raport era că față de împrejurările date și având în vedere că nu s'a putut da de urma lui Perlea și Murășianu, iar depunătorii având cea mai bună credință pentru sine, nu se poate face nimica. După citirea raportului a urmat o discuțiune foarte animată pro și contra, dar în sfârșit concluziunile convin-gătoare ale raportului au fost primite“ ¹⁾.

Tot în acel an 1870 izbucni din nefericire și războiul franco-prusian, din care pricină comitetul central fu silit să amâie serbarea. A venit însă o serisoare de încurajare dela B. P. Hașdău, preș. „Societății Românismului“ din București, care a dăruit tot odată și 100 franci. Era puțină speranță.

¹⁾ T. V. Stefanelli, în „Junimea literară“ VI, 1909 Nr. 7 și 8 pg. 139

O adresă a comitetului central cu data din 5 Iulie 1870 către delegațiunea trimisă în Bucovina, conținea următoarele motivări, ca să nu se facă serbarea:

1. Situația politică internă din acel an era nefavorabilă scopului serbării.

2. Ca o consecință a războiului franco-prusian, și Austria făcea pregătiri de război.

3. Situația politică a întregii Europe era critică; mulți studenți români de pe la școli străine nu puteau din acea cauză să iie parte la serbare, care ar fi avut apoi un rezultat slab. Delegația era rugată să sisteze orice acțiune și să ridice orice angajamente în privința serbării.

La 12 Noembre 1870 într'o adunare generală a comitetului central se alege un juriu care avea să cerceteze pe de-o parte întreaga activitate a comitetului central, pe de alta să aplaneze conflictul iscat în mijlocul comitetului. Președinte al juriului era V. Bumbac, secretar Ilie Luță, iar raportor I. Slavici. După ce se ținură vr'o 10 ședințe, se ajunsese la următorul rezultat, expus aici pe scurt:

1. În comitetul central cancelaria era în neordine.

2. Membrii comitetului nu se înțelegeau între olaltă, deoarece paragraful regulamentului de discuție se contraziceau.

3. Comitetul central, dacă a și rămas peste vacanțe în Viena, a fost îndreptățit s'o facă, și de aceea nu i-se putea aduce nici o învinuire.

În așteptarea unor vremi mai liniștite, serbarea a fost deci amânată pentru anul viitor 1871. Cu toate că în anul acesta cele două societăți academice române din Viena s'au împreunat într'o singură societate cu numele „România Jună“, totuș a fost menținut și pe mai departe „comitetul central pentru serbarea dela Putna“, ai cărui membri făceau aproape cu toții parte din „România Jună“, căreia nu-i era permis să se ocupe „oficios“ cu acte de însem-

nătate politică, cum a fost serbarea proiectată.¹⁾ Serbarea a fost deci aranjată de studențimea română din Viena, cu concursul celorlalte centre universitare și nu de „România Jună” officioasă, căci ea însăși a fost invitată să trimită reprezentanți la serbare și la congresul studențesc dela Putna²⁾. De frica poliției „România Jună” a fost nevoită să facă serbarea sub o firmă străină.³⁾

Din cauza aceasta, poate, dl Pamfil Dan, casierul comitetului central, spune în ședința „României June” din 17 Mai 1873 că raportul detaliat despre serbarea dela Putna are să-l deie publicului, și nu societății „România Jună” care a primit pe nedrept (?) actele referitoare la acea serbare. Cele mai multe dintrânsele se aflau la d-sa, dar în 1904, când s’a serbat la Putna aniversarea de 400 de ani dela moartea lui Ștefan cel Mare, dl Dan i-a predat președintelui de atunci al societății, dlui Dr. Mihai A. Popovici, care a vorbit în numele „R. June” la serbarea dela Putna din 1904, toate actele amintite, ca să le întrebuințeze în folosul „României June”, în a cărei arhivă se păstrează și acum.

În 5/17 Iunie 1871 dnii Vasile Bumbac și P. Dan, primul fiind la început vice-preș., mai târziu însă președinte, iar al doilea casier al comitetului central, făcură un nou apel călduros către Românii de pretutindeni, cerându-le sprijinul și emitând noi liste de subscripții pentru serbarea dela Putna, care a fost statorită definitiv pe ziua de 15/27 August 1871.⁴⁾ Și la acest nou apel al comite-

¹⁾ Vezi I. Slavici, în Conv. lit. 1903 Nr. 10 pg. 928. Dl Slavici confundă însă evenimentele anului 1871 cu cele din 1870 peste cari trece de altfel foarte repede. Și dl T. V. Stefanelli face o greșală, afirmând în „Jun. lit. 1909 Nr. 7 și 8 pg. 136, că Eminescu a împărțit ideea serbării mai întâi colegilor săi din „România Jună”. Aceasta însă n’a putut-o face în 1870, căci atunci nu exista încă „România Jună”. În 1871 când s’a înființat această societate nu mai era nevoie deci să împărtășească Eminescu această idee, când doar s’au fost făcut atâtea pregătiri pentru serbare în tot decursul anului 1870!! N. A.

²⁾ Vezi actul soc. Nr. 309.

³⁾ I. Slavici, în Conv. lit. 1903 Nr. 10 pag. 928 și 929.

⁴⁾ Dl I. Slavici, în Conv. lit. 1903 Nr. 10 pg. 935 zice că la început d-sa a fost secretar, iar mai târziu I. Luță.

tului central, publicul răspunse cu mari și generoase jertfe de bani. În urma ambelor apeluri au dăruit pentru serbare: Comuna Iași 1000 franci, Fălticeni 300, Bacău 500, județul Suceava 300, orașul Botoșani 500, Roman 300, Bârlad 500, Piatra Neamțu 200 și București 500 de franci. După cum vedem cea mai darnică și mai generoasă a fost tot Moldova lui Ștefan cel Mare! „În timp de vre-o două săptămâni am ajuns să avem peste 2000 florini și aproape 14.000 lei, bani încă neprimiți, dar pe deplin asigurați, și listele circulau înainte.”¹⁾

Vasile Alecsandri a fost rugat să scrie un imn ocazional, iar Flechtenmacher și Caudella să facă melodia pentru acest imn. Alecsandri a compus două poezii: *Imn religios*, care începe astfel:

„Etern, Atotputernic, o! Creator sublim” etc.

și „*Imn lui Ștefan cel Mare*”:

„La poalele Carpaților
Sub vechiul tău mormânt” etc.²⁾

„Comitetul central hotărâse, ca discursul festiv să fie ținut de un student și ca manuscriptele acestui discurs să-i fie trimise [lui Alecsandri]. Noi ne-am sfiit a ne face judecătorii colegilor noștri și am rugat mai întâi pe V. Alecsandri, apoi după sfatul lui, pe dnii T. Maiorescu, I. Negruzzi și V. Pogor să examineze împreună manuscriptele și să facă alegerea.”³⁾

La o ședință a comitetului central, Ioniță Bumbac nu era mulțumit că i s'a încredințat cenzurarea vorbirilor festive lui Alecsandri și Pogor, dar mai ales dlui T. Maiorescu. Nemulțumirea aceasta era numai începutul unei campanii înscenate în contra lui Eminescu, Ștefurea, a dlor Slavici,

¹⁾ I. Slavici, o. c. l. c.

²⁾ Slavici, o. c. pag. 936; apoi V. Alecsandri, *Opere complete* (Poezii) București 1875 pg. 110 și 112.

³⁾ Slavici, o. c. pg. 937. Vezi și scrisoarea dlui T. Maiorescu din 24 Iunie 1871 publicată la „Anexe”.

Chibici ș. a. cari erau aderenți ai curentului junimist. După serbare nemulțămirea a izbucnit în toată forma.

Cel care a ținut la Putna orația festivă, apărută mai pe urmă în broșură, a fost dl A. D. Xenopol, student la Berlin. D-sa și dl Maiorescu erau de părerea ca cu ocazia acelei serbări să se retipărească și panegiricul lui Ștefan cel Mare, scris de un „necunoscut“, care necunoscut e arhimandritul Vartolomei Măzereanu dela Putna.¹⁾

În vremea aceasta lumea românească, mai al-s însă damele române, voiau să-i deie acestei serbări o strălucire și o pompă demnă de un eveniment așa de mare. „Femeile din București și cele din Cernăuți aveau să trimită la Putna câte un epitaf lucrat în fir pe ca'ifea, iar deputațiunile aduceau fiecare câte un steag cu inscripțiuni votive. D-na general Haralambie, n. Magheru, comandase pentru Oltenia un prețios prapor, în care pictorul Buceanu pictase portretul marelui erou, copiat după cel din Putna²⁾. Inscripția de pe steag era următoarea: „Cultura e mărirea popoarelor“, iar în vârful prăjinei avea să figureze vulturul cu crucea în cioc. Redacția „Curierului din“ Iași a luat asupra-și colecta pentru un steag din partea damelor române din Iași, iar altă colecție a făcut-o „Școala de Belle Arte“

Toată această însuflețire și dragoste de jertfă era să fie zădărnicită de guvernul austriac, care, atât la Viena, cât și în Cernăuți, căuta să puie cu orice preț piedeci serbării, care numai cu mare greutate a fost înecuvântată.³⁾

Președintele „României June“ dl Slavici, ajuns la urmă și preș. al comitetului central, plecă la Cernăuți, unde-l așteptau alte desiluzii. Fruntașii bucovineni îl sfătuiau să renunțe la ideea serbării, sau cel puțin să depuie urna pe mormânt, fără steaguri, fără pompă și fără discursuri. Ei „se temeau“, ca nu cumva să fie suspiționați de neîmbănădiții adversari ai Românilor, ca nu cumva aceștia să

¹⁾ O parte din corespondența dintre dnii Slavici și Xenopol, privitoare la serbarea din Putna se află în arhiva societății „Junimea“ din Cernăuți. N. A.

²⁾ I. Slavici, o. c. pg. 929.

³⁾ I. Slavici, o. c. pg. 927 sq.

dele sărbării un caracter politic și ostil împărăției, și apoi să-i descrie și să-i înegrească în toate părțile ca element turbulent și nestătornic, în care nu te-ai pute încrede cu siguranță. Tinerii însă, rădimați pe drepturile și libertățile garantate lor prin Constituțiunea Imperială,... d'ceau că numai niște suflete drăcești și numai niște dușmani neîmpăcați ar pute să vorbească rău de Români, cînd aceștia își aduc aminte de faptele memorabile ale strămoșilor săi glorioși și caută să le sărbătorească după cuviință".¹⁾

"Această argumentare păru bătrînilor conducători prea idealistă, puțin practică, și de aceea dîseră tinerilor: „Noi nu ne putem pune în fruntea acestei mișcări, dar' voi faceți ce vîe dictează inima, numai să nu esagerați, ei să fiți circumspecți și prudenți! Noi vîe vom urmă pe de departe și vom veghiă".

"În urma acestei declărări bătrînești, puținii tineri din țară și cei de pe la studiile lor universitare din Viena căutară mai întîi să se pună în conțelegere cu egumênul mănăstirii, Arcadiu Ciupercoviciu, căci dela primirea sau rîspingerea acestuia atîrnă totul. Cu astă ocaziune, egumênul arăta multă înțelepciune. El dîse: „Mănăstirea e locaș dumnedesc. Eă, ca preut și ca egumên, sînt datorîi să-mi aduc aminte, în rugăciunile mele, precum de urdîtorîul mănăstirii, așa și de locaș și de toți aceia cari cu simțăminte cucernice și cu credință creștinească se apropiie de el și întră într'însul. Mănăstirea, ca și fiecare altă biserică, sărbătorește în fiecare an pre patron și se roagă pentru ctitorii și binefăcătorii săi. Cu atăta mai virtos va face aceasta acum, cînd se împlinesc patru sute de ani dela sînțirea mănăstirii. Dacă domnica voastră, ca Romîni și ca creștini, doriți și voiți să contribuiți la splendoarea acestei sărbări religioase și bisericești cu invitare creștinilor de pretutindenea la participare, și cu aranjarea festivalului de primire, nu puteți decăt să-mi fiți bineveniți!"²⁾

¹⁾ Dr. I. G. Sbiera, „Familia Sbiera“, Cernăuți 1899, pg. 257.

²⁾ idem, pg. 257—258.

Mihail Kogălniceanu, care încă luase parte la serbare văzând că fruntașii politici ai Românilor bucovineni lipsese dela serbare, spuse plin de amărăciune că astfel de abținere nejustificată are s'o bicuiască amarnic prin foile publice din România și numai în urma fierbinților rugăminți ale dlui profesor I. G. Sbiera renunță la acest gând.¹⁾ Fără Bucovineni însă nu se putea face serbarea și de aceea comitetul aranjator era foarte mulțumit de sprijinul fericiților Mitropoliți ai Bucovinei, Silvestru Morariu și Arcadie Ciupercovici, primul fiind pe atunci preot și membru în consistoriu, iar al doilea egumen al mănăstirii Putna. Dela aceștia tinerii studenți au primit toată încurajarea și tot sucursul. Meritul exclusiv al aranjării serbării îi revine însă comitetului aranjator, mai ales lui V. Morariu, I. Luță, Gribovski, Cocinschi, Eminescu, dlor St. Ciureu, Slavici, T. V. Stefanelli și Pamfil Dan, care, în calitate de casier conștiincios și corect, era sufletul întregii mișcări pornite pentru realizarea acelei idei mărețe.

Nu voi descrie pe larg toate amănunțele pregătirilor făcute, nici stăruința de fier a celor 8 tineri, nici munca și jertfa, suferințele și desiluziile lor, precum nici întreaga serbare dela Putna, pe care au povestit-o așa de frumos și amănunțit dl I. Slavici în „Convorbiri literare“ anii 1903 și 1904, și dl T. V. Stefanelli în „Junimea literară“ din 1909.

Pe rând sosiau deputațiunile studenților români din alte centre universitare, veniau zi și noapte oaspeți din Bucovina, din Ungaria, și din România, între aceștia V. Alecsandri, M. Kogălniceanu pe care l-am amintit, etc., încât nu mai găseai loc în chilii și în sat pentru adăpost și de aceea de cu bună vreme un portic încăpător a fost clădit pentru acest scop.

„Sosi memorabila zi a serbării“ — 15/27 August — „o zi minunată care a favorizat ceremonia deschiderii serbării. În porticul festiv, ridicat aproape de mănăstire,

¹⁾ idem, pg. 259.

Ioan Slavici ca president al comitetului organizator rosti în fața publicului cuvântul de deschidere, apoi se formă convoiul care plecă în lungă procesiune spre mănăstire. În frunte mergeau membrii comitetului, investiți cu late eșarpe tricolore. Ei purtau urna de argint și două minunate văluri de catifea roșie și albastră cu măestre cusuturi în fir de aur, luate una de damele române din Bucovina, iar alta de cele din România. Aceste daruri aveau să se depue pe mormântul eroului sărbătorit. Era imposantă această mulțime compusă din inteligență și popor care încet și tăcut înainta pios spre locașul unde se odihneau osămintele marelui Domn¹⁾

„Se ținură cuvântările, se depuseră darurile pe mormânt, apoi urmă solemnă închinare a delegațiunilor și a altor credincioși înaintea mormântului. Moment înălțător, care ne transporta și ne umplea de tainice flori, nesimțite până atunci. Această însuflețire a ajuns însă la culme când colonelul Boteanu în mare ținută, pași înaintea mormântului și ținu o scurtă cuvântare în memoria aceluia ce se odihnește aici de peste trei secole, dar al cărui geniu veghia și azi asupra scumpului său popor. Iar când apoi își plecă Boteanu genunchii înaintea mormântului, când își descinse centironul de aur dela brâu și-l depuse pe mormânt rostind cu adâncă emoțiune cuvintele că în numele oștirii române îl depune în semn de admirare și pioasă venerațiune pe mormântul marelui căpitan și cărmuitor de lupte, atunci pare că trecu un fior prin cei de față și toți erau așa de emoționați încât vedeai că fără voie li se furișară lacrimile în ochi²⁾”

La masa din portie cu 1600 de tacâmuri dl A. D. Xenopol ținu cuvântarea festivă, iar după amiază se întinse în ograda mănăstirii *hora mare*, la care a cântat spre sfârșit marele componist Ciprian Porumbescu. Era atâta lume românească prinsă în horă, și atât de variată, încât cu

¹⁾ T. V. Stefanelli, Jun. lit. 1909 Nr. 7 și 8 pag. 138.

²⁾ idem, pag. 139.

drept cuvânt Ciprian a putut să-i spuie tatălui său care stătea deoparte: „*Tată... am cântat Daciei întregi*“.¹⁾

După serbare a rămas un deficit de 80 galbeni, pentru acoperirea căruia au fost lipite în sat și pe zidurile mănăstirii Putna afișe c'un apel către oaspeți iscălit de dnii Slavici și Xenopol. Plusul de bani adunați, a fost trecut societății „România Jună“, căreia i s'a dat dreptul să pretindă și banii cari îi datora casa de schimb Zehetbauer și Mureșanu.

Comitetul central își pusese de gând să scoată o broșură despre serbare, și e păcat că n'a scos-o, căci atunci am avea date cu mult mai sigure și mai amănunțite despre acel eveniment însemnat.

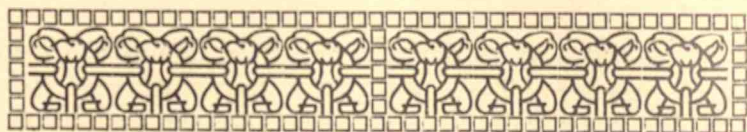
Darurile făcute atunci mormântului din Putna din partea studenților și a celuiilalt public român au fost în preț de 9874 coroane.²⁾

„Un pumn de grăunțe“, zice Steinthal, „nu poate să ajungă pentru a coace o pâine; dar presurându-le ca semințe pe un pământ roditor, ele vor încolți însutit și vor da o îmbielșugată hrană“. Așa-i și cu această sublimă idee a serbării: a încolțit, Dumnezeu știe, în mintea cărui tânăr, și ideea a cuprins mai întâi mințile prietenilor acestuia, ca apoi dela Viena să se răspândească în largul pământului românesc, să încălzească inimile tuturor Românilor ce trăiau despărțiți prin granițe nefirești și să-i adune din patru unghiuri într'un grandios pelerinaj la mormântul marelui erou ce odihnește într'o țară înstrăinată.

Atunci, cu ocazia serbării dela Putna, s'a afirmat pentru prima dată cu mai multă tărie faptul, că neamul românesc de pretutideni — fie el sub orice stăpânire — are un trecut comun de glorie și de suferinți, dar mai ales un viitor comun plin de speranțe îndreptățite. Urmările acestei serbări care i-au asigurat „României June“ pentru totdeauna vaza în fața lumii românești, au fost incalculabile pentru întărirea conștiinței naționale.

¹⁾ N. Petra-Petrescu, în calendarul „Amicul poporului“ din Gherla 1884.

²⁾ Vezi actul societății „Rom. June“ Nr. 519.

Mihail Eminescu.

Probabil că în toamna anului 1868, când au început cursurile la universitate pentru semestrul de iarnă, va fi venit tânărul Eminescu pentru prima dată la Viena, ca să se înscrie la facultatea de litere ca auditor extraordinar, de oarece el n'avea bacalaureul.

Răpăusatul Vasile Morariu, prieten al poetului, a spus la o şedinţă literară a „Rom. June“ din 1909, aranjată de societate în amintirea lui Eminescu, că acesta s'a înscris pe baza unui atestat de studii, exoperat de Silvestru Morariu, pe atunci membru în consistoriul din Cernăuţi, iar mai târziu Mitropolit al Bucovinei şi al Dalmaţiei.

Eminescu n'a luat imediat parte la viaţa studenţilor din societăţile româneşti din Viena, căci abia în Februarie 1869 cetim în „*Consemmnarea P. P. Domnilor cari binevoiescu a se înscrie ca membri ai Societăţii Literare — ştiinţifice române din Viena*“ la Nr. 55 numele lui *Mihaiu Eminescu, auditoru la filosofia, membru activu pe 69/70 care a solvit taxa de 2 fl.*; la Nr. 56 îl aflăm introdus şi pe dl „*Ioane Slaviciu, juristu*“, tot cu 2 florini.

Coincidenţa aceasta dă de bănuir că prietenia lui Eminescu cu dl Slavici datează chiar dela începutul cunoştinţei lor făcute probabil mai întâi în Viena. Amândoi cercetau la început regulat şedinţele plenare şi cele literare ale societăţii din care făceau parte.

La o şedinţă a „Societăţii literare şi ştiinţifice“ din 6 Martie 1896, un oarecare *Ioane Papu* a cetit o conferenţă :

„Despre însușirile moștenite dela părinți“. Între ascultători era și Eminescu. Nu voiese să afirm cu deplină siguranță, dar cine știe? poate sub impresia acestei conferențe a răsărit în mintea impresionabilului poet predispus spre filosofie, ideea pentru poezia de mai târziu:

„Ce suflet trist mi-au dăruit
Părinții din părinți,
De-au încăput numai în el
Atâtea suferinți? etc.

Mihail Eminescu, la „Rom. Jună“.

Nu înțeleg care să fi fost pricina că abia în ședința din 23 Octombrie 1869, „Societatea literară și științifică“ îi numește membri definitivi pe Eminescu și pe Slavici, cari fură salutați și primiți cu aplauze din partea adunării. Cu trei zile mai înainte, Eminescu, voind poate să dea colegilor săi învrăjbiți o pildă de obiectivitate, se înscrisese membru și în societatea „România“, rivala „Soc. lit. și št.“

Tinerii studenți din Viena ca unii ce se interesau de toate mișcările literare și politice din țările românești, luau de multe ori înșiși parte la polemicile politice și literare de acasă.

Abia trecuseră vr'o trei ani dela moartea lui Aron Pumnul, fostul profesor a lui Eminescu la Cernăuți, când poetul bucovinean Dimitrie Petrinó se ridică în contra principiilor filologice profesate de Pumnul, iar după moartea acestuia, de urmașul său dl Dr. I. G. Sbiera, scriind o broșură¹⁾ vchementă, în care atăca fără cruțare curentul filologic pumnulist din Bucovina. Tinerii din societatea „România“, indignați de acest atac lipsit de respect față de memoria lui Pumnul, îi trimit, în urma hotărârii din ședința ținută în 6 Noembrie 1869, dlui I. G. Sbiera, elevului lui Pumnul și continuatorului ideilor aueluia, o adresă de aderență în care se arăta „deșărtăciunea“ broșurei lui Dimitrie Petrinó îndreptată în contra *limbisticei* pumnuliste, totodată, ca un fel de demonstrație, a fost proclamat dnul I. G. Sbiera, membru onorifle al societății.

E adevărat, că în „România“ vor fi fost mulți din foștii elevi ai lui Pumnul, dar tot așa de adevărat e, că și Eminescu, care ținea așa de mult la memoria fostului său profesor, va fi fost unul din acei, cari au stăruit mai mult pentru combaterea lui Petrinó, ba poate chiar el să fi compus adresa amintită către dl Sbiera. Ca o urmare a acelei ședințe e și articolul lui Eminescu apărut ca foileton în Nrele 3 și 4 ale ziarului „Albina“ din Pesta (7/19 și 1/2 Ianuarie 1870): „Despre curentele filologice românești din Bucovina“.

Eminescu, ca om pacinic și disprețuitor de vrajbă, de bună seamă, că n'a luat parte la certele dintre cele două societăți studențești ale Românilor din Viena, ci din contră, tocmai prin faptul, că era membru în ambele, el voia să arete, că principiile uneia și ale alteia se pot împăca foarte bine, ba într'o ședință a „României“ din 19

¹⁾ Puține cuvinte despre coruperea limbei române în Bucovina, de D. Petrinó (Cernăuți 1869, Tiparul lui Bucovicki și comp.)

Decembre 1869 convocată în chestia unirii ambelor societăți, el făcu o propunere foarte cuminte: „unirea necondiționată; minuțiozitățile numelui și ale statutului să se desbătă de către societățile unite“. În sprijinul propunerii sale, care a căzut la vot, fiind susținută numai de dânsul, el ținu o vorbire frumoasă, pe care o publicăm în capitolul despre „Întemeierea României June“.

Se pare, că Eminescu nu prea venea regulat la ședințele „României“, căci în 12 Ianuarie 1870, secretarul societății, Ștefan Ștefurea îi trimite o invitație *specială* la ședința plenară ordinară din 15 Ianuarie 1870, ceea ce se face numai în cazuri excepționale¹⁾. La ședința aceasta a fost instituită o comisie pentru completarea statutelor și a regulamentului intern, alegându-se în comisie pe lângă alți trei și Aurel Mureșanu, N. Oncu, V. Burlă și M. Eminescu.

Societății „România Jună“ în a cărei primă ședință din 8 Aprilie 1871 Eminescu fusese ales bibliotecar cu 30 de voturi, el i-a dăruit, la o săptămână după alegere, împreună cu Șt. Ștefurea operele lui G. Șincai. Eminescu era un harnic cetitor și cred că mai mult de aceea a dorit să fie bibliotecar. Cărțile cele mai nouă pe cari le cumpăra societatea „România“, le ceta întâi el, după cum ne spune actul „Rom. June“ cu Nr. 279. Acest act e inventarul averii societății „România“, care a trecut în posesiunea „Rom. June“. La pag. 7 a acestui inventar se găsește o notiță: „cărțile cele nouă se află la bibliotecarul actual Eminescu“.

Secretar al „Rom. June“ n'a fost Eminescu niciodată, după cum spun din eroare dnii I. Slavici²⁾ și Al. Vaida³⁾, ci numai bibliotecar. Cunosc un *singur* act⁴⁾ — altele n'am găsit în arhivă — din 14 Iunie 1871, care, judecând după scrisoare, e concipiat de Eminescu. Acest act, pe care-l public la Anexe, conține ciorna unei adrese către

¹⁾ Mss. Ac. Rom. 2255 f. 329 sq.

²⁾ Conv. lit. 1903 Nr. 10 pag. 926.

³⁾ Raportul anual al „R. J.“ pe anul administrativ 1894/95 pag. 13.

⁴⁾ Nr. 268 d., neiscălit.

M. Sa Regele României Carol I., pe atunci *domnitor*, adresă prin care i s'a adus M. S. la cunoștință, că e numit membru fondator al „Rom. June“ din cauza prea grațiosului sprijin ce l-a acordat societăților „România“ și „Soc. lit. și št.“, din împreunarea cărora a răsărit „Rom. Jună“. Se vede, că atunci când era vorba de compus acte mai grele, îl puneau pe Eminescu să le serie, cu toate, că el nu era secretar.

De numele lui M. Eminescu se leagă cel mai mare act din trecutul „Rom. June“, serbarea dela Putna, cu toate că ideea serbării, pentru care s'au început pregătirile încă pe la începutul anului 1870, n'a purces dela Eminescu, ci dela alt membru. El a agitat mai ales pentru convocarea primului congres al studenților români. Serbarea dela Putna și congresul amintit erau în gândul lui și al amicilor săi punctul de plecare pentru o organizație statornică a studențimei române dela toate universitățile. În comitetul central instituit pentru punerea la cale a acestei serbări, Eminescu a lucrat ca secretar¹⁾, ceea ce dovedește și o chitanță din 14 Aprilie 1870, pe care el o iscălește în calitate de secretar, fără să ne spună al cărei asociații²⁾.

Când firma Zehetbauer și Mureșanu pierdu libretul banilor depuși la cassa de păstrare din Viena, Eminescu era la început cel mai neconsolat dintre toți, mai ales din cauză că tocmai o firmă românească a trebuit să ni facă o rușine, mai pe urmă însă el i-a încurajat mai mult pe colegii săi slabi de înger.³⁾

Văzând el că serbarea nu se va putea face în 1870 din cauza războiului franco-prusian, scrisese în revista „Convorbiri literare“ din Iași⁴⁾ un articol: „Notiță asupra proiectatei întruniri la mormântul lui Ștefan-cel-Mare

¹⁾ I. Slavici, *Tribuna* (Arad) XIII. Nr. 129 pag. 4.

²⁾ Vezi actul „R. J.“ Nr. 268 b.

³⁾ T. V. Stefanelli, *Jun. Lit.* 1909 Nr. 7 și 8 pg. 136.

⁴⁾ Anul IV, 1870—71 Nr. 14 din 15 Sept. 1870 pp. 233—234.

Articolul e iscălit cu litera E. Despre acest articol vorbește Eminescu în „*Scrieri politice și literare*“ vol. I, București 1905 pg. 20.

la Putna“, în care vorbește despre însemnătatea serbării și despre cauzele amânării ei. „Trebuința cea mai mare ni s'a părut nouă că ar fi o singură direcțiune a spiritului pentru generațiunea ce crește“... „exteriorul acestei festivități are să fie de un caracter istoric și religios, — interiorul ei, — dacă junimea va fi dispusă pentru aceasta, are să cuprindă germenii unei dezvoltări organice, pe care spiritele bune o voesc din toată inima“.¹) Pentru dânsul serbarea avea să devie o piatră de hotar în istoria mai nouă a neamului nostru, și de aceea când Dumitru Brătianu sprijini în „Românul“²), mișcarea studențimii pentru această idee, Eminescu îi trimise din Cernăuți o prea frumoasă scrisoare de mulțumită, compusă de dânsul, dar iscălită și de dl Pamfil Dan.

Am spus că mai tare ca de serbare se îngrija el de congresul studenților români la Putna, în care, văzând că nu reușește și că studenții discută înzădar fără să fi studiat cum se cade chestiunea organizării studențești, să fi spus prietenilor săi intimi următoarele cuvinte caracteristice pentru dânsul: „Cum e cu puțință ca atâtea sute de capete la un loc să nu poată gândi ca un singur cap sănătos?“³).

În ședința „R. June“ din 6 Mai 1871 convocată pentru acea serbare, s'a luat din partea societății noastre hotărârea ca să se trimită reprezentanți oficioși la serbare și la congresul studențesc. Reprezentanților respectivi li se împrumută câte (?) 80 cor., probabil pentru spesele de călătorie, pentru cari se înserise — pe lângă alți membri — girant și Eminescu, el însuși fiind unul din delegații trimiși de societate la Putna. În comitetul filial din Bucovina, sau mai bine zis în așa numita „delegație“ pentru pregătirea festivităților, el era secretar general, iar dl Pamfil Dan, casierul comitetului filial din Bucovina.

¹) Din articolul amintit mai sus.

²) București în 23 Iulie 1871.

³) Ioan Scurtu: Mihail Eminescu's Leben und Prosaschriften pg. 278 (Dr. G. Veigand, X-ter Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leipzig 1904).

Din cauză că Eminescu împreună cu dl Slavici îi aleseră pe V. Pogor, V. Alexandri și pe dnii I. Negruzzi și T. Maiorescu să cenzureze orațiunile festive ale studenților, destinate pentru serbarea dela Putna¹⁾, se iscară în sânul tinerimei din Viena mari nemulțămiri, din pricina cărora avură să sufere neplăceri mai ales ei doi, E. și Sl. „capii tuturor răutăților“.

Încă înainte de serbare, la o ședință a comitetului central din Viena, Ioniță Bumbac își dădu pe față nemulțămirea din pricina aceleia legeri protestând și blamând purtarea comitetului central, dar timpul era prea înaintat ca să se mai poată schimba ceva. Afară de aceasta și un oarecare Alexandru Lupașcu din București mai turnă oloi pe foc, trimetând 87 lei pentru serbare și amintind, — ca să ațâțe spiritele — de „trista impresie ce a produs în toată țara numirea Domnului Maiorescu și a companiei internaționale din Iași ca auguri ai serbării“, pe cari îi numește „agenți ai străinilor“, „întreprinzători ai colonizării țării cu Germani și cu Jidovi“, „prezența lor la mormântul lui Ștefan va fi o profanațiune“ etc.

Pricina adevărată a aversiunii tinerilor față de direcția junimistă e de căutat în campania cea fără de cruțare ce o inaugurasă dl Maiorescu împotriva ideilor false și a formelor goale de fals naționalism în cultura și literatura noastră. Cei atăcați ca și aderenții lor naivi văzându-și periclitată reputația lor șubredă, se apărau cu orice mijloace. Tinerii din Viena, mai ales cei mai puțin copti la minte, credeau că atacurile dlui Maiorescu erau îndreptate în contra persoanelor, nu în potriva ideilor false ale acestora. Această luptă de idei între cele două direcțiuni contrare pasiona foarte mult tinerimea din Viena. Eminescu și dl Slavici erau aderenții convinși ai ideilor critice profesate de școala dela Iași în frunte cu dl T. Maiorescu; afară de aceasta ei mai erau și colaboratori ai „Convorbirilor literare“ încă din 25 Aprilie 1870.

¹⁾ Vezi și scrisoarea lui M. Eminescu din 6 Aug. 1871 către dl T. Maiorescu, publicată la Anexe.

Ambii prieteni împreună cu vr'o câțiva Bucovineni fură taxați de cosmopoliți de cătră aderenții școalei latine. Furtuna se deslănțui la adunarea generală a „Rom. June“ din 4 Noem. 1871, când se alese un comitet nou, în fruntea căruia stătea șeful tinerilor latiniști, Ioniță Bumbac. În acest nou comitet dl Slavici era vicepreș., Eminescu bibliotecar ales cu 30 de voturi, iar dl Chibici controlor; ceilalți nu interesează.

Acuzele ce li s'au adus aderenților școlii junimiste, erau următoarele:

a) De ce a iscălit dl Slavici în calitate de secretar un apel cătră publicul român, fără ca societatea să fi hotărât a face un asemenea apel?

b) Cine l-a autorizat pe dl Slavici să fie preș. al unui comitet central, pe care nime nu l-a ales?

c) De ce a fost ales dl Slavici preș. la banchet, în loc să-l fi lăsat pe Kogălniceanu să presideze acel banchet?¹⁾

d) Slavici a profitat de banii societății și a făcut chieluile de zeci de mii de florini.

e) Dacă studenții dela congresul din Putna l-au ales pe dl Slavici și pe aderenții Dsale membri în biuroul permanent, unde-i procesul verbal încheiat în toată regula și iscălit de participanți, care să dovedească alegerea făcută?²⁾

Ioniță Bumbac declară, că numai cu acea condiție primește presidenția, dacă Eminescu nu va face parte din comitet, pentru că principiile lor nu se împacă. După lungi desbateri demisionează din comitet următorii aderenți ai școlii junimiste: Eminescu, Ștefurea, Slavici și Chibici. Atunci un membru O. Tilea, propune ca adunarea să primească sau demisia acestora, sau pe alui I. Bumbac. Fu primită alui Bumbac și acesta demisionă din comitet, amânându-se alegerea președintelui pe altă dată.

¹⁾ Poliția a fost luat dispoziția aceasta; vezi mai pe larg: I. Slavici, Conv. lit. 1904 No. 1, pp. 28—48.

²⁾ idem l. c.

Ioniță Bumbac însă nu dispera, ei recrutându-și aderenți noi, îi organiză bine și veni cu dânsii la ședința din 18 Noemvrie 1871, hotărât să revie asupra demisiei sale din ședința trecută. Începutul desbaterilor îl făcu Eminescu, care ceru ca comitetul să conducă societatea numai în calitate de tineri români, și nu ca aderenți ai unui sau altui partid. În contra acestei păreri vorbiră I. Luță, C. Aronovici și I. Bumbac. În urma acestei opoziții sistematice, își dădură demisia din comitet cei patru membri aleși în ședința din 4 Noemvrie 1871, alegându-se un președinte ad hoc în persoana lui I. Luță.

La noua alegere fu ales președinte iarăși I. Bumbac, care declară hotărât că va conduce societatea „numai în senzul principiilor naționale ale marilor bărbați I. Maiorescu, Simion Bărnuțiu și Aron Pumnul. Totodată propuse ca societatea să exprime etern respect și recunoștință acestor bărbați și să promită, că va urma totdeauna principiile lor“. Propunerea fu primită fără modificare. (N. B. Dovadă că latiniștii veniseră la putere, sunt procesele verbale și actele societății, cari mișună de cuvinte ca: *antaniu* (întâi), *dein* (din), *scaimb* (schimb), *lia* (ia) etc.)

După aceste două ședințe memorabile cari au trecut, din pricina importanței lor, în domeniul istoriei literaturii române, și pe cari le-am redat după procesele verbale ale societății noastre, să-l lăsăm pe Eminescu să ne povestească pe larg toate frământările de atunci.

„În ședința din [4] Noembre [societatea își alege] biourul său prin aclamațiune unanimă. Supt pretext că unul din biouro (subsemnatul ¹⁾) se ține de direcția literară a societății „Junimea“ (Maiorescu), dl president ales declară că nu va putea șede alături cu mine, din cauză de divergență a principiilor. Repet că ăsta a fost pretextul, cauza adevărată a declarațiunii d-sale nu merită de a fi adusă înaintea publicului.

În urma acestei declarări presidențiale patru din

¹⁾ adică Eminescu.

membrii biuroului își dau demisiunea¹⁾, nu doar fiindcă ar aparține susnumitei direcții literare, ci fiindcă, conform statutelor, trebuie să fiți contra exclusivismului de idei. Societatea nu primește demisiunile celor patru membri, validează printr'asta de-a doua oară alegerea lor și printr'asta incidentul odios s'a părut închis, rămânând ca la a doua ședință să se aleagă Presidentul.

Intervalul dintre ședința primă și a doua a fost acum spațiul în care s'a dezvoltat o activitate admirabilă în felul ei. Toate elementele pasive a[le] junimii române din Viena, care cu anii nu se interesau de societate, apoi contingentul proaspăt a[l] studenților care vin din provincie, cari nu cunosc de cât imaginea celui ce s'apropie de ei ca să-i influențeze, amândouă aceste părți interesante a[le] junimei române din Viena au fost puse în mișcare de un anume Comitet format pe tăcute, să vie să voteze contra lui Slavici, ș'a lui Eminescu, cari se țin de școala lui Maiorescu.

Pentru sara ședinței a doua Comitetul latent și-a procurat din România jurnale umoristice și serioase, unde Maiorescu era stigmatizat ca persoană publică și privată; pentru sara alegerii au fost inventate mici calomnii ad-hoc, așa d. ex. că Maiorescu ar fi delapidat averea „Junimei”, că a abusat de încrederea ei și că în urmă ar fi fugit din România cu familie cu tot; — toate aceste mijloace foarte oneste, cum se vede, de a influența părțile interesante ale junimii, pe care le-am caracterizat mai sus.

Ședința se deschide și alegerea biuroului din ședința trecută e contestată de partea interesantă, fără ca în ședința trecută să se fi dat vr'un protest contra legalității ei. Biurul, știind elementele cu cari are a face, își dă demisiunea, dezvoltând prin membrii săi ideile pe care el le credea raționale în cazul de față. Iată-le grupate:

1. Societatea „România Jună” fiind întemeiată pe elementul obiectiv a[l] diferiților săi membrii, pe acele

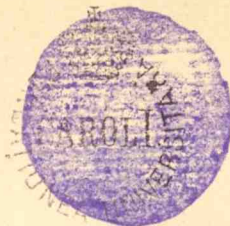
¹⁾ Eminescu, Ștefurea, Slavici și Chibici.

atribute comune tuturor junilor români — nu ar fi oportun de a ridica chestiunea divergențelor d[intr]e ei, fiindcă pe divergențe nu se întemeiază nici odată o societate omenească. Divergențele sînt atît de multiple între individ și individ, în cît o'ntemeiere pe ele l'ar sili pe fiecare de-a forma o societate pentru sine însuși, ceea ce-i o contradicțiune.

2. Societatea avînd de scop perfecționarea reciprocă pe terenul literar-național, aceasta prin expresiunile statutelor presupune o *divergență* între individe, căci dacă am avea fie-care din noi același cuprins sufletesc, viața noastră ar fi repetarea aceleiași individualități în mai multe exemplare, iar nu o perfecționare reciprocă, o adițiune a aceluiași număr simplu, iar nu un complex. Apoi spiritul social nu se desvoltă nici se alimentează prin esclusivism față cu ideile altuia, ci din contră ideile ce le-aduce fie-care de-acasă întră prin socialitate într'un compromis organic, devin o unitate de ordine superioară. Astfel ar fi cu putință să se facă concesiuni reciproce și să se găsească acea cale medie, care fără exclusivism ar da fiecărui aerul cuviincios pentru desvoltarea sa pe terenul mai sus amintit.

3. Ideile și principiile a[1] căror proces se propunea Societății a'l face (antitesa nominală Maiorescu și Bărnău) nefiind cunoscute părții celei mai mari din tinerime, a blama pe unele și a aplauda pe altele rămîne un fapt nesocotit. Afară de aceea, societatea neavînd îndreptățirea de-a decide între vre-una din seriile de idei profesate în viața publică a Românilor, prin asta e exclus și dreptul de-a determina măsura romănității și a patriotismului, după cum individul profesează una sau alta din ele. Fiînd înșii[și] în vîrsta ideilor, măsura patriotismului nostru va fi dată de faptele, pe cari vom avea ocasiunea de-a le împlini în viitor, iar nu de profesarea nimic-costisitoare a unor idei, pe care individul 'și le alege după plac.

4. Chiar în cazul cînd cei ce pun în discuțiune

această chestie, s'ar fi informat din scrierile numiților autori și ar fi în stare de a-și forma și da opiniunea fără preocupare, totuși scopul societății nu este acela de-a se amesteca în luptele militante ale publicului, ci acel scop, determinat pregnant și cu acuratețe de §. 2 al statutelor, cuprinde în sine interese obiective comune tuturor membrilor, care-i unese fără privire la ceea-ce crede fiecare subiectiv.

5. Că alegerea din ședința primă nu se poate contesta legal, fiind confirmată de societate de două ori. Intențiunea reală a statutelor a fost împlinită prin o dublă aclamațiune mai¹⁾ unanimă, nici un protest n'a fost ridicat contra alegerii. Alegerea secretă fiind un drept, iar nu o datorie, nimenea n'a putut fi silit de-al exersa, mai ales fiindcă nici n'a contestat nimenea în ședință, sau nemijlocit după ea, aclamațiunea.

6. Ceî ce contestă alegerea din ședința primă n'o fac din bună-credință, căci în realitate nu se îndoese legalitatea ei. D. Ioniță Bumbac, ales în ședința primă de președinte, nu prin vot secret ci prin aclamațiune, a primit condiționat presidenția, pe care azi el și cu ai săi o contestă. Toată acățarea de formalitatea votului secret este numei o circumvențiune conștie și intenționată a legii, căci alegerea nu poate deveni ilegală prin aceea că societatea în unanimitate renunță la un drept al său.

7. Unitatea societății este periclitată prin sulevarca unor asemenea chestiuni, și s'a adus de exemplu cazul analog al desfacerii societății academice române din Viena prin despărțirea în două caste, din care una rădicasă pe stindardul ei pe „Bariț“, iară alta pe „Șaguna“.

Biuroul a desfășurat prin membrii săi această apărare, a cerut susținerea principiului de: nesulevare a divergenței spirituale dintre junimea română și, pentru a evita până și prepusul, că ambiția personală ar putea fi motivul susținerii cu consecvență a ideilor emise, s'a dat *dimisiunea*, de și ar fi avut *dreptul* de a nu recunoaște contestarea și *puterea* de a închide ședința.

¹⁾ în loc de *aproape*.

Motivele ce s'au adus contra noastră, se pot resuma într'aceea că:

a) nu sîntem români buni, ci răi, asemenea chiar cum trădătorii de patrie și de națiune pot fi români de origine.

b) că trebuie să fim sau *proști*, sau plătiți de streini, pentru a susține principiile ce le susținem.

c) că direcțiunea literară a „Junimeî” (școala Maiorescu) nu merită de cit ca să scuipă cineva în ea și Societatea să decidă că *scuipă* în școala lui Maiorescu (ip-sissima verba! ale D-lui Ioniță Bumbac). ¹⁾

Un act al societății noastre cu No. 268c ²⁾ conține demisia lui Eminescu din comitet, dar pare la prima vedere că nu se referă la ședința din 18 Noembrie 1871, căci Eminescu demisionează din cauza „neparlamentarismului în desbaterea *comitetului* prin o revenire asupra votului”, prin urmare ar fi vorba de o ședință a comitetului, nu de una plenară. Actul respectiv e iscălit de Eminescu, dar nu poartă nici o dată, pe contrapagină însă a scris cineva mai târziu: 89/871. No. 89 a fost de sigur numărul curent al actului în anul 1871. Dacă considerăm însă faptul că Eminescu a făcut parte din comitetul „R. June” numai de *două ori*: *prima* dată sub președinția dlui Slavici, de care-l lega o prietenie foarte intimă, care l-ar fi împiedecat să-și dea demisia chiar pe timpul și din pricina *acestui* președinte, — de altfel nici un act nu dovedește că Eminescu ar fi demisionat din comitet pe vremea dlui Slavici — iar a *doua* oră, când a fost ales în 4 Noembrie 1871 bibliotecar în comitetul cel nou de sub președinția lui I. Bumbac cu care nu se înțelegea; din pricina *acestei* neînțelegeri Eminescu și-a dat demisia, ca apoi să și-o retragă în aceeași ședință. Plenul după o deliberare, l-a reținut pe Eminescu și i-a dat demisia lui Ioniță Bumbac, care la ședința plenară din 18 Noembrie

¹⁾ M. Eminescu, Scrieri politice și literare, vol. I. București 1095 pp. 15—18.

²⁾ Vezi anexele!

1871 „revine“ asupra votului plenar din 4 Noem. candidând iar la președinție. Incosecvența aceasta alui Bumbac îl face pe Eminescu să serie actul de mai sus, iar fraza „neparlamentarismul în desbaterea comitetului“ ar trebui completată poate în așa fel: „în desbaterea [pentru completarea] comitetului“. În tot cazul Eminescu n'a putut demisiona înainte de 4 Noem. 1871 din motivele arătate, iar după ședința din 18 Noem. 1871 încă nu, căci el după data aceasta n'a mai făcut parte din comitetul „R. June“. *Demisia datează deci din 18 Noem. 1871!*

Anul următor în 8 Mai 1872 e ales membru în secția literară a societății împreună cu dnii V. Bumbac, I. Slavici ș. a. Cu toate aceste n'am dat peste nici un act din care aş fi aflat că Eminescu a ținut vr'o conferință sau ar fi cetit vr'o poezie în ședințele literare. Câtă vreme a fost membru în „Soc. lit. și št.“ a luat o singură dată parte la discuția ce-a urmat unei conferințe ținute de alt membru.

La ședințele literare Eminescu venia foarte regulat, la cele sociale însă rar de tot, din cauză că erau făcute după tipicul german. Mai târziu, când a fost introdus *divanul domnesc*¹⁾, luă și el parte la adunări, alcătuind cărțile și hrizoavele domnești în limba neaoșă a cronicarilor. În urma acestei activități, primi o boierie, fiind ales în divanul domnesc, alături cu alți boieri veliți ai țării.²⁾

Din vremea vieții de student alui Eminescu la Viena, mulți din foștii lui colegi își aduc și acum aminte ce impresie fermecătoare făcea frumoasa limbă românească pe care o vorbea el în ședințele studenților români din Viena³⁾. Aproape cu fiecare trăia bine. „Era însă un cerc mai restrâns, în care îl vedeam în fiecare zi, oameni mai potoliți, ca Vasile Bumbac și Grigoroviță din Bucovina, Stamatii din Basarabia, T. Nica dela Brașov, Dr. Maier, D.

¹⁾ Vezi explicația în Capitolul despre „Viața socială“.

²⁾ T. V. Stefanelli, Jun. lit. No 1, a 1904, pp. 4-6.

³⁾ Revista politică (Suceava) 1889 No din Iunie cu necrologul lui Eminescu, scris de sigur de dl T. V. Stefanelli, prietenul poetului și redactorul „Revistei politice“.

Barcianu și câțva timp I. Behnitz dela Sibiiu, Tancu și Ciocanu dela Năsăud, V. Lucaciū din părțile Sătmăruului, N. Oncu din Zarand, I. Hosanu de pe Mureș, I. Neagoie dela Blaj și Caragiani din Macedonia, tinerii bătrâni, cari aveau pentru el o afecțiune mai mult decât colegială și pe care el nu-î punea în rînd cu ceilalți¹⁾. Chiar și Ioniță Bumbac, adversarul lui de idei, îi era prieten bun de altfel și discuta cu plăcere cu Eminescu, întinzându-se la vorbă, încât de multe ori devenia plictisitor chiar. Odată Eminescu și cu I. Bumbac ședeau la o masă într'o cafenea din Viena. Ioniță Bumbac căpătase mîncărime de de limbă și povestia cîte verzi și uscate, încât Eminescu care-l ascultase toată vremea fără să scoată o vorbă, se plictisi dela o vreme, își scoase căciula de pe cap și punând-o pe masă dinaintea lui Bumbac, îi zise: „Acum mai vorbește și căciulei mele“... și-l părăsi²⁾.

În cei patru ani petrecuți de Eminescu la Viena, el a încheiat o prietenie sinceră mai ales cu dl Slavici. O reminiscență din limbajul ce-l întrebuițau amîndoi în anii-lor de studenți, e și hazlia epistolă, a cărei ciornă am găsit-o între manuscrisele poetului din anul 1877³⁾: „Domino, Domino Schklovaccio⁴⁾, sapientissimo ac doctissimo meo amico convivoque, domo veteri (dem alten Hause,⁵⁾ magno cerevisiae consumatori, *Magyarophilo* — Michaelis Eminescus salutem“.

În 1873, când petrecea Eminescu la Berlin, „R. J.“ „cunoscînd zelul lui pentru societate“, îi trimise în 30 Martie un act, prin care-l ruga să intervîie la V. Burlă pentru o datorie de niște parale, pentru care garantase Eminescu, iar doi ani mai târziu, în 1875, tînărul „Drd. fil.“ din Iași, e numit membru emeritat al societății noastre; membru onorific n'a fost deloc, poate pentru motivul că nu avea merite pentru națiune (?!)...

¹⁾ I. Slavici, Conv. lit. 1903 No. 10 pp. 926—927.

²⁾ Floarea albastă, București 1899 pg. 4. Număr festiv închinat memoriei lui Eminescu.

³⁾ Mss. Ac. Rom. 2255 f 307.

⁴⁾ Slavici.

⁵⁾ Idiotism întrebuițat de studenții germani.

Nu putem spune că el a fost prețuit după merit de „R. Jună” încă pe când trăia, căci abia cu ocazia serbărilor date de societatea noastră în onoarea „Convorbirilor literare în 1882 a fost declamată pentru *prima dată* în public o poezie de Eminescu, anume partea primă din „Scrisoarea a treia”.

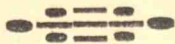
El însă ne-a sprijinit societatea noastră cât a putut; pentru primul nostru almanah literar din 1883, poetul ni-a trimis un strălucit cap de operă, poezia sa „Luceafărul”, care a fost declamată mai târziu în „Convorbirile lit.” din acelaș an. Din nefericire originalul acestei măestre poezii a dispărut înainte de vr’o câțiva ani din arhiva societății, și acum se va fi aflând poate la vr’un amator de astfel de rarități. Pentru almanahul al doilea din 1888, el nu ni-a mai putut trimite nimic, căci era greu bolnav, și de aceea dl Maiorescu ni-a dat sfatul ca să reproducem din „Conv. lit.” două poezii de ale nefericitului poet: „De ce nu-mi vii?” și „Kamadeva”.¹⁾

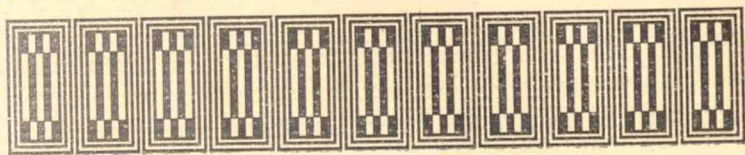
Un an mai târziu Eminescu închise ochii pentru totdeauna, și sufletu-i chinuit de durerile lumii acesteia părăsi haina de lut, care-l ținea încătușat, ca să între în Nirva cea atât de dorită de dânsul. În acelaș an cu Eminescu au mai murit câțiva membri fondatori și onorari ai societății: eppul I. Popasu, Neculai cav. de Grigorcea, B. G. Poppovits și generalul român Adrian. „R. Jună” a trimis cununi de flori pentru mormintele lor și a pus de s’a oficiat câte un parastas pentru sufletele celor răpăușați; pentru Eminescu însă, care prin numele său a dat societății noastre toată strălucirea și numele cel bun de care se bucură până azi, „R. Jună” n’a aflat nici o floare, și n’a pus nici un cleric ca să-și înalțe rugăciunile către D-zeu pentru sufletul celui mai genial membru ce l-a avut ea... De aceea, măcar comemorarea poetului făcută de societate în 27 Iunie 1909 cu parastas în capela românească din Viena, cu conferințe, cu declamări și cu

¹⁾ Vezi scrisoarea d-lui Maiorescu din 3/15 Iunie 1887 publicată la Anexe!

cântări, a fost menită să fie o reparație a greșelii din 1889. Posteritatea începe a-l înțelege și a-l prețui mai bine decât contemporanii lui:

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe când nu s'a zărit,
Azi o vedem și nu e.

Congresele studențești din 1871 și 1909.

ând s'a trezit și în sufletele Românilor conștiința națională și mândria de neam, am găsit teritoriul nostru sfâșiat și sufletele părăginite din pricina diferitelor culturi străine, la care ne-am adăpat. O apropiere sufletească mai vie între frații cei reslățiți, o cunoaștere mai temcinică a împrejurărilor de viață din deosebitele țări românești și o luptă îndărătnică pentru încetățenirea unei culturi românești unitare între Tisa, Dunăre și Nistru, se impunea numai decât, iar purtătorii noului steag pe care s'au scris aceste credințe mântuitoare, erau viitorii conducători ai neamului: tinerii universitari.

Cel care a înțeles mai bine noul crez, și dela care a pornit pentru prima dată ideea unei trainice apropieri frățești între studenții români de pretutindeni, a fost tânărul și genialul student dela universitatea din Viena: *Mihail Eminescu*. Dela dânsul a pornit ideea *primului congres studențesc*, și „serbarea (dela Putna) nu s'ar fi făcut, dacă el n'ar fi stăruit, ca ea să se facă cu ori ce preț, pentru ca congresul să fie cu puțință“¹⁾. „S'a născut conștiința“, scrie Eminescu, „că o întrunire a stu-

¹⁾ Ioan Slavici: Serbarea dela Putna, în Conv. lit. Nr. 10 din 1903 pg. 924.

denților români din toate părțile ar putea să constituie și altceva decât numai o serbare pentru glorificarea trecutului nostru, și că, cu o ocaziune atât de favorabilă în felul său, am putea să ne gândim mai serios asupra problemelor, ce viitorul ne li impune cu atâta necesitate¹⁾.

Ideea congresului era măreață și vrednică de autorul ei, dar din nefericire și aici ea și în multe alte împrejurări au intervenit patimile mari ale oamenilor mici, cari au zădărnicit înfăptuirea acestui congres așa, după cum s'a proiectat dela început. Din pricina unor neînțelegeri dintre Eminescu și Slavici de o parte, și Ioniță Bumbac, adversarul lor mărginit, de altă parte, cei doi dintâi s'au retras din comitetul societății și din biroul central pentru organizarea congresului studențesc, care s'a desorganizat mai apoi din pricina asta în dauna congresului, din care a ieșit o caricatură.

Tinerimea universitară română din deosebitele centre studențești și-a trimis însă delegații la congresul dela Putna, în bună speranță că vor sevârși ceva cum se cade. Reprezentanții studenților din București erau: Gh. Dem. Teodorescu, I. A. Brătescu și Grigore Tocilescu; din Viena sosiră: Ioan Slavici, M. Eminescu, Gribovschi, Pamfil Dan, Vasile Morariu, Steric Ciureu și Ilie Luță; leșenii trimiseră pe: Resu, Irimescu și Maroneanu, iar din Berlin veni numai A. D. Xenopol, care a ținut și cuvântarea festivă.

Programul care avea să fie obiectul discuției conținea următoarele puncte.²⁾

1. Prin ce ar putea întreaga junime română academică desvolta omogen?
2. Prin ce ar putea generațiunea prezentă contribui la generalizarea culturii?
3. În ce direcție să proccadă junimea română spre a putea crea condițiunile unei dezvoltări sigure și permanente?

¹⁾ Conv. lit. IV. 1870—71. Nr. 14 din 15 Sept. 1870 pp. 233 și 234.

²⁾ Vezi actul R. June cu Nr. 311 din 1871.

4. Care ram al dezvoltării trebuie să atragă mai cu deosebire atențiunea junimii?

5. Când și unde să fie viitorul congres?

Proiectul acesta a fost compus de comitetul central din Viena și împărțit tuturor studenților români și societăților lor. La Viena proiectul a fost discutat mai întâi în ședință secretă, *răspunzându-se* tot odată la fiecare punct:

1. „Prin o organizație care face cu puțință ca toți tinerii români academici să steie în neîntreruptă atingere spirituală; spre acest scop să se înființeze societăți academice, precum și un organ literar-științific al junilor români academici, la care să conlucre cu toții, iar congrese de felul acesta să se ție cât mai des.

2. Prin o organizație care să facă cu puțință ca deosebitele clase sociale ale națiunii să se atingă spiritual spre acest scop. Juni inteligenți să formeze peste tot locul comitete provinciale; în toată provincia română să se formeze câte un comitet central.

3. Combătând cosmopolitismul prin naționalism. Spre acest scop să se studieze inclinațiile, datinele, obiceiurile etc. poporului român în genere și în special. Să ne năzuim a fi conduși de trebuințele, convingerile și situațiunile generale — în loc de cele speciale. Să deșteptăm în popor conștiința despre trebuințele sale latente, arătându-i calea spre a le îndești. Să ne însușim *cugetarea originală românească, dela popor, — în loc de a ne cugeta după calapod străin.*

4) Dezvoltarea economică. Spre acest scop atât comitetul cât și societățile academice să introducă sistemul de prelegeri publice, lucrând cu puteri unite pentru crearea claselor pozitive de meseriași, industriași etc.

5. În Transilvania la anul 1874 în 19 August. Spre acest scop să se rădice o capelă modestă pe locul unde a fost ucis Mihai Viteazul, pe câmpia Turzii. În 19 August să se sfințească biserica și să se serbeze o serbare de

amintire, iar la congres să fie reprezentate toate comitele provinciale.¹⁾

După cum se vede, programul era destul de frumos, dar foarte greu de realizat.

Revista literară proiectată pentru toți studenți români, avea să poarte titlul: „*Organ științific literar*“ și să apară la Viena.

Luni seara în 16/28 August 1871 se strânsă în sufrageria mănăstirii din Putna la vr'o 30—35 de tineri, spre a desbata cele patru puncte din programul alcătuit în Viena. „Fiind tineri, studenții erau porniți mai mult spre ceartă, decât spre sfat și cu desăvârșire indisciplinabili. Ținea fiecare să-și spună în toată libertatea părerea și să-și dea pe față simțimentele și iluziunile. La început apăruse și comisarul (guvernului) și atunci se potoliră toți ca prin farmec.

Cu toate că biuroul congresului se desființase, totuși Vinezii erau dumiriți asupra celor ce urmau să se stabilească în congres. Gândul lor era să se aleagă un biurou permanent, care-i convoacă pe studenți *când ici când colo* și-i ține strânși la un loc, ca să facă o întinsă și stăruitoare propagandă pentru restabilirea unității în viața culturală a poporului român, un gând pe care l-am exprimat cu toată claritatea și în apelul adresat publicului. Mijloacele de propagandă aveau să fie o bibliotecă populară ieftină și bine aleasă, o foaie literară ilustrată, un ziar național, concerte date de celebrități române, reprezentațiuni teatrale date de cei mai buni actori români, întruniri și serbări naționale ca cea dela Putna, toate aceste fără de nici o tendință politică.

Cestiunile aceste nu puteau să fie discutate într'un congres, care trebuia să se mărginească la cel mult trei ședințe. Trebuia de stabilit o ordine de zi mai scurtă și să alegem înainte de toate biuroul permanent“.²⁾

¹⁾ După o epistolă din Graz alui A. P. Alexi către d-na Emilia Dr. Rațiu din Sibiu, pe atunci în Turda, cu data din 25 Iulie 1871.

²⁾ I. Slavici, Serbarea dela Putna, pg. 33 din No 1 al Conv. lit. pe 1904.

În seara primă însă și în ziua următoare s'a discutat primul punct, hotărându-se că cel mai bun mijloc pentru dezvoltarea omogenă a tinerimei române e să se scoată o revistă a întregii studențimi române, care să apară la Viena. Asupra principiului care să călăuziască această revistă, nu s'au putut învoi cu toții.

Opiniunea predominantă fu — după îndelungi, serioase, dar și înfocate discuțiuni — ca scopul pe care să-l urmărească foaia junimei să fie „naționalitatea“, fără vr'o restrângere care să poată da naștere la controverse, ca spre exemplu, ideea susținută de unii dintre vorbitori [Eminescu] de „naționalitate în limitele adevărului“.¹)

Toți aveau dreptul de a vorbi și puțini doriau să renunțe la acest drept, de aceea s'au și ținut cuvântări multe, lungi și des întrerupte, până după miezul nopții, fără să se rezolve vr'o chestiune. Discuția s'a amânat și la urmă a ramas ca cei din Viena să conducă mai departe mișcarea.²)

Eminescu încă a luat parte la congres, dar n'a vorbit nimic. El spuse că cele patru teme puse în discuție nu erau de mai înainte cunoscute celei mai mari părți din studenți, că prin urmare nu erau studiate, și nici nu vor putea fi rezolvate așa de ușor. Și în adevăr, acest congres nu a avut nici un rezultat practic³), ba reprezentanții tinerimei române din Viena avură să îndure o mulțime de neplăceri din partea „României June“.

Mai târziu, după această dată, s'au organizat o sumedenie de congrese ale studenților în România, ca b. o. cel din 1884 ținut la Galați și la care a luat probabil parte și „Rom. Jună“, dar fără ca tinerimea să se aleagă cu vr'un folos.

¹) Scrisorile lui Gh. Dem. Teodorescu în ziarul „Românul“ din București, 29 August 1871.

²) I. Slavici, idem.

³) T. V. Stefanelli, Amintiri despre Eminescu, în *Junimea literară*, IV, 1909 No 7—8 pg. 139.

Tristă impresie au lăsat unele congrese studențești, cari începând cu cea mai largă simpatie din partea opiniei publice și a autorităților, au degenerat la sfârșit în certe zgomotoase și în asalturi eroice asupra restaurantelor. Discuțiile zădarnice și sfezile ce mănâncă sufletul, bancheturile necurmte și ambițiile personale li-au pus capăt.

Dar lumea românească începu a se premeni și rânduri de studenți mai serioși conduceau an de an destinele societăților academice, care din simple asociații de petreceri, au devenit pe încetul instituții de cultură națională. Lipsia însă o legătură mai trainică între aceste societăți și o unitate în programul lor de muncă.

Cu ocazia marelui expoziții naționale din București în anul 1906, au ținut sub conducerea d-lui Horia Petra-Petrescu, pe atunci președinte al „României June”, 130 de tineri universitari români din deosebite centre o „convorbire socială” în sala cea mare dela „Bragadiru” în București, și atunci dl Petrescu, într-o frumoasă orațiune în care a expus trecutul R. June, a constatat între altele că legăturile culturale dintre Români sunt foarte slabe. „Nu ne cunoaștem fraților! Și dacă ne și cunoaștem, nu ne cunoaștem îndeajuns!” a exclamat cu durere oratorul. Poate că în acele momente a încolțit în inimile auditorilor ideea unui nou congres studențesc, idee pentru care a luptat mai ales fostul preș. al „R. J.” dl Minteneu, dar pe care a rostit-o și propus-o pentru prima dată în public membrul „R. June”, dl D. Marmeliuc la întrunirea studenților români din Regat și de peste hotare în 17 April 1908, ținută în berăria „Zimbrul” din Iași, când au vizitat Bucovinenii expoziția istorică a d-lui Iorga.

Nu mult după aceasta, prin Iunie 1908, soc. noastră a și trimis un apel iscălit de președintele G. Teleagă și secretarul Marmeliuc către toți studenții români de pretutindeni, invitându-i la Iași pentru ținerea unei „conferințe de delegați ai tuturor studenților și societăților academice române. Scopul acestei conferințe era, afară de

cunoașterea reciprocă și strângerea legăturilor de frăție, aranjarea de congrese regulate studențești române, drept amficionii (!) naționale, modalitățile acestei aranjări, apoi alegerea unui comitet central studențesc român și eventual editarea unui ziar care va reprezenta numai interesele studenților români din toate părțile¹⁾

Terminul congresului din Iași a fixat mai întâi pe la finea lui Iulie sau pe la începutul lui August a aceluiași an. S'au tipărit pe spesele societății noastre apeluri, informații, regulamente pentru discuții, programul congresului etc., dar acesta nu s'a ținut în anul 1908, ci s'a amânat pentru anul viitor și anume după mai multe șovăieli, în mod definitiv pe zilele 6, 7, 8 și 9 ale lui Septembrie st. v. Executiva a luat-o societatea studențească „Solidaritatea” din Iași, *inițiativa* însă pentru acest congres a pornit tot din „R. Jună” ca și în 1871.

În tot cazul acest congres ținut în sala Teatrului național și în aula universității din Iași a fost cu mult mai demn, mai impunător și cu un rezultat mai practic decât cel din 1871 dela Putna, căci pentru cel din Iași s'au făcut și pregătiri mai temeinice. Seriozitatea programului, tactul și temeinicia cu cari studenții din toate țările românești au tratat în conferințele lor stările culturale, naționale și economice dela dânsi, i-au uimit și pe bătrâni. Iată unele din punctele mai principale cari s'au desbătut cu ocazia acestui memorabil congres:

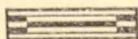
- 1) înființarea de biblioteci populare la orașe și la sate.
- 2) ținerea de conferințe pe înțelesul mulțimii dela sate și mahalale.
- 3) Respândirea gustului de citit al literaturii românești.
- 4) Scoaterea unei reviste culturale a studenților români, etc. etc.

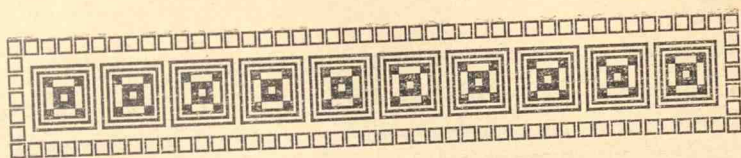
Nu toate aceste puncte s'au pus în practică, unele din ele formează însă și astăzi programul de muncă al tinerilor români din Regat și din țările subjugate.

¹⁾ „Neamul Românesc” III, No. 72 din 18 Iunie 1908 pag. 1130.

S'au schimbat vremile! Au trecut destui ani, ca amintirea vieții de studenți epicureeni să se stângă cu desăvârșire. Azi orice Român trebuie să lege de numele de student fapta cea mai curată, cea mai vitează și cea mai îndrăzneală pentru neam!

Societățile studențești au trecut cu timpul printr'o criză intelectuală care în adevăr s'a simțit. Și pricina nu trebuie căutată aiurea, decât în lupta trecută, care urmează aproape nesimțită, între vechile obiceiuri studențești și între noile credințe *naționaliste* și doruri de altă viață ale tineretului ce de câțva timp intră în viața universitară: „*Quod bonum, faustum fortunatumque sit!*“

Ciprian Porumbescu.

Era pe timpul grandioasei serbări dela Putna în 15/27 August 1871, serbare aranjată de societatea noastră. Pe la sfârșitul festivităților, după masa festivă, bogată în discusuri entuziaste, a urmat pe tăpșanul din fața mănăstirii hora mare a tuturor Românilor, Ungureni și Moldoveni, Bucovineni și Munteni, tineri și bătrâni, bărbați și femei, preoți și mireni... toți prinși în horă. Cânta Chir Grigori din Suceava cu taraful de treizeci lăutari, cânta ea pe vremea gloriei românești... Și pe când se juca hora mai cu foc, se desprinsese din mulțime un tânăr plâpând și înalt și cu foc nemărginit în privirea-i visătoare, luă din mâna lui Chir Grigori violina și continuă el să conducă marea taraf de tăutari, trăgând cu foc accentele voioasei ale horei, de răsuna codrii și văile de atâta veselie fericită.

Terminându-se hora, tânărul puse violina jos și merse deadreptul spre un preot care stătea alături și privia cu ochii înlăcrimați la horă, îl îmbrățișă și zise extasiat:

„Tată... am cântat Daciei întregi“.

Acest tânăr înalt și plâpând, cu foc în privirea-i visătoare, era *Ciprian Porumbescu*, tânărul student, căruia abia îi mijiau mustăcioarele¹⁾

Accasta, după cât se știe, a fost prima ocazie când Porumbescu a venit în contact cu societatea noastră. După

¹⁾ După N. Petra Petrescu în Calendarul „Amicul poporului“ din 1884.

renumitul proces de înaltă trădare al societății studentești „Arboroasa” din Cernăuți în 1878 — cu care ocazie s’a făcut perchezitiție și la „România Jună” — proces în care a fost implicat și compozitorul nostru, Porumbescu părăsi orașul Cernăuți și merse în toamna anului 1879 la Viena, încunjurat de aureola de martir al „Arboroasei” și însoțit de numele de compozitor al „Cislei”, pe care o cântaseră studenții din „România Jună” cu un an mai înainte.

Cum sosi în mijlocul lor, înjghebă imediat un cvartet, în care dl Andrei Bârseanu era tenor II. Acest cvartet executa la ședințele societății diferite cântăți corale mai ușoare. Repetițiile se făceau în localul societății (I. Sonnenfelsingasse, etajul IV.), adeseori însă și în suterenu otelului *de France*. Dintre cântăreții cvartetului făcură parte pe rând: C. Porumbescu, apoi dnii Voina, Dan, Calineciuc, A. Bârseanu și alții.¹⁾

Cele mai multe cântări, pe cari le executau, erau compoziții de ale lui C. Porumbescu, publicate la 1880 în broșurica lui „Cântece studentești”, parte originale, parte prelucrări, care și astăzi se află în mâna studenților noștri ca cea mai bogată colecție de cântece studentești pentru întruniri sociale.²⁾

Într’o scrisoare a lui Porumbescu cu data din Viena 14 Noembre 1879³⁾ se află următoarele date privitoare la activitatea lui muzicală pe timpul petrecerii sale în „R. J.”: „De Sâmbătă într’o săptămână e ședința generală a societății „România Jună”; exersez cu băieții coruri și vr’o câteva piese muzicale; am compus și o *orchestră mică*. Între altele se va executa o piesă de mine: *Fata dela munte* cu variațiuni de vioară și acompaniament de orchestră”.

¹⁾ După o scrisoare a dlui Andrei Bârseanu cu data din Sibiu 6 Septembrie 1911.

²⁾ Idem; apoi Dr. Valeriu Braniște: Ciprian Porumbescu, schiță monografică, Lugoj, 1908, pag. 82. Broșurica avea următorul titlu: „Colecțiune de cantece sociale pentru studenții români, compuse și dedicate Junimei academice române, de Ciprian Golembiovski-Porumbescu, candidatul de profesor și elev la conservatorul de muzica din Viena. Viena 1880. Editu a proprie”.

³⁾ Comunicată de sora compozitorului, d-na Mărioara Rațiu n. Porumbescu din Câmpina (România).

Orchestra era compusă astfel: Vasile Halip (flaut) Mihalaș și Moldovan (vioară) Pompiliu Pipceș (viola) iar „capelmaistrul“ Ciprian bombănia dintr'un „celo“, care se află și acum în proprietatea „R. June“. Vai de cel ce nu lua sama, căci pe loc căpăta una cu arcușul peste degete !¹⁾

La repetițiile de cor ale societății s'a ivit ideea, că ar fi bine ca și societatea „R. J.“ să aibă imnul ei propriu, după obiceiul societăților germane. Nu trebuie să uităm că tinerii studenți din Viena trăiau încă sub puternica impresie a succesului lui V. Alecsandri din 1878 cu „Cântecul gintei latine“, pentru care Porumbescu scrisese o nouă melodie, mai ușoară ca cea italiană.

Ca să-i imiteze în toate pe cei din Montpellier, s'a pus din partea societății „R. J.“ un premiu de vr'o 2 galbeni pentru textul cel mai reușit. S'a ales și un juriu care să judece valoarea versurilor ce se vor prezenta împreună cu inevitabilul plic cu motto și cu numele autorului.

Din pricina premiului se așteptau mai multe texte din partea membrilor societății, îndeosebi din partea d-lui Sever Mureșanu, actualul profesor la școala de Arte frumoase din Iași, care ca și dl Andrei Bărseanu, slujia pe atunci lui Apollo. Iată însă că la terminul fixat se prezentă un singur text, cel al d-lui A. Bărseanu, fără plic și fără motto. D-sa îl scrisese în înțelegere cu regretatul Porumbescu, care i-a recomandat ritmul „Cântecul gintei latine“.

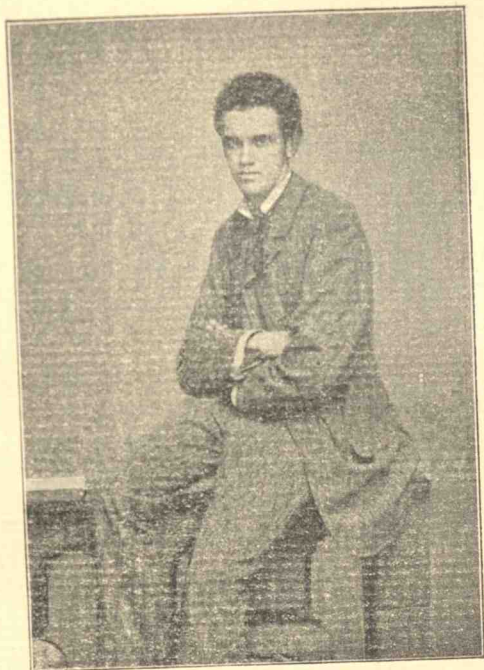
Firește că membrii juriului erau cam nemulțămiiți, mai ales dl Ioan Paul, acum profesor la Iași, cu cele trei strofe ale d-lui Bărseanu, cari păreau prea abstracte și prea depărtate de societatea „R. J.“ ce avea să fie preamărită. Porumbescu însă zice: „Mie îmi plac, și am și aflat melodia potrivită pentru el!“

Declarația lui puse capăt discuției. Juriul declară imnul de „provizoriu“, până se va ivi alt talent mai recu-

¹⁾ Din amintirile d-lui Vasile Halap, maestru silvic în Iliești (Bucovina), care li-a trimis d-nei Maria Rațiu n. Porumbescu pentru folosul „R. June“.

noscute, iar dl Bârseanu renunță la premiul pe care-l merită pe bună dreptate.

La două-trei zile Porumbescu distribui coriștilor notele cu imnul cel nou, a cărui melodie mulțumi pe toți. Imnul avea să se cânte la o ședință festivă a societății.

Ciprian Porumbescu, la „Rom. Jună”.

Ca să-i împace pe toți, Porumbescu mai adăuse o a patra strofă, care cuprindea între altele și versul „*Iar scumpa Romănie Jună*”. . . Dar seara, la festivitatea ținută în sala unui restaurant și la care asistă din partea poliției comisarul Toma, Porumbescu li spuse cântăreților: „Cântăm numai primele trei strofe!”

Entuziasmul era mare, iar când cei de față îl provocară pe autor să-și cetiască imnul în auzul tuturor, acesta de asemenea ceti numai cele trei strofe compuse de dânsul, dar și aceste, inofensive cum sunt, provocară unele observări din partea comisarului polițienesc, mai ales sfâr-

șitul strofei a treia, pe care se trudia să-l înțeleagă și nu putea.¹⁾

Astfel a văzut lumina zilei imnul acesta, care grație melodiei pline de viață, se cântă și acum în multe părți ca „imnul unirii“, fără să-și mai aducă cineva aminte că a fost și este imnul societății „România Jună“ din Viena, scris de dl A. Bârseanu.

Cu ocazia marelui Expoziții naționale din 1906 la București, s'a cântat la uriașul concert, la care au participat în Arenele romane 1500 de persoane sub conducerea d-lui Kiriac, și imnul „Rom. June“, cunoscut sub titlul: „Pe-al nostru steag“, devenind de atunci bun comun al întregului neam românesc, iar azi e așa de popular și de iubit, încât atât din pricina scurțimii ritmului și a melodiei solemne, dar mai ales din cauza mândriei și a speranțelor noastre întrupate întrînsul, îi face concurență lui „Deșteaptă-te Române“. Textul original al acestui imn este următorul:

Pe-al nostru steag e scris unire,
Unire'n cuget și'n simțiri,
Și supt măreata lui umbrire
Vom înfrunta ori-ce loviri.

Acela'n luptă grea se teme
Ce'n lume e rătăcitor,
Iar noi uniți în ori-ce vreme,
Vom fi, vom fi învingători.

Am înarmat a noastră mână,
Ca să păzim un scump pământ:
Dreptatea e a lui stăpână,
Iar domn e adevărul sfânt.

Și'n cartea vecinicii serie,
Că țări și neamuri vor peri,
Dar mândra noastră 'mpărăție
Etern, etern va înflori.

Învingători, cu verde laur
Noi fruntea nu ne 'mpodobim,

¹⁾ dl A. Bârseanu, scrisoarea citată.

Nici scumpele grămezi de aur
Drept răsplătire nu dorim.

Știind, că'n viața trecătoare
Eterne fapte-am împlinit,
Și chinul morții 'ngrozitoare
Bogat, bogat e răsplătit.¹⁾

.

Câtă vreme a fost Porumbescu membru activ al „R. June“, el a mai compus și alte două piese muzicale, cari au apărut în editura societății noastre, și anume „Marșul din pivnița sf. Ștefan“, o polcă mazur „Zina Dunării“, pe care a dedicat-o cu prilejul balului „R. J.“ din 1880 patroneselor balului, iar cealaltă compoziție e valsul „Florile dalbe“, cu titlul schimbat apoi în „Camelii“; acest vals a fost închinat în semn de omagiu D-nei Theresa Eduard Kanitz, una din patronesele și mecenatele balului.

D-na Kanitz i-a dăruit lui Porumbescu un foarte frumos călămar aurit. Renumitul componist Johann Strauss, care n'a cântat nici când valsuri străine, a făcut odată abatere și a cântat valsul „Camelii“ la balul „Rom. Jună“ din 1880.

Deși Porumbescu era numai student, faima de componist i se răspândise în toate colțurile pământului românesc și astfel vedem că în 17 Noem. 1880 primește dela societatea de lectură „Iulia“ a junimei române dela universitatea din Cluj, o adresă foarte măgulitoare, ca să trimită pentru corul societății respective piese nouă românești, de 4 voci bărbătești, pentru că Porumbescu „e unul din cei mai aleși compozitori tineri români“.²) Nu știu ce piese a trimis; probabil că se vor fi aflând și acum în arhiva foastei societăți.

În societatea noastră el era poreclit „Mefisto“ de către camerazii săi, și timp de doi ani a redactat o pu-

¹⁾ (Strofa a patra n'am aflat-o nicăieri. N. A.)

²⁾ Actul soc. „R. J.“ Nr. 1057.

blicație umoristică, plină de spirit, numită „Pipărușa”, care făcea concurență publicației mai vechi „Urziceii”.¹⁾

Dar nu numai în mod practic, ci și teoretic s'a ocupat Porumbescu de muzica românească în decursul petrecerii sale în „R. Jună”, căci vedem că în 3 Ianuarie 1880 a ținut și o conferință „*Muzica la Români*”, a cărei critică o făcu prietenul său, dl A. Bârseanu.

A avut însă și nemulțămiri cu societatea noastră; sărman și puțin ajutorat de bătrânul său tată, Ciprian fu silit să împrumute dela „România Jună” o sumă de 60 cor. pentru trebuințele lui, punând amanet 130 exemplare din broșura lui de cântece studențești și obligându-se totodată cu cuvântul de onoare, că va plăti cât de degrabă această sumă. În 1880 comisia revizuitoare observă însă că comitetul are prea mare încredere „*în parola singuraticilor membri*”, făcând aluzie la Porumbescu. Nu știm a plătit sau nu datoria amintită, deoarece broșurelele s'au vândut rând pe rând chiar și după moartea lui Porumbescu. E foarte probabil, ca el să le fi dăruit societății, dnpă ce și-a achitat datoria.

Din vremea cât a fost Ciprian membru al „R. June” vom povesti unele episoade necunoscute încă, dar de un deosebit interes biografic pentru cel mai mare compozitor român. Porumbescu purta vecinic la dânsul un carnet cu linii de note și când mergea pe drum, șuera vr'o melodie ce-i trăsnea prin minte, și atunci pe loc se opria, scotea carnetul din buzunar și scria 2—3 tacte, ca să fixeze cântecul, valsul sau marșul ce-i suna în urechi.

Prietenii lui din cor și din orestră erau numiți de dânsul „Die alte Garde” (vechea gardă), care era o societate improvizată, fără statute studențești. Sâmbătă seara

¹⁾ Din scrisoarea d-nei Mărioara Rațiu n. Porumbescu (Pseudonimul lui Ciprian la acea gazetă era Handrin Lunginburtă. „Pipărușa” era scrisă cu mâna de C. Porumbescu și cuprindea o mulțime de glume cam libere și... pipărate. Nu-i mirare deci că el singur a scris următoarele versuri:

„O studiosi, stud'osi,
Cur estis tam porcosi!”

se întâlneau în vr'un birt, unde petreceau și cântau după pofta inimei. În onoarea acestei garde a compus Ciprian vr'o câteva cântece studențești, unele în limba română, iar altele în cea germană. Din cele din urmă unele au fost tipărite chiar în „Comersbuch“-ul studenților germani din Viena. Cea mai frumoasă, mai plină de foc și de mândrie e cea intitulată: „Zur Erinnerung an die „Alte Garde“, von Mefisto,¹⁾ care-i porecla lui Ciprian Porumbescu din vremea anilor săi de student:

Vechea noastră gardă.

Ce scânteie deodată
Din noaptea înstelată,
Atât de viu,
Cu luciu roșu auriu?
Ce trece'n fundul zării,
Ca negura 'nserării,
Sumet' pășind,
Cu viers vioi cântând?
E vechea noastră gardă.

Cine 'ntârzie-adese
La încărcate mese,
La chef și vin,
Golind pocalul plin?
Și 'nfruntă vijelie
Și-a zeilor urgie,
Mereu voioși,
Cu foc și curajoși?
E vechea noastră gardă.

A cântecului culme,
Cine-o atinse 'n lume?
Și-al cui cuvânt
E sfânt pân' la mormânt?
Cine pentru onoare,
Și pentru țară moare,
Purtând cu drag
Al gardei mândru steag?
A noastră veche gardă!

Trad. de Nicu Dracinschi.

¹⁾ În memoria „Vechei Garde“, de Mefisto. Originalul, fiind scris în limba germană, nu-l publicăm.

Într-o Duminică Porumbescu împreună cu prietenii săi se hotărîră să facă o excursie la Laxenburg. Erau vr'o 30 de inși, toți membri ai „R. June“. Pe la jumătatea drumului însă-i apucă o ploaie strașnică. La proxima stațiune se coborâră din trenul urban și se duseră să caute un restaurant, „scut de ploaie“.

Toate restaurantele erau însă tixite. Din întâmplare dădură de o grădină cu paviloane pline de lume. Ce era de făcut? Iată că răsare înaintea lui Ciprian, care era înalt aproape de doi metri, un „piccolo“ numai de-o șchioapă, și-l întreabă ce dorește domnii. „Aveți vr'un local liber?“

„Da, Domnule Doctor, mai e sala cea mare“.

— „Mergi la stăpânul tău și poștește-l să ne deschidă sala!“

Nu durează mult și vine birtașul. Ciprian îl roagă să li deschidă sala, stăpânul însă replică, scuzându-se că sala-i prea mare și apoi n'are cine să-i servească etc., dar Ciprian îi reteză seurt vorba, spunându-i că peste o jumătate de oră sala va fi plină de lume, numai să-i lase pe prietenii săi înlăuntru.

Birtașul i-a lăsat, iar chelner li-a dat pe „piccolo“ cel de-o șchioapă. Cum se văzură cci treizeci de Românași înlăuntru, se așezară la masa cea lungă din mijlocul salei și comandară bere în cane de câte 5 litri una, apoi începură să cânte cântece de ale lui Porumbescu, încât se strânsese lumea de nu mai putea încăpea în sală. Spre seară sosiră și 60 de turiști uzi ca niște pești, și luară loc la altă masă. Văzând că Românii cântă, cerură și ei permisie să cânte ceva. Cum auzi Ciprian că mai sunt cântăreți în sală, îi pofti imediat la masa lui, și-apoi să fi auzit cântece și să-l fi văzut pe Ciprian diriginte!

Se veseliră astfel până după miezul nopții, până ce-i aviză birtașul că ultimul tren spre Viena pleacă în 10 minute. Când veni la plată, birtașul nu primi nici un ban, deoarece coriștii lui Porumbescu atraseră lumea cea

imensă la birt. Băură și ei odată bere foarte scumpă, pe un preț foarte ... ieftin.

Altă dată *garda* lui era „tufă“ de parale. Ciprian îl trimise pe dl Vasile Halip¹⁾ la pictorul bucovinean Epaminonda Bucevschi, ca să împrumute bani. Pictorul era însă și el „tufă“. Halip mai stătu ce stătu uitându-se la Bucevschi cum pictează, când deodată se deschise ușa și intră lunganul de Ciprian cu vioara subsuoară, apucându-se la harță cu dl Halip, că de ce nu vine mai repede ca paralele, deoarece-l așteaptă „vechca gardă“, friptă de sete. Cum află pricina întârzierii d-lui Halip, că adică Bucevschi n'are bani, îl pâlă pe Ciprian o profundă melancolie ce-i sfâșia inima. Se puse apoi pe un scăunel de picioare (taburet) de-i ajungeau genunchii până sub barbă, și șezu câteva minute. Apoi se sculă, deschise cutia violinei, — căci în ziua aceea după masă era repetiție de orhestră — scoase vioara și trecu în odaia de alături, unde se puse pe un scaun și zise o doină așa de tristă, de-ți părea că geme vioara ca un om rănit. Dl Halip povestește că o astfel de doină n'a mai auzit până atunci nici dela Ciprian, nici dela nime altul. D-sale și pictorului Bucevschi începură să le curgă lacrimi pe obraji, pe când în odaia de alături Ciprian singur plângea, dar numai pentru scurtă vreme, căci îndată schimbă doina într-o „tropicală“ repede și plină de viață, încât cei doi începură să sară prin odaie ca mușcați de șarpe.

„Hai că ne așteaptă“, zise Ciprian împachetând vioara și luându-și rămas bun dela Bucevschi. Într'un restaurant pe Marokkanergasse îi aștepta „garda“: Mihalaș, Sângeorgean, Pipos și încă vre-o câțiva, între cari și un văr de ai lui Porumbescu, unul Mali, care era cadet în armată. Ciprian comandă supă, friptură și bere pentru „gardiștii“ lui înșetați. După ce se veseliră, Porumbescu chiemă birtașul, un omuleț cât un mușuroi.

Ciprian se sculă, pași doi pași spre dânsul, și-i vorbi: „D-le birtaș! am mâncat foarte bine și am băut de ajuns,

¹⁾ loc. cit. la pg. 72,

însă.... suntem studenți, adecă n'avem parale. Fii bun și creditează-mi; îți las pardesiul meu, căci știu că nu-l vei îmbrăca". Birtașul se uita uimit când la pardesiu, când la Ciprian, și deodată începu să râdă cu hohot:

— „Jean! o sticlă de Gumpoldskirchner!" Chelnerul aduse vinul, iar birtașul se puse la masă cu „gardiștii", căroro li turnă vin prin păhare, închinând apoi în sănăta-tea lui Porumbescu, care i-a făcut mult haz cu pardesiul. Mai sosi o sticlă, iar după 4 ore „oaspeții" se depărtară, mulțumindu-i Neamțului celui de omenie, pentru amabili-tatea sa.

Pe stradă întâlniră o trăsură elegantă, care se opri la 20 de pași înaintea lor, în dreptul unei porți păzite de un portar în livrea și cu baston în mână. Cum se opri trăsura, portarul luă tricornul de pe cap și salută cu reverență. Din trăsura ceea voia să se scoboare o copiliță de 10 până la 12 ani și cum sta ea pe scara trăsurei, Ciprian o zări și în câțiva pași fu lângă dânsa, o fixă cu privirea și prinzând-o cu mâna de bărbie, cât ai bate 'n palme o sărută.

Portarul și lacheul rămaseră încremeniți de obrăznicia străinului, care o luă imediat la fugă pe stradă. În urma lui alerga lacheul și o droaie de băieți gălăgioși ca să-l prindă pe lunganul de Ciprian, de care râdea fetița c'o poftă nespusă.

La o răspântie un sergent puse mâna pe fugar și aducându-l înaintea casei în care intrase copilița, îl întrebă pe portar ce s'a întâmplat. „Vechea gardă" stătea însă de o parte și aștepta să vadă ce o să se întâmple.

Sergentul îl arestă pe Porumbescu și-l duse la secție. „Garda" după dânsii, foarte întristată. La secție, sergentul dădu să între întâiu la comisar, dar Ciprian îl înhăță de guler și-l trase înapoi: *Eu* am să intru întâiu, iar d-ta după mine, căci doară d-ta m'ai arestat". După scena aceasta intrară înăuntru. „Garda" așteptă afară curioasă și nerăbdătoare. Dl Halip voi să între și d-sa, dar sergentul îl dădu afară. Dela o vreme însă au isbutit totuș să

între eu toții la comisar, unde-l aflară pe Ciprian într'o odaie luminată, — căci înserase — șezând pe un scaun înaintea comisarului și explicându-i acestuia *teoria... contrapunctului!!*

La despărțire comisarul îi puse în vedere lui Ciprian și prietenilor săi, că au să fie citați la judecătorie ca să-și dea sama, dar nici unul dintrânșii n'a primit până în ziua de azi nici o citație, căci părinții copilei care era dintr'o familie nobilă, auzind că Ciprian e student, l-au iertat, cu atât mai mult, că toată întâmplarea i-a pricinuit fetei mai mult haz decât supărare.

Împreună cu E. Bucevski, Ciprian fusese odată invitat la un bal de artiști ai societății „Albrecht Dürer Verein“ unde au petrecut admirabil. După bal, o societate de vr'o 50 de persoane a plecat împreună cu Porumbescu la o cafenea, unde Ciprian i-a scris fiecăruia din cei 50 pe biletul de intrare câte o *melodie nouă*, compusă în clipele acele, și pierdută tot atunci pentru totdeauna!¹⁾

„Bună influență a avut asupra lui Ciprian Porumbescu“ societatea „R. J.“ „de pe acele vremuri, asociându-se îndeosebi cu Ardelenii, dintre cari s'a împrietenit mai ales cu dl Andrei Bârseanu, actualul preș. al „Asociațiunei“ și membru al Academiei Române..... Curentul (junimist) asanator, a avut o excelentă influență asupra dezvoltării lui Ciprian Porumbescu, care în urma educației sale muzicale de până aici, era cu sufletul legat de produsele popoului. Direcția ce a urmat-o până acum mai mult inconștient, a început să devină tot mai conștientă, până s'a cristallizat ca program al vieții și lucrării²⁾ sale.

Trecând în 1881 la școalele românești din Brașov în calitate de profesor de muzică, el nu uită de fosta lui societate și de curentul junimist ce stăpâna întrânsa, căci în acelaș an, cu ocazia serbării „R. J.“ în cinstea „Junimei“ din Iași, Porumbescu împreună cu dl Bârseanu și cu

¹⁾ Dintr'o scrisoare a d-nei Maria Rațiu, n. Porumbescu, cu data din Câmpina 5 Sept. st. v. 1911.

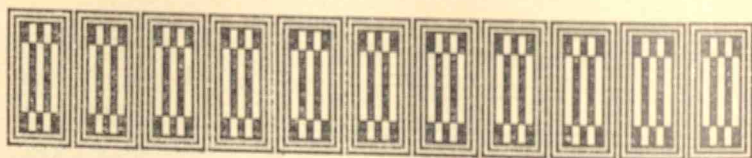
²⁾ Dr. V. Braniște, o. c. pg. 81 și 82.

alții, salută telegrafic societatea: „Salutăm pe cei adunați în onoarea „Junimei“ din Iași; mai curând sau mai târziu lumina trebuie să iasă învingătoare. Trăiască Convorbirile!”

Peste doi ani, în 6 Iunie n. 1883, înfrânt de nemi-loasa boală ce-i subminase sănătatea, închise ochii pe veci în satul Stupea din Bucovina, și atunci „România Jună” în semn de pioasă aducere aminte și recunoștință pentru cel ce a muncit atâta pentru dânsa, a trimis un reprezentant la înmormântare, ca să puie din partea societății o cunună de flori pe mormântul nefericitului artist, care acum doarme liniștit umbrit de trei tei și de tricolorul românesc, așa de frumos cântat de dânsul.

Când s'a împlinit în 1908 un sfert de veac dela moartea lui Porumbescu și toată lumea românească îi serba amintirea morții lui timpurii, iar și-a adus aminte „R. J.” de fostul ei membru activ și a convocat o ședință festivă în onoarea celui stâns în floarea vieții. Dl Dr. Virgil Cioban, capelanul militar gr.-or. român, a oficiat un parastas în capela românească, iar la ședința comemorativă, preș. societății a relevat momentele cele mai însemnate din viața sbuciumată a artistului, despre a cărui însemnătate pentru arta națională au vorbit cu căldură d-nii general Al. Lupu și Dr. Lazar Popovici. Unele din cântecele lui Porumbescu cari dela moartea lui și până în ziua de azi au delectat și au înălțat sufletele atâtor rânduri de studenți, au fost cântate la aceea ocazie cu măiestrie de d-șoara Topliceanu la piano, și de d-nii C. Șandru și I. Crișan, toți elevi ai conservatorului din Viena.

Cu ocazia festivității acesteia societatea a cumpărat un dulăpaș pentru violoncelul regretatului artist, relievie scumpă, care vreme de 25 ani s'a păstrat în „R. J.” aruncat și trântit prin pod și în toate colțurile, mutat apoi cu societatea dintr'un cartier în altul, fără să-i deie cineva atenția cuvenită. În orele libere membrii societății cântau pe strunele lui fel de fel de cântece, ba odată se luase chiar hotărârea ca să se vândă unui anticar, așa că numai grație unei întâmplări fericite a putut fi salvat pentru totdeauna de pierzare.

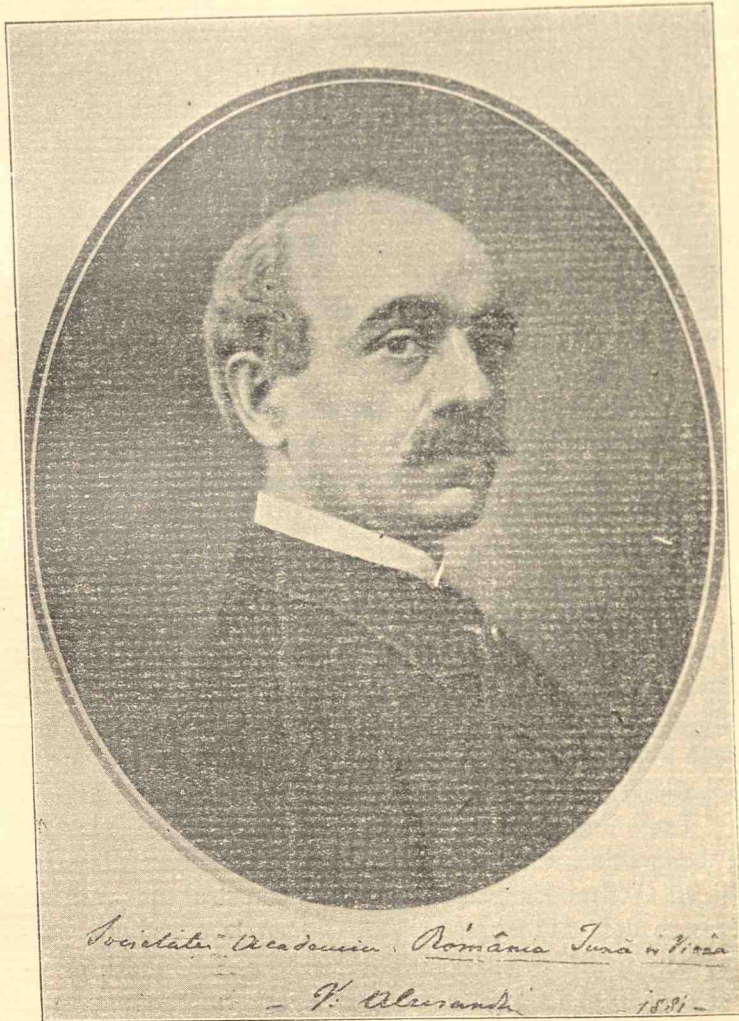
Vasile Alecsandri.

fară de Eminescu, de dnii Slavici, Maiorescu și Iorga, nici unul dintre marii scriitori ai neamului românesc n'au trăit în legături mai intime cu societatea noastră și n'a avut la timpul său atâția admiratori sinceri în mijlocul tinerimei române din Viena, ca *Vasile Alexandri*, senina „privighitoare dela Mirecești“. Când s'a inaugurat „R. Jună“ în anul 1871, Alecsandri era un poet consacrat, a cărui faimă trecuse de mult hotarele României, și de aceea nici nu-i mirare dacă societatea noastră, credincioasă statutelor ei, l-a numit la doi ani după înființare, în 24 Mai 1873 membru onorar, în vederea neprețuitelor merite ce și le-a câștigat pentru literatura românească. E foarte probabil, că poetul a mulțumit societății pentru distincția ce i-a acordat-o, dar scrisoarea respectivă n'o mai posedem.

Fiind societatea încă tânără și nedisponând de mijloace suficiente ca să-și poată înjgheba o bibliotecă mai numeroasă pentru membrii ei doritori de lectură românească bună, ea îi serie în 2/14 Mai 1874 și lui V. Alecsandri, rugându-l să-i dăruiască operele sale complete. Poetul își pusese scrierile sub tipar și aștepta su nerăbdare să apară cât mai degrabă la lumină, dar din motive cari nu ne interesează, tipărirea mergea cam greu, așa că abia în 11 Ianuarie 1876 îi răspunde „R. June“ căreia i-a trimis

operele sale complete prin librarul bucureștean Socce, scuzându-se totodată că a întârziat așa de mult cu răspunsul.¹⁾

Vasile Alecsandri.

În semn de mulțumită pentru mărinimosul dar, și ca un omagiu adus celui mai ales reprezentant al poeziei ro-

¹⁾ Vezi Anexele!

mânești de pe atunci, doi ani mai târziu, la 1878 când spre mândria noastră a tuturor, juriul societății Felibrilor i-a acordat lui Alecsandri premiul întâi la concursul poeziilor latini din Montpellier pentru „Cântecul gînteii latine“, decretându-l cel mai mare poet latin al timpurilor moderne, societatea „R. Jună“ i-a trimis poetului-rege o felicitare entusiastă împreună cu un prețios album iscălit de toată tinerimea română din Viena. Foarte emoționat de delicata atenție a tinerilor români de peste hotare, precum și de dragostea cu care au salutat lucrarea lui, poetul răspuns societății într-o scrisoare, din care, spre rușinea noastră, nu ni s’au păstrat decât ultimele propoziții, publicate în raportul anual al societății de pe anii administrativi 1877—78, dar și acele fragmente sunt copiate cu o ortografie așa de denaturată de cătră naivii aderenți ai curentului latinist, încât abia îl mai recunoști pe seninul și cumpătatul Alecsandri, care avea oroare de latinizarea cuvintelor neaoșe românești. Redau frântura cea de scrisoare în limba noastră de azi, pe care Alecsandri o scria încă pe atunci:

.... „cât mă simt fericit de a simți în inimele lor palpităriile inimei mele, și cât le sunt recunoscător pentru urările lor amicale! Este o nemărginită mângăiere pentru sufletul meu de a mă convinge, că pe întinsul României crește acum o energică seminție de vlăstări menite a deveni stejari puternici, puternici înfruntători de furtuni“.

Împlinindu-se în anul 1881 șasezeci de ani dela nașterea poetului, unul din cei mai zeloși membri ai societății, dl Andrei Bârseanu, care în semestrul de vară se întorsese dela München la Viena, făcu la o ședință propunerea, ca „R. J.“ să-l sărbătorească pe Alecsandri, aranjând o ședință festivă în onoarea acestuia. Propunerea a fost primită cu mare însuflețire de toți membrii, și imediat s’a distribuit fiecăruia din „literații“ societății câte un punct din programul destinat pentru acea serbare, ca să-l studieze și să-l cetească sau să-l declameze.¹⁾

¹⁾ I. C. Panțu, în Gaz. Trans. 1881 Nr. 82 pag. 2 sq.

Deocamdată însă tinerii studenți nu știau cu siguranță în care an și în care zi s'a născut Alecsandri, și de aceea societatea „R. Jună” s'a adresat d-lui Iacob Negruzzi, unuia din cei mai intimi prieteni ai poetului, ca să-l între pe acesta, când s'a născut Alecsandri. Dl Negruzzi l-a întrebat și rezultatul cercetării D-Sale l-a comunicat „R. June” într'o scrisoare, care-i de mare preț, căci ea contribuie foarte mult la fixarea anului de naștere alui Alecsandri, în privința căruia s'a scris așa de mult în ultimul timp. Atât epistola d-lui I. Negruzzi, cât și telegrama lui V. Alecsandri împreună cu scrisoarea sa, ambele trimise „R. June” cu această ocazie, dovedesc că anul nașterii lui Alecsandri e 1821 și nu 1819. Epistola alui Negruzzi o copiez cu ortografia originală:

(Actul „R. June” Nr. 1165).

Iași, 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

Domnul meu!

Alecsandri a fost prin Iași. Ziua nașterii nu o știe exact, dar strins de mine să-mi spuie care zi o are el de zi a nașterii, mi-a răspuns că trebuie fixată după probabilitate zioa 21 Iulie. Deci dar el ar fi născut la 21 Iulie stil vechiu 1821 la Bacău. Nu cred să fie în țară la 21 Iulie viitor, căci se gătia a face, împreună cu Ion Ghica, o primblare pân la Küstenege¹⁾ și Constantinopoli. Nu era însă sigur de aceasta.

Îndeplinindu-mi însărcinarea cât am putut mai bine, Vă rog să mă credeți al Dv. devotat.

I. C. Negruzzi.

Ședința festivă s'a ținut în 4 Iulie st. n. 1881, nu în 21 Iulie st. v., căci atunci ar fi fost în toiul vacanțelor, când nu mai află studenți prin Viena. La această ședință memorabilă a participat toată tinerimea română din Viena, trimițându-i lui Alecsandri chiar în decursul serbării o telegramă călduroasă, la Mircești, unde petrecea atunci:

¹⁾ Constanța. Nota autorului.

„Şasezeci de ani s'au împlinit de când prevedinţa divină te-a trimis poporului român spre a-l însuflă în timpul de mărire. Această misie ți-ai împlinit-o spre mărirea României şi spre fala ta. În acest memorabil moment, membrii societăţii academice „România Jună“ s'au întrunit în şedinţă festivă şi-ţi urează mulţi şi fericiţi ani“.

A doua zi Alecsandri răspunse telegrafic preşedintelui societăţii, d-lui V. Damian:

(Actul „R. June“ Nr. 1168).

Gara Mirceşti, 5 Iulie 1881.

„Sexagetarul (sic) din Mirceşti mulţumeşte din inimă membrilor „României June“ pentru urările ce au primit din parte-le şi le doreşte ani mulţi fericiţi plini de roadă folositoare neamului românesc“. Alecsandri.

Tot cu acest prilej, „România Jună“ i-a trimis marelui nostru poet un prea frumos album legat în catifea, purtând pe faţă o ghirlandă de stejari şi lauri, lucrată în argint, având în partea de jos a ghirlandei, săpaţi anii 1821 şi 1881, iar la mijloc iniţialele poetului. Albumul conţinea o frumoasă şi avântată adresă compusă în numele tinerei române din Viena, de către dl I. S. Paul, actualul profesor dela Iaşi. Adresa începe astfel: „Ani 60 se împlinesc de când Dumnezeu popoarelor, renăscând România din amorţirea ei, i-a născut în tine lumina, graiul sufletului şi inima“. După ce se descriu într'un stil solemn epocile mai însemnate din viaţa poetului, adresa sfârşeşte cu următoarele cuvinte: „Iar noi Tinerimea, al cărei părinte şi model eşti, îţi strigăm de departe: „glorie ție poetel glorie şi ani mulţi ție, care însuţi eşti gloria neamului românesc!“¹⁾

Programul serbarei, care încadrează foarte bine activitatea şi viaţa sufletească alui Alecsandri, îl reprodue în toată estinderea lui:

¹⁾ I. C. Panţu, „Cartea“ lui Maiorescu: în „Gaz. Trans.“ XLIV., 1881 Nr. 82 pg. 2 şi LXXXIII. 1910 Nr. 35 pg. 2, apoi raportul anual al „R. June“ din anul administrativ 1880/1881.

1. *Cuvânt de deschidere*, rostit de președintele societății V. Damian.

2. *V. Alecsandri*, studiu de A. Bârseanu ¹⁾

3. *Mihu copilul*, cântec bătrânesc, declamat de Simion Pop.

4. *Steluța*, solo de D. Brătianu.

5. *Tractat despre poeziile populare colectate de V. Alecsandri*, conferință de I. C. Panțu.

6. *Groza*, poezie declamată de Ch. Vulcan.

7. *Alecsandri în teatrul român*, de I. S. Paul.

8. *Gondoleta*, solo de D. Brătianu.

9. *Ghioaga lui Briar*, poezie declamată de D. Ștefan.

În vremea aceasta Alecsandri plecase la Iași, iar când se întoarce a casă, află prețiosul album, pentru care mulțami societății cuprins de o vie emoțiune. Reproduce cel mai frumos pasaj din scrisoarea aceasta, publicată și în raportul anul pe 1880/1881:

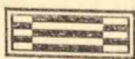
„A ajunge pe culmea dealului de unde omul începe a se pogoari pe cărarea ce duce spre mormînt, este un moment de tristă cugetare. În amurgul vieții, lumea se acoperă de un vîl melancolic, inima are presimțiri de pribegire și cuvîntul *Adio* vine de a se pune pe buze ca o pasere cu glas amar“.

Când societatea noastră a hotărât să editeze cele două almanahuri literare, ea l-a invitat și pe Alecsandri să colaboreze, și el ni-a și trimis la îndemnul dlui T. Maiorescu pentru almanahul din 1883 două poezii: „Iarna vine“ și „Isvorul“ (Horă din Mircești), iar pentru cel din 1888 actul I. din drama Ovidiu, scris mai târziu decât celelalte 4 acte. Originalele poeziilor se află acum — Dumnezeu știe prin ce întâmplare! — în arhiva societății „Junimea“ din Cernăuți, pe când actul din Ovidiu ni s'a trimis într'o copie făcută

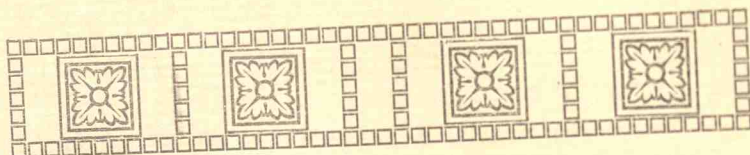
¹⁾ Aranjatorul programului serbării, dl Bârseanu, a plecat la Paris și disertația făcută de dsa, a cetit-o alt student.

de un copist dela Teatrul național din București, după manuscrisul actorilor. ¹⁾)

Alteeva nu mai avem nimic dela dânsul, decât o fotografie cu autograful lui și o carte de vizită din 1883, prin care ne felicită de Anul-Nou.

¹⁾ Vezi scrisoarea dlui T. Maiorescu din 21 Octombre (2 Noembre) 1887 la Anexe!

Titu Maiorescu.

împrejurare solemnă, anume serbarea dela Putna din 1871, apropiă societatea „R. Jună” pentru prima dată de dl Maiorescu.

Eminescu și Slavici, membri ai „R. June”, făceau pe atunci parte din comitetul central al studenților români din Viena, și e sigur că ei înduplecaseră acest comitet aranjator să aleagă ca judecători literari ai diferitelor proiecte de „cuvântare festivă” pentru acea serbare o comisiune compusă din dnii Maiorescu și Iacob Negruzzi. Cel dintâi primi însărcinarea aceasta cu cea mai mare mulțumire și luă pentru completarea comisiunii — deoarece dl Negruzzi avea să fie absent — pe Vasile Alecsandri și V. Pogor. Comisiunea cenzură orașunile trimise și o alese pe cea mai bună, pe a dlui A. D. Xenopol, pe atunci student în litere la Berlin. Tot dl Maiorescu dădu sfatul să se cetiască la serbarea din Putna panegiricul lui Ștefan cel Mare, de Vartolomei Măzereanu.

Nu trebuie să uităm că pe acea vreme în lumea românească erau la ordinea zilei discuțiile și luptele literare provocate de criticele dlui Maiorescu, când „noua direcție” inaugurată de d-sa „ataca și era atacată”, când adevărul cel nou în materie de limbă și literatură „intrase în luptă cu timpul” și cu ideile vechei școale latiniste, producând mult sânge rău adversarilor. Epitetele de cosmopolit și

„vândut străinilor“ cari i se aruncaseră dlui Maiorescu în față, erau din cele mai ușoare.¹⁾

Designarea d-sale, a „cosmopolitului“, de judecător suprem în alegerea orațiunilor festive menite pentru o astfel de serbare, cum a fost cea dela Putna, stârnise în mijlocul studenților partizani ai vechii direcții o indignare ne mai pomenită. Un oarecare Alexandru Lupașcu din București trimise pentru serbare 87 franci și comunică „R. June“, „trista impresiune ce a produs în toată țara numirea Domnului Maiorescu și a companiei internaționale din Iași ca auguri ai serbărei“. Îi numește „agenți ai străinilor“,

Titu Maiorescu.

„întreprinzătorii colonizării țării cu Germani și cu Jidovi“, „prezența lor la mormântul lui Ștefan va fi o profanațiune“, etc.

¹⁾ I. A. Rădulescu-Pogoneanu: Câteva pagini din tinerețea lui Eminescu, în Conv. lit. 1903 Nr. 4 pg. 297 sq.

Furtuna se deslănțui chiar în luna lui Noembrie a aceluias an, trăsnetele se descărcară însă asupra capului lui Eminescu și al dlui Slavici, cari comiseră *crima* de a se fi adresat dlui Maiorescu, cerându-i părerea despre orațiunile festive. Urmările acestei campanii le cunoaștem: din pricina lor au demisionat din comitetul societății domnii Slavici și A. Chibici împreună cu Eminescu și Ștefurea. Ideile nouă și sănătoase ale curentului Maiorescu rămaseră însă și pe mai departe în „R. Jună“, cu tot boicotul din partea adversarilor.

Conflictul între vechea și noua direcție în materie de limbă și ortografie mai isbucni odată — pentru cea din urmă oră însă! — în 1874. În acest an „Ardelenii făceau opoziție sistematică comitetului, ce era compus în majoritate de Bucovineni și sprijinit de ei. Minoritatea era iritată din următoarea împrejurare:

„În vara anului 1874 președintele comitetului Dl Drd. Pamfil Dan publicase statutele societății și un raport anual cu o ortografie fonetică. Camarazii noștri ardeleni, deprinși a vedea publicațiile societății tipărite cu o ortografie etimologică, au considerat aceașta ca o trădare și s’au hotărât a deschide o campanie de răsturnare în contra comitetului întreg... Rezultatul a fost căderea comitetului la alegerile următoare din Mai 1875. Atunci... Bucovinenii în semn de protestare s’au retras din societate.

Astfel ortografia fonetică a resturnat un comitet, iar cea etimologică, care a ajuns la putere în 1875, a alungat din sinul societății, pe camarazii bucovineni, cari erau mai cuminți, mai cumpătați și au dat probă de mai mult bun simț.¹⁾“

Dar chiar în acest an 1875 „progresul adevărului în judecarea lucrărilor literare“ a triumfat, căci dl Maiorescu, în virtutea meritelor câștigate pentru literatura românească, a fost numit membru onorar al societății noastre, căreia i-a răspuns într’o prea frumoasă scrisoare de mulțămită,

¹⁾ P. Th. Missir: O pagină din istoria „României Junce“, în „Conv. lit.“ pe 1892, No 11 și 12 pp. 1087—92.

în care-și precizează încă o dată, pe scurt, ideile de cari a fost condus în lupta Dsale în contra întunecului.

Dela această dată legăturile între Dsa și „România Jmă“ deveniră mai intime, ba dl Maiorescu trimise atunci societății chiar 30 de napoleoni de aur pentru bibliotecă. În mijlocul tinereții învrăjbite până atunci a început să se sălășluiască pe neeetul pacea mult dorită.

Din discuțiile pe tema „Convorbirilor literare“ s'a ales că cea mai cetită carte din biblioteca societății „R, Jună“, era cartea dlui Maiorescu. Zi de zi discuțiile luau alt ton, apropierea se făcea văzând cu ochii, se deslușiau între tinerii colegi niște convingeri nouă, iar chestiile ortografice ajunseră pe alt plan.¹⁾

„Pentru a conveni, noi între noi, odată pe săptămână, se alcătuiše — pot zice tot cam după exemplul „Junimei“ din Iași — un club, în care se citiau și discuteau lucrări din diferite specialități: pedagogie, literatură, medicină, economie politică, istorie, estetică etc. Era un fel de convenire la un ceai, unde ne petreceam timpul instruându-ne reciproc. Mi-aduc aminte de conferința D-rului E. Codru-Drăgușanul din fisiologie, a lui Haliță din pedagogie, a lui Paul, despre „novelă și roman“, și despre „elasicism, romanticism și naturalism“.

După convenirile acestea, cari durau cam două ore, ne duceam cu toții la vr'o cafenea, la vr'un local de bere și continuam „vorba“, câte-odată, până târziu. Prima convenire, după cât știu, a fost la colegul I. S. Paul. În club purtam fiecare un nume dela „Arbore“, unul se chema Ramură, altul Mugur, Vlăstar, Rădăcină, Creangă etc., eu mă numiam Frunză. Nu aveam statute; putea intra în club, ori și cine era propus de noi, și la început după cât mi-aduc aminte, destinasem pe Dr. E. Codru-Drăgușanul ca preșident al clubului.

Frumoase amintiri am din acele întruniri, în cari conveniam deocamdată vr'o 14 inși. Cu timpul, dorind și alții

¹⁾ I. C. Panțu: „Cartea“ lui Maiorescu, în „Gaz. Trans.“ pe 1910, No 35 pg. 2 sq.

să fie cu noi, mărisem atât de mult clubul, încât nu aveam puțință de a-l mai ține în vr'una din modestele noastre locuințe și astfel deodată l-am disolvat și am trecut cu toții în societatea „România Jună”, unde și așa eram membri și aveam încăperi mai potrivite.

Pe atunci era prezidentul nostru la „România Jună” brașoveanul dl Dr. C. Popasu.... Se apropia sfârșitul anului 1882. Unii dintre noi aveau să plece pentru totdeauna din Viena și ne gândiam să nu ne despărțim numai așa rece, ci să ne zicem un adio mai cald, să ne despărțim în urma unei petreceri mai mari, *manifestându-ne convingerile noastre în public.*

Fără multă vorbă s'a făcut propunerea, să se dea o serbare în onoarea „Junimei” din Iași și a organului său „Convorbiri literare”, care exista de 15 ani de zile. Propunerea unuia dintre noi, a fost primită unanim de societatea noastră.

Această sărbătoare a fost o caldă manifestare, *prima manifestare publică* față de „Junimea” din Iași, față de „Convorbirile literare” și cu deosebire față de capul „direcției nouă”, față de dl Titu Maiorescu. „*Frumos a sunat acel cântec sărbătoresc din Viena*”, care s'a auzit departe în Ardeal, în Bănat, în Țara ungurească și în tot locul unde erau Români.

Programul a fost iute făcut. Era vorba, să conlucre întru cât se poate, tineri din toate părțile locuite de Români. Astfel s'au angajat spontan, — cum a fost și propunerea făcută și primită — S. M. Haliță, stipendist din Năsăud, D. Brătianu, din România, I. T. Mera, din Ungaria, dela Năsăud N. Popovici, din Bănat Septimiu Albini, stipendist dela Blaj, și eu, dela Brașov.

Serbarea s'a ținut în 17 Iunie st. n. 1882. Începând cu una din maximele „Junimei”: „*Semnul adevărului trebuie împlântat în tot locul cu ori-ce jertfă*”, președintele „Rom. June” C. Popazu deschise ședința, după care „a urmat programul hotărât de noi, care a fost destul de extins și de tot semnificativ pentru împrejurările

de atunci, căci pe când la serbarea pentru V. Alecsandri, au conlucrat mai cu seamă Braşovenii, la această serbare au colaborat aproape numai colegii noştri veniţi dela alte şcoli.

Dl Iacob Negruzzi a trimis din Iaşi la 2/14 Iunie 1882 o scrisoare, în care salută pe membrii „Rom. June”, zicându-le, că ei „au chiemarea şi datoria de a desvolta şi a împinge mai departe ideile „Junimei”. Doreşte ca serbarea să fie veselă şi să contribuie la creşterea şi înflorirea „României June”,

Epistola a fost primită între aplauze entuziaste, cari nu mai conteneau. S'a cetit apoi telegrama de felicitare din partea „Junimei” din Iaşi:

Iaşi, 17 Iunie 1882.

„Societatea „Junimea” trimite salutarile sale „României June” şi-i urează trai lung şi prosperitate. Negruzzi, Pogor, Gane, Culian, Naum, Vârgolici, Pompiliu, Lambrior, Creangă, Missir”.

Preşedintele Popazu a răspuns tot telegrafie din partea „Rom. June”:

Negruzzi Iacob Iaşi.

„România Jună” serbând victoria luminii ce aţi făcut în literatura noastră, vă urează mulţi ani şi vă roagă să spuneţi acelei valoroase „Junimi”, astăzi bătrână prin fapte, că junimea română din patru părţi o admiră şi o urmează. Popazu preşedinte”.

Dl Maiorescu care se afla în călătorie, trimise „R. June” o telegramă din gara Târgovişte:

„Foarte mişcat de salutarea dv. rog primiţi şi exprimaţi colegilor recunoştinţa mea. Puţin poate face un critic, mult trebuie să facă o întreagă generaţie de tineri inteligenţi. Am început noi în grele împrejurări, literatura română aşteaptă să urmaţi cu mai mare rezultat. Trăiască România Jună. Maiorescu.”

În fine mai sosi şi o telegramă scurtă dela Braşov, dată în 17 Iunie şi având următorul cuprins:

„Salutăm pe cei adunați în onoarea „Junimei“ din Iași; mai curând sau mai târziu lumina trebuie să iasă învingătoare. Trăiască Convorbirile“. Telegrama a fost iscălită de foștii membri ai „României June“ din Viena: N. Pilția, V. Voina, Dr. G. Baiulescu, Ciprian Porumbescu, I. Socaciu, G. Chelariu și Andrei Bârseanu.

„Au fost două cântări și două declamațiuni; s'a declamat legenda lui Alecsandri „*Inșiră-te mărgărite*“ de S. Pop și prima parte din „*Serisoarea a treia*“ a lui Eminescu, dacă nu mă înșel, *pentru întâiașidată se declama o piesă a marelui poet Eminescu*“. Nicolai Popovici a cântat cu mare succes „*Hora Griviței*“ și „*Rândunica*“, cu acompaniament de piano. Cântecele au fost repetate, urmând după aceea doine.

„S. M. Haliță a vorbit despre însemnătatea criticii lui Maiorescu, și principiile direcției nouă; I. T. Mera a vorbit despre scriitorii grupați în jurul „Convorbirilor“, despre însemnătatea lor și despre diferitele ramuri de literatură și știință, cultivate de „Junimea“ din Iași, despre scriitorii populari și despre traduceri făcute. În fine S. Albin a tratat în special poezia și a desfășurat ideile din cartea dlui Maiorescu: „*Poesia română*“.

„Printre frumoasele lucrări, cetite în acea solemnă zi de Iunie, s'a cetit prin mine un capitol din „cartea“ dlui Maiorescu, capitolul: „*În contra direcției de astăzi în cultura română*“, ca semn de aprobare și recunoaștere sărbătorească față de „noua direcție“, tocmai în mijlocul acelei societăți, care odinioară combătuse pe marele critic.“¹⁾

„La Viena, la „*România Jună*“... acolo nu erau decât *Români*. Români în floarea juneței, cu idealuri naționale curate: fără preocupări de partide politice, fără șovinism în filologie. Acolo ideile d-lui Maiorescu au răsbit mai curând. Și de acolo a ieșit o pleiadă de Români cari i-au răspândit ideile peste munți și în Țara Românească. Atât e de adevărat că ideile naționale serioase nu prind la în-

¹⁾ I. C. Panțu, I. c.

ceput decât mai ales în sufletele tinere și curate, în mințile senine“.¹⁾

Încă în decursul aceluiaș an (1882) „Rom. Jună“ se hotări să editeze un almanah literar. Atunci ca și în 1887 societatea se adresează d-lui Maiorescu, cerându-i sprijinul și sfatul. În proiectul pentru editarea almanahului din 1887, proiect iscălit între alții și de d-nii A. C. Popovici și Virgil Onițiu (Sorocovă), se află și următorul punct (5): „Ca în trecut, comitetul se va adresa și de astă dată cu preferință la scriitorii aderenți ai școalei junimiste din București“.

Exclusiv dlui Maiorescu îi avem de mulțămît că am editat cele două almanahuri, căci Dsa ni-a trimis de ambele ori câte un articol: „Din experiență“ și „Despre progresul adevărului în judecarea lucrărilor literare. Dsa îi îndemna pe ceilți scriitori să ni scrie câte ceva, Dsa a rugat-O în numele „Rom. June“ pe M. S. Regina României ca să binevoiască a ni trimite două povestiri, și tot Dsa a *tradus* de ambele ori contribuțiile prea grațioase ale Carmen Sylvei.

În sfârșit când dl Maiorescu s'a retras în 1910 din cariera de profesor universitar, ajungând venerabila vârstă de 70 ani, „România Jună“ i-a trimis din capitala imperiului austriac omagii de recunoștință, de stimă și venerație, nu ministrului, ci profesorului, dar mai ales *îndrumătorului* Maiorescu, al cărui nume, vreme de aproape jumătate de veac e strâns legat de toate manifestările culturale și literare ale „Rom. June“.

Serbările aranjate de societatea noastră cu această ocazie au fost în adevăr grandioase, fiind menite să-i ridice Nestorului culturei române un monument de pietate și iubire, de laudă și mulțămită.

Duminecă, în 27 Faur 1910 la orele 3½ p. m. s'a aranjat o ședință festivă în localul societății, cu care ocazie a vorbit dl D. Marmeliuc despre: „Viața și însemnătatea

¹⁾ A. C. Popovici: Naționalism sau democrație, București 1910, pag. 67.

lui T. Maiorescu", fiind de față toți membrii „Rom. June“ împreună cu numeroși oaspeți din colonia română din Viena. După orațiune s'a desvălit și portretul serbătoritului, executat în cretă de tânărul pictor Lavric.

Luni în 28 Faur la orele 12 a. m., în seminarul romanistic al universității din Viena, dl Dr. I. Bacinschi a rostit înaintea unui distins public român și străin o interesantă conferență în limba *germană* despre Dl T. Maiorescu și „Junimea“ dela Iași. În limba germană activitatea dlui Maiorescu părea îmbrăcată într'o haină nouă, mai severă, și mai însemnată decât o cunoaștem.

Culmea festivităților acestora a fost desigur matineul de Marți în 1 Martie la orele 12 a. m. în localul dietei Austriei de jos, când după salutarea oaspeților din partea dlui preș. al „Rom. June“ Vesp. Pauliucu, care i-a predat dlui consilier aulic și prof. univ. Wilhelm Meyer-Lübke diploma de membru onorar al „Rom. June“, acest dinstins și învățat profesor s'a ridicat și a vorbit în termeni elogioși despre cultura română și despre ilustrul D-sale coleg dela Universitatea din București. De față erau între alți oaspeți aleși: Dl Mișu, ministru plenipotențiar al României la Viena, Rectorul universității vieneze dl Swoboda, Dr. Wettstein, decanul facultății de litere, dl prof. N. Teclu în calitate de reprezentant al Academiei române, dl prof. univ. Dr. I. Urban-Iarnik din Praga, secretarul legațiunii române dl C. Argetoianu, atașatul comercial dl Moroianu, dl Alfred de Lindheim, consul general al României, ș. a.

Seara a fost o convenire socială la Hotelul Riedhof, unde dl Dr. Popovici și dl prof. univ. din Praga, Dr. Urban Iarnik l-au serbătorit pe dl Maiorescu ¹⁾

Când șovăiam între orient și occident, când n'aveam nici literatură nici politică românească bine definită, ni-a venit un bărbat înzestrat cu elasticitatea spiritului francez și cu profunzimea celui german și ni-a deschis cale nouă, pe care el a pășit în fruntea tuturor, iar noi cu toții ur-

¹⁾ „Gaz. Trans.“ Nr. 25 din 1910; Patria (Cernăuți) Nr. 20 din 1910, „Epoca“ (București) precum și alte multe jurnale române și germane.

măm neclintii și încrezători pe calea arătată de *dînsul*. Cei ce vor voi să audă despre țara Românilor dintre Marea Neagră și Tisa, cei ce vor dori să cunoască sufletul acestui neam împăratește, cu frământările și liniștea lui, cu valurile de durere și de fericire, cari l-au stăpânit o jumătate de secol, aceia vor trebui să cunoască numai decît și activitatea lui Maiorescu, care a impus timbrul personalității sale culturii românești din această din urmă jumătate de veac.

Cam aceste s'au spus în conferențele amintite, ce-au vorbit inimele noastre însă, numai noi știm.

La banchetul din București dat în onoarea dlui Maiorescu, „Rom. Jună“ i-a predat d-sale prin dl A. C. Popovici o adresă omagială, frumos executată, însărcinându-l tot pe acesta să-l salute din partea societății pe ilustrul jubilar. Dl Popovici a spus următoarele:

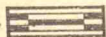
„Sărbătoritul nostru jubilar a avut în epocala sa luptă literară, puțini susținători la început. Căci d. Maiorescu se adresase cu „Criticile“ d-sale la Români. Dar de răspuns, nu-i răspundeau Români, ci democrați și latiniști. Înțelegerea era grea. În afară de amicii și aderenții d-sale literari din țară, nestorul culturai noastre nu mai găsisese ascultare decît la tinerimea română din Viena. Acolo, în centrul imperiului habsburgic, tinerii români, cu mințile lor curate, nu formau partide, nici politice, nici filologice. Ei puteau fi primitivi de adevăr. Și l-au primit ușor și în grabă. Căci, deși nu vor fi înțeles, dintru început, destul de limpede ideile din „Critice“, ei le puteau simți și le-au simțit puternic. Și încet, încet le-au înțeles pe deplin ¹⁾. lui 1911.

Toate aceste orațiuni ținute sub egida „R. June“ au fost adunate într'o broșură și dedicate dlui T. Maiorescu, care le-a primit frumos legate, în primăvara anu-

De remarcat e și faptul că o mulțime de membri ai „Junimei“ din Iași, colaboratori ai „Convorbirilor literare“,

¹⁾ Din: „România Jună“ omagiu lui Titu Maiorescu“, pg. 53.

au fost mai întâi membri ai „R. June“ din Viena și că ideile școalei junimiste în materie de artă, de limbă și literatură au fost răspândite pretutindeni tocmăi de „Rom. Jună“, în care li s'a interzis la început într'un mod așa de brutal încetățenirea.

Jubileul de 25 de ani.¹⁾ (1896).

niversarea înființării societății „România Jună” a mai fost serbată la 15 Aprilie 1876 reprezentându-se o piesă satirică „Floarea tinereții române din Viena”, apoi în 1881 și la 1901, dar într’o formă simplă, fără să se desfășure multă pompă: ultimele două dăți s’a oficiat câte un parastas pentru sufletele răpăsaților membri și binefăcători ai societății, iar seara a urmat o ședință festivă cu concert și dans.

Pe trusele aniversărilor le-a întrecut însă prin splendoarea și proporția serbărilor, prin bogăția programului festiv și prin marele număr de oaspeți aleși, jubileul de 25 de ani, care din pricina sgomotului ce l-a produs în jurul său, a stârnit bănuiala fricoșilor Unguri cari vedeau în aceste nevinovate festivități studențești din capitala imperiului austro-ungar, o demonstrație valahă îndreptată contra serbărilor mileniului lor ce cădeau în acelaș an cu ale „Rom. June”.

Proiectul festivităților pentru jubileu datează de prin anii 1893—1894, dar abia la adunarea generală a societății din Faur 1895, care s’a ținut sub președinția dlui Tit. L. Tilea, a luat forme mai concrete în urma cererei mai multor domni din colonia română din Viena, anume: Dr. St. Ciurecu,

¹⁾ După rapoartele anuale din 1894—95 și 1895—96, după actele societății și jurnalele contemporane, dar mai ales după descrierea serbărilor de dl T. Popovici, care a fost premiată de societate.

Dr. Aurel cav. de Onciul, Dr. A. Popa și Dr. Florea Lupu, cari și-au luat și angajamentul să lucreze pentru reușita serbărilor.

Înainte de Paști se tipări programul serbărilor în detal, cu care ocazie se stărniră însă strașnice discuții în chestia greșelilor de tipar și a ortografiei. Spre a se putea executa în mod demn acest program, s'a ales un comitet special compus din membrii activi ai societății, din cei onorari și din foștii membri cari locuiau permanent în Viena. Comitetul respectiv lucra în numele „Rom. June“, dar de altfel era autonom în acțiunile sale.

Fiind programul prea vast, comitetul fu silit să se împartă în secțiuni:

a) pentru colectarea banilor destinați pentru întemeierea unui alumneu, în care tineri români, membri ai societății, lipsiți de mijloace, să primească locuință și masă gratuită.

b) pentru editarea unui „Almanah festiv“ cu concursul celor mai de seamă scriitori români și în deosebi al acelor autori, cari stăteau în oareșicare legătură cu „România Jună“. Partea I-a a almanahului avea să conțină: *istoricul societății* cu date amănunțite din trecutul ei; a II-a literatură și a III-a ilustrații după tablouri istorice.

c) secția pentru aranjarea festivităților.

Președinte general al comitetului fu ales dl profesor Teclu dela academia comercială din Viena, după demisia d-sale însă, a luat sarcina aceasta neobositul domn Dr. Sterie N. Ciurcu; președinții secțiunilor erau următorii dni: pentru secția a) dl Dr. A. cav. de Onciul, pentru b) dl Al. Vaida-Voevod, care a plecat la București, ca să-și asigure colaborarea scriitorilor români pentru almanah, iar preș. secțiunii a treia c) tot dl Ciurcu. Protector al tuturor serbărilor era senatorul austriac și marele mecenat român N. Dumba.

Un comitet filial se formase la București, dar n'a prea adus foloase.

Ca cel mai potrivit termen pentru serbarea jubileului se destinase timpul dintre Crăciun și Anul-Nou 1895, dar mai târziu festivitățile s'au amânat definitiv până la Paștile gr. or. din 1896.

Festivitățile aceste formează de sigur unul din momentele cele mai însemnate din trecutul societății noastre și dacă s'ar fi putut executa programul așa cum se proiectase în 1895, ele ar fi fost și o grandioasă manifestare culturală a Românilor în fața străinilor, așa însă, din cauza mai multor împrejurări, ele nu poartă un *timbru specific românesc*, ci seamănă mai de grabă cu un pompos și strălucit comers studențesc — model german —, după cum foarte bine le-a caracterizat într'o scrisoare dl Al. Ciureu, fost vice-primar în București. Se proiectase la început angajarea marei truediane române Agata Bârsescu, care avea să facă parte din comitet și să compună programul pentru comersul festiv. La concert trebuiau să cânte numai artiști români de renume european, ca d-nele Darclay și Teodorini, dnii Popovici-Bayreuth, Dinicu, precum și coriștii dlui Dima îmbrăcați în costume naționale, iar după concert, vestita trupă alui Mocian din București avea să joace călușerul și alte jocuri naționale, așa că am fi avut cu ce ne manifesta în fața străinilor. Din nefericire însă toată partea aceasta a programului n'a putut fi așa executată, după cum s'a proiectat, căci cerea spese enorme. Unii membri naivi din comitetul aranjator își închipuiau că va veni la aceste serbări chiar și M. S. Regina României împreună cu principele moștenitor, și că frații din regat vor primi un tren special din România până la Viena!!

Se aștepta o mulțime nenumărată de oaspeți din Ardeal, din Bucovina și din România, căci erau doar atâția membri vechi ai „Rom. June” răspândiți în cele patru colțuri ale pământului românesc, și se spera că aceștia vor face agitație pentru o participare cât mai numeroasă la serbările foastei lor societăți, dar tocmai foștii membri au fost cei mai slab reprezentați. Oaspeți români din provincă au venit foarte puțini, din Bucovina b. o. afară de

reprezentanții societății „Junimea” din Cernăuți și afară de familia Petrescu, n'a sosit nime.

La chemarea frățească a tinerilor români din Viena, răspunse însă tinerimea universitară română din toate părțile: dela „Petru Maior” (Budapesta) sosiră 3 membri, dela „Tinerimea română” (București) 3, dela „Unirea” (București) 8 membri, „Solidaritatea” din Iași a trimis 3, „Junimea” (Cernăuți) 3, „Iulia” (Cluj) 3 și dela „Carmen Sylva” din Graz a venit 1 reprezentant. Societatea teologică din Cernăuți „Academia ortoxă” a refuzat să participe, din cauză că jubileul s'a serbat în postul cel mare.

Programul definitiv al serbărilor a fost următorul:

Joi în 9 Aprilie st. n. la 8^h seara: Serată de cunoștință în saloanele „Kaiserhof”.

Vineri în 10 Aprilie st. n. la 10^{1/2}^h a. m.: Requiem în biserica grecească, oficiat în memoria membrilor decedați ai „Rom. June”, iar la 8^h seara: Comers festiv în sala „Ronacher”.

Sâmbătă în 11 Aprilie la 12^h amezai: Desvălirea portretelor fundatoarelor societăți: Matilda Dumba n. Ghermani, Baronesa M. Hye de Glunec n. Filișanu; E. de Marenzeller n. Bibescu. Actul desvălirii portretelor s'a făcut în localitățile societății (IX. Lazarethgasse 26.)

Sâmbătă la 8^h seara: Banchet în „Riedhof”.

Duminică la 12 Aprilie, dans în „Anna Hof”.

Grație prea marei noastre ospitalități, s'a făcut greșala că au fost invitate la comers și următoarele societăți străine: „Germania” (Nemți), „Zvonimir” (Croați), „Slovenya” (Sloveni), „Balkan” (Bulgari), „Tatran” (Slovaci) și „Academicky spolek” (Sârbi). Studenții ruteni dela universitatea din Viena n'au voit însă să primească invitarea noastră, dându-ne o aspră lecție de conduită pe care am meritat-o, căci ei au refuzat să participe la serbări, luând drept motiv luptele dintre Rutenii și Românii din Bucovina. Faptul acesta trebuia luat în considerare și de cei din comitetul aranjator. Pe de altă parte studenții italieni din „Circolo academico italiano” deși au fost invitați n'au

venit și nici nu s'au scuzat; adevăratul motiv al absențării lor a fost însă prezența Nemților și a Slavilor de sud la serbările noastre.

Două învățăături folositoare pot trage viitorii membri ai „României June” din atitudinea Rutenilor și a Italianilor față de noi: când te bucuri și te veselești în familia ta, după rostul și obiceiurile neamului tău, nu-l invita și pe dușmanul tău la masă, iar dacă dorești să ai și prieteni în acele elipe de înălțare sufletească, nu-i pune în neplăcuta poziție, ca să jertfiască prietenia ta din cauza urii ce-o nutrește față de inimizii națiunii lor!

Joi seara în 9 Aprilie st. n. sosiră rând pe rând numeroși oaspeți distinși, între cari și generalul de divizie al armatei române, dl Cantili. În sală se încinse îndată o conversație foarte animată între diferiții oaspeți, dar după oarecare interval se făcu liniște, căci se sculă urcându-se apoi la tribună, președintele comitetului aranjator, dl Dr. St. Ciurcu și mulțami oaspeților adunați pentru numeroasa participare. După d-sa veni la rând dl prof. Manolescu dela „Tinerimea română” care salută societatea „România Jună”. În fine s'a dansat până dimineața „Ardeleana” și alte jocuri în sunetele armonioase ale unei excelente orchestre dirijate de maestrul *Johann Strauss*, regele valsurilor, care înainte de a se începe dansul, a cântat „Deșteaptă-te Române” în aplauzele numeroasei asistențe.

Vineri dimineața urmară însă elipe de tristeță și de reculegere, căci în biserica grecească de pe Fleischmarkt, membrii „României June” cu plânglică învălită în doliu, se strânsesă să asculte parastasul oficiat în limba greacă pentru membrii cei morți ai societății. De față au fost Nicolae Dumba, Baronul Hye de Gluneeck, Feldmarschallieutenant Seracin (Român) și alți oaspeți aleși. După serviciul divin oaspeții străini au fost conduși de cătră membrii societății prin oraș, ca să viziteze instituțiile și monumentele cele mai însemnate din Viena.

Vineri seara. Comersul festiv dela „Ronacher” a fost culmea acestor serbări și jurnalele vieneze l-au comentat

pe larg. Spațioasa sală era admirabil decorată cu drapele românești; în mijloc mesele așezate în formă de potcoavă, în frunte masa onorațiilor, iar în față masa președinților. Departe în fundul salei era postată capela lui Strauss, și dinaintea ei se ridicau masa și tribuna dlui preș. al comerșului Dr. Calinciuc, de unde se țineau și orațiunile festive. Toți oaspeții mai însemnați cari intrau în sală erau primiți de tinerime cu strigăte de „să trăiască“! și fiecare din ei primia programul comerșului tipărit pe hârtie fină. Din cei mai însemnați oaspeți să-i amintim pe: E. Ghica, ministrul României la Viena, generalul de divizie Cantili, senatorul N. Dumba, secretarii legațiunii române Mavrodi și Cantacuzino, apoi profesorii dela universitatea din Viena Dr. Schauta, Dr. Kaposi, Dr. Lihotzky, Dr. Benedikt, deputatul bucovinean din parlament I. Turcan etc. Pe lângă societățile amintite ale studenților români și străini mai sosiră și o mulțime de reuniuni de muzică dela diferite școli înalte.

Dl Dr. I. Calinciuc, în calitate de președinte, deschise comerșul la orele 9 $\frac{1}{2}$ seara printr'o scurtă vorbire ținută în limba română, comandând însă în limba germană! După deschidere orchestra lui Strauss cântă o parte din piesa „Ștefan cel Mare“, compusă de dl Iacob Mureșanu, fost membru al „R. June“.

Primul orator festiv a fost dl Dr. Aurel cav. de Onciul, secretar la minister, care vorbi mai întâi în limba română, apoi în cea germană, bineventând oaspeții adunați. După orațiunea d-sale a isbuenit din toate gurile celor de față vecinicul cântec studențesc: „Gaudeamus“, în urma căruia dl Dr. I. Calinciuc a toastat în limba germană pentru M. Sa împăratul Francisc Iosif I, în onoarea căruia s'a freat un salamandru urmat de imnul „Doamne sfinte întărește“ și cântecul „Hoch Habsburg“, executate de muzica lui Strauss. Al treilea orator a urmat la tribună președintele „Rom. June“ dl Teofil Popovici, care a schițat în puține cuvinte trecutul societății și menirea ei pentru tinerii români din capitala Austriei. Muzica intonează apoi

„Deșteaptă-te Române“ și sala întreagă se scoală în picioare cântând împreună cântecul neamului românesc în mijlocul unui entuziasm de nedescris. În onoarea familiei regale române a toastat dl Al. Vaida-Voevod, amintind cu profundă recunoștință de prea grațiosul sprijin material ce a binevoit să-l dea de atâtea ori societății noastre M. S. Regele Carol I, precum și de cel literar, care ni-l'a acordat de două ori, augusta suverană a României, M. S. Regina Elisabeta. Orchestra a cântat după aceea imnul regal român „Trăiască regele“ la auzul căruia toți supușii din regat s'au sculat cântând cu însuflețire imnul în cor, numai străinii și Românii din Ardeal și Bucovina, din cauza unui patriotism rău înțeles, șezură mai departe pe bănci!... Titu Perția vorbește pentru „Alma mater“ et professores, în numele cărora a răspuns profesorul universitar de psihiatrie, Dr. Benedict, spunând multe lucruri măgulitoare la adresa Românilor și scoțând mai ales în relief agerimea minții Românilor și frumusețea proverbială a Româncelor. Ca profesor universitar de medicină, li-a adresat mediciniștilor români următoarele cuvinte memorabile: „Medicii sunt conducătorii viitori ai popoarelor; fiți conștii voi viitori medici de înaltele calități ale neamului vostru și vă asigur că fiind buni conducători, poporul român va săvârși fapte mărețe și glorioase!“ În urma acestei vorbiri însuflețite i-se aduseră învățatului profesor ovații entusiaste.

Se părăndară apoi la tribună N. Dumba și reprezentanții diferitelor societăți studențești române și străine, iar un student declamă poezia lui V. Alecsandri: „Deșteptarea României“.

Dl prof. Manolescu vorbește în numele „Tinerimii române“, dl Braniște din partea soc. „Petru Maior“, baronul Vasilco în numele „Junimei“ din Cernăuți, basarabeanul Harting din partea soc. „Carmen Sylva“, dl Ceontea în numele celor din Cluj, iar dl Aurel Vlad din partea studenților români din Pesta. Reprezentantul soc. „Germania“ a admirat însuflețirea Românilor, dând-o drept pildă conațio-

nalilor săi și spunându-le Românilor: „Frați nu putem fi, căci ne deosebesc multe, dar amici buni voim să rămânem!“

La 1^h după miezul nopții s'a sfârșit comersul cu cântecul studenților germani: ...„O, alte Burschen-herrlichkeit“ (!) Mulți străini au rămas însă până dimineața.

Sâmbătă în 11 Aprilie st. n. la orele 12 amiazi au fost desvălite în localitățile societății cele 2 portrete ale întemeietorilor soc., Dumba și Gluneeck, portrete executate în ulei de pictorul român I. Zaicu. Seara banchet de 200 tacă-muri în „Riedhof“, cu muzica lui Strauss, cu foarte multe dame, studenți și toaste, cărora li-a urmat iarăși dansul. În pauză concerta orchestra „Rom. June“ compusă din 5 membri.

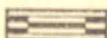
Duminecă, din cauza timpului nefavorabil nu s'a făcut excursia proiectată, ci s'a dansat în „Anna Hof“, de unde s'au înprăștiat apoi toți oaspeții pe acasă.

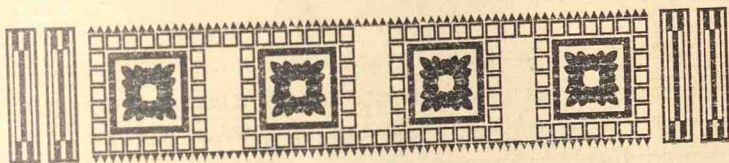
Rezultatul material al jubileului au fost 3972 cor., cari au trecut la fondul asilului pentru studenții români sermani. M. S. Regele Carol I a dăruit singur 1000 de coroane. Fondațiunea jubilară atinge astăzi o sumă de peste 18.000 de coroane.

După serbări societatea a publicat un premiu pentru cea mai reușită descriere a festivităților jubulare, pe care l-a luat dl Teofil Popovici, inginer.

Almanahul literar n'a putut fi editat din lipsă de material beletristic; tot așa nici dl Vaida n'a scris istoricul societății. Demne au fost acele serbări de trecutul frumos al societății și pline de momente înălțătoare de suflet. Semnele de vie simpatie, sosite atunci din toate părțile locuite de Români, ni sunt dovadă sigură de interesul și dragostea cu care-i urmărita dezvoltarea societății noastre. Nouă ni-au creat serbările jubulare convingerea, că o muncă onestă și încordată, are totdeauna rezultate mănoase, pentru străini însă ele au fost o puternică docu-

mentare despre tăria cu care știe să se valideze uneori
elementul românesc, deși-i depărtat de grosul națiunii, și
de aceea tributul ce-au adus ei festivităților noastre a
fost: *admirație și stimă.*

Activitatea literară.

pre deosebire de corporațiunile conservative, „bătăușe“, ale studenților germani, al căror scop principal e creșterea membrilor lor pe terenul social, dezvoltarea sentimentului de cameraderie, învățarea scrimei și o viață mai liberă, epicureană, studenții români din Viena, a căror majoritate se recrutează din fiii țăranilor ardeleni și bucovineni, fiind deprinși cu o viață aspră și însetați de cultură națională, au dat societăților lor un vădit caracter literar, mai serios și mai potrivit cu nevoile neamului din care fac parte.

Scopul principal — atât al celor două societăți anterioare „României June“, cât și al acestei din urmă — e creșterea membrilor pe teren literar, și de aceea așa numita secție literară, ținând cont de faptul că studenții români sunt departe de centrele culturale românești, se interesează de mersul literaturii și științei noastre, face celorlalți membri comunicări despre cele mai nouă apariții literare românești, decerne premii pentru lucrări reușite în domeniul literaturii, istoriei și economiei naționale, îngrijește de sporirea bibliotecii și recomandă jurnalele și revistele mai de samă pentru abonare.

O astfel de societate, cum e bunăoară „România Jună seamănă cu o mică Academie, în care se discută lucruri serioase, se cetesc cărți bune, și unde literatura și știința noastră tânără are cei mai devotați și mai sinceri admiratori.

Conferențele literare și științifice pe care le țin dife-
riții membri, sau chiar oaspeți străini, contribuie în mare
măsură la îmbogățirea cunoștințelor literare ale celorlalți
membri tinzând să repare ceea ce școalele și cultura străină
nu li-au dat studenților noștri în țara lor.

În anumite epoce când se dădeau lupte literare sau
limbistice în provinciile românești, aceste lupte se reper-
cutau și în mijlocul tinerimei din Viena, avându-și aderenți
și adversari înfocați, ca d. e. pe timpul lui Eminescu și
Slavici, când ultimele eforturi ale curentului latinist repre-
zentat mai ales de școala ardeleană, au fost înfrânte de
direcția nouă și de bunul simț al Junimiștilor dela Iași,
în frunte cu dl Maiorescu.

Era o vreme, mai ales până la 1870, când cele mai
gustoase conferențe și disertații erau acele cari tratau de-
spre limbă sau ortografie, și aceasta se explică prin faptul
că aceste chestiuni pasionau nu numai lumea cultă din
Regat și din țările românești subjugate, ci și tinerimea din
Viena, căci așa era spiritul acelor vremi, iar studenții ro-
mâni nu se făceau decât ecoul luptelor de acasă.

Dacă, parcurgând titlul conferențelor cetite în „R.
Jună“, te bucuri de interesul cu care tinerimea a urmărit
desvoltarea literaturii și științei românești, și te încântă
curajul și îndrăzneala juvenilă cu care tinerii studenți
atacă și cele mai grele subiecte, te uimește însă uneori
faptul că unii dintrânșii se avântă orbiș pe terenuri absolut
străine de cultura și profesiunea lor, ceea ce dă de bănuir
că conferențele lor vor fi fost tratate cu oarecare super-
ficialitate.

Mulți însă din conferențieri, azi oameni cu reputație
științifică, se distingeau prin temeinicia și aparatul știin-
țific cu care-și lucrau subiectele conferențelor lor. Peda-
gogi ca Petru Șpan și Ioan Paul, filologi ca V. Burlă,
St. Ștefurea, W. Meyer Lübke, Dr. Iosif Popovici și Dr.
Sextil Pușcariu, istorici de talia unui Dr. I. Pușcariu, D. On-
ciul, N. Dobrescu și Dr. I. Nistor, oameni politici ca A. C.
Popovici, iuriști ca P. Missir, conferențieri ca Slavici,

medicinisti de talentul unui Victor Babeș, folcloriști ca I. T. Mera și cugetători ca Dr. G. Candrea ridicau prestigiul sedințelor literare cu mult peste nivelul obicinuit, iar revistele și foiletoanele jurnalelor din Regat și de peste munți, începând cu bătrâna „Familie“ a lui Iosif Vulcan, cu „Albina“ din Viena și „Federațiunea din Pesta“, și sfârșind cu „Convorbirile literare“ și „Viața românească“, își deschideau cu drag coloanele pentru produsele literare și științifice ale membrilor din „România Jună“

Cu produsele literare originale ale membrilor societății, stăm ceva mai slab, aici însă în „România Jună“, și-au făcut ucenicia și școala literară oameni de litere ca M. Eminescu, I. Slavici, V. Bumbac, T. V. Stefanelli, Samson Bodnărescu, Mihai Teliman, Virgil Onițiu (Sorocovă), I. C. Panțu, precum și alții mai tineri ca Adrian Forgaci, Nicu Dracinschi, Lucian Bolcaș, Horia P. Petrescu ș. a.

Un vis neîmplinit — și nerealizabil — al studenților români din capitala imperiului austriac, a fost înființarea unui organ literar, care să apară sub conducerea lor în Viena. Încă din 1869 proiectase Codrat Grigorovici editarea unei *foi periodice*, dar propunerea lui, deși a fost primită de plenul „României“, nu s'a executat până astăzi. Ideea a fost luată apoi din nou de „România Jună“ cu ocazia congresului studențesc din 1871 la Putna, când voia să scoată „Organul științific și literar“, cerut mai târziu în altă formă și în adunarea studenților dela serbările din Sibiiu în anul 1905, și la congresul studenților din Iași în toamna anului 1909. Această idee va rămânea însă un *pium desiderium*, căci o întreprindere de așa natură, ca d. e. editarea unui organ literar, sau chiar pur studențesc, reclamă în fruntea lui o autoritate literară recunoscută și redactori stabili, nu studenți cari se schimbă an de an, și de aceea tinerii noștri cari visează o revistă a lor proprie, vor trebui să se mulțamească cu publicații literare scrise cu mâna, cum au fost prin anul 1886 „Aurora“ și „Sunete și Răsunete!“

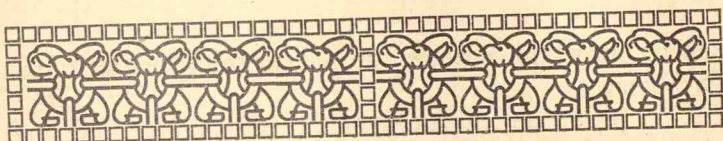
Într'un fel ar fi putut „România Jună“ contribui cu

ceva mai efectiv pentru literatura și știința românească, dacă, de pildă, pe lângă poemul eroic „Plevna“ din 1878 a lui B. M. Lazar, și pe lângă „Omagiu lui Maiorescu“ din 1910, ar mai fi editat și operele lui I. Pop Reteganul¹⁾, după cum propusese în 1890 dl Virgil Onițiu, sau cele 60 de poezii ale regatului poet bucovinean Adrian Forgaci în 1903, când el singur propuse aceasta în schimbul unui câștig de 33% pentru societate.

Un titlu de glorie pentru societatea noastră rămân însă cele două Almanahuri literare din 1883 și 1888, la cari au colaborat în frunte cu M. Sa Regina României, cei mai de frunte scriitori din secolul trecut. Meritul indiscutabil pentru înjghebarea celor două almanahuri îl are exclusiv dl Maiorescu, care prin legăturile ce le avea și le are cu toți scriitorii români de valoare, i-a succedat să-i îndemne a-și da tributul lor intelectual „R. June“. Aceste almanahuri au adus un venit considerabil societății, dar și un renume, și de aceea, considerând faptele aceste, în 1891, în 1896 și în 1911 s'a încercat iar — dar înzădar — editarea unei astfel de publicații, care și-a avut rostul pe vremile acelea. Astăzi când sunt atâtea reviste literare de seamă, când în republica literelor nu-i o personalitate conducătoare de talia d-lor Maiorescu sau Iorga, și când literatura s'a comercializat, plătindu-se orice product literar cu bani grei, e iluzorică editarea unui magazin literar, cum au fost almanahurile noastre de pe vremuri.

¹⁾ Care n'a fost membru al societății, dar neputându-și tipări operele din cauza sărăciei, s'a adresat publicului românesc ca să-l sprijinească. N. A.

Cultivarea muzicei.¹⁾

In Viena, oraș renumit prin Opera sa, prin cultul muzicei chiar în straturile de jos ale poporului, precum și prin petrecerea și activitatea unora din cei mai însemnați compozitori ai omenirii, era firesc ca și studenții români să arete un interes viu pentru această dumnezească artă, care a fost cultivată, dacă nu în continuu, cel puțin în anumite epoce, cu mare zel, mai ales dacă se afla în cele trei societăți studentești și vr'un artist adorator al muzicei vocale sau instrumentale.

După ședințele administrative, și în decursul celor sociale de Sâmbătă seara dela societatea „România” era obiceiul ca cineva să cânte fie din gură, fie pe vr'un instrument, cântece românești, uneori chiar și străine. Pe la 1868 Constantin Dimitrescu și Elencu reușiau să atragă cu violoncelul și vioara lor numeroși oaspeți la ședințele sociale, ceea ce a contribuit foarte mult la creșterea și sporirea numărului membrilor din România” în detrimentul „Societății literare și științifice”.

Acea societate studentească a Românilor din Viena în care i s'a dat mai multă atenție muzicei, a fost de sigur „România Jună”, la ale cărei revelioane și baluri din trecut, erai sigur că aproape în fiecare an ai să auzi o nouă compoziție a vr'unui artist român sau străin, dedi-

¹⁾ Din cauza puținelor și insuficientelor date despre acest subiect, nu am putut trata acest capitol după cum aș fi dorit. N. Autorului.

cată fie societății noastre, fie patroneselor balului român din Viena.

În primii ani după înființarea „României June“ dacă nu cânta medicinistul I. Hozanu, sau dacă conservatoristul Micheru și medicinistul O. Blasianu nu ziceau ceva la vioară, sedințele sociale ale societății erau de tot plicticoase ¹⁾.

Un cor sistematic începe a se înjghieba abia prin 1873, căci, cu ocazia serbării din ajunul anului nou următor, vedem că se execută cântece românești în cor, apoi la vioară, violoncel și gitară.

Pe timpul lui Ciprian Porumbescu, adică în anii 1879 și 1880, cultivarea muzicii vocale și instrumentale în „România Jună“, și-a ajuns de sigur culmea. El a fost acela care a înființat un cor excelent și o orchestră bine organizată, pentru cari compunea singur nenumărate cântece ca „Fata dela munte“, „Marșul din pivnița sf. Ștefan“ (Viena) etc., cu cari surprindea lumea românească din capitala Austriei.

Dela dânsul avem și vre-o trei compoziții editate de societatea noastră, precum și o broșură de „Cântece studențești“ care se cântă și acuma la toate convenirile sociale.²⁾

După ce părăsi Porumbescu Viena ca să meargă la Brașov, corul și orchestra societății n'au durat lungă vreme, ei s'au desființat și abia prin 1885, până la intrarea în „România Jună“ a altui mare artist bucovinean, a lui Tudor cav. de Flondor, s'a alcătuit un cor bun și s'au executat iarăși compoziții originale de ale conducătorului corului. Al treilea cor bun a fost cel înființat prin 1889 de președintele „R. June“, basarabeanul I. Papanicolu.

O orchestră însă ca cea înființată de Ciprian Porumbescu nu mai întâlnim decât în anul jubilar 1896 când concerta pe întrecute cu orchestra maestrului I. Strauss.

O surpriză plăcută a făcut „României June“ dl Dr. Moldovan din Ulrichskirchen (lângă Viena) când în același an jubilar 1896 a organizat un cvintet compus din per-

¹⁾ T. V. Stefanelli, în *Junimea Literară*, anul I, 1904 pg. 4.

²⁾ Vezi mai pe larg capitolul despre Porumbescu.

soane străine și a venit cu dânsul la Viena, unde a aranjat o frumoasă petrecere, cântând acel cvintet în *românește*: „Deșteaptă-te Române“, romanța „Lacrimi și suspine“, „Doina lui Lucaci“ și „Marșul lui Mihai Viteazul“ cu cari a produs valuri de entuziasm în mijlocul tinerimei române din Viena.

Când a fost vorba ca societatea să-și înalte prestigiul în ochii străinilor din Viena, a angajat de mai multe ori pentru serbările ei în stil mai mare și artiști străini cu reputație, cum a fost în 1877 dna Teriaki de Montfort (canto) și d-șoara Maria de Baich, sau cu ocazia jubileului de 25 de ani al societății, când orchestra renumitului Johann Strauss prin trei zile a delectat publicul român și străin venit la acea serbare memorabilă.¹⁾ De anul nou 1898 s'a dat pe lângă o convenire socială, și un concert ales, cu concursul profesorului dela conservatorul din Viena, Dr. J. Gänsbacher și a elevelor sale Natalia Otto, Lily Pretorian și Aurelia Pretorian.

Dintre artiste și artiștii români cari și-au dat concursul în folosul societății noastre, sunt: Dnele Triteanu și Lucia Cozma dela Sibiiu, d-șoarele Topliceanu și Anicuța Voileanu, care în 1911 a aranjat o seară anume pentru „R. Jună“ cântând la piano compoziții originale țesute pe motive din poeziile lui Octavian Goga. De vr'o câțiva ani încoace dnii Nemeș de Alamor (violinist) dar mai cu seamă artiștii C. Șandru, I. Crișan, Ștefan Mărcuș și N. Brăteanu sunt acei cari au contribuit mai mult la reușita serbătorilor de anul nou, și cu alte ocazii, muncind mult și pentru înființarea și conducerea corului din capela românească din Viena.

Pentru informarea membrilor laici despre muzica teoretică s'a lucrat mult mai puțin. Vom aminti numai instructivele conferințe din 1880 a lui C. Porumbescu: „Muzica la Români“; din 1885 a Dr. I. Papanicolu (basarabean): „Despre muzică și istoria ei“ și cea din 1902/02 a dlui profesor I. Scarlatescu: „Despre muzică“.

¹⁾ Vezi mai pe l.rg capitolul despre „Jubileul de 25 de ani“.

Următoarele compoziții muzicale au fost parte dedicate „R. June“. parte apărute în editura ei :

În anul 1876 capelmaistrul din Iași *Iacobsits*, dedică soc. valsul „*Să trăiască România*“ și hora „*România Jună*“.

În 1877 *Iulius Wiest* dedică un vals „*România Jună*“.

În 1879 *Iulius Wiest* dedică un „*Hora României June*“; vezi op. 34.

În 1880 *Ciprian Porumbescu* scoate în editura „R. June“ : „*Valsul Camelii*“, polca „*Zina Dunării*“ și „*Coloane române*“.¹⁾

1884 (?) *Const. cav. de Buchental* dedică A. S. I. și R. arhiducelui *Rainer* „*Hora României June*“.

În 1885 *Tudor cavalier de Flondor* scoate în editura „R. June“ valsul „*Visuri*“ dedicat patroneselor balului.

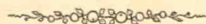
În 1886 *Eduard Strauss* dedică soc. „R. Jună“ o polcă franceză, „*Fleurs roumains*“.

În 1889 (?) *Dr. I. Papanicolu* scoate în editura soc. valsul „*Pasiuni*“ și polca „*Les Gracieuses*“.

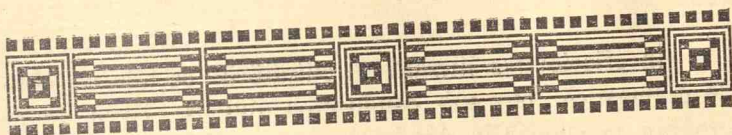
În 1898/99 dlui *Guillaume Șerban* îi editează „Rom. Jună“ o polcă franceză „*Prosit*“, și „*Sârba Chizenilor*“.

În 1909/10 dl *I. Scarlatescu* dedică soc. „*Hora României June*“.

Multe din aceste compoziții se vând și acum în folosul societății noastre.

¹⁾ Știrea despre această din urmă compoziție o am după informațiile Dnei Maria Rațiu n. Porumbescu. Vezi scrisoarea din 5 Sept. 1911 cu data din Câmpina.

Viața socială în cele trei societăți.

Motto: Gaudeamus igitur
Invenes dum sumus,
Post iucundam inventutem,
Post molestam senectutem,
Nos habebit humus.

(Vechiu cântec studențesc).

Pe lângă ședințele oficioase și obligate ale celor trei societăți, în cari, cu toată rigoarea regulamentului, discuțiile degenerau câte odată și în certe personale; pe lângă regulatele „seri de cunoștință” dela începutul fiecărui an administrativ; pe lângă serbarea din ajunul fiecărui an nou și cu toate comersurile jubilarie în stil german, tinerii studenți români din Viena aveau și alte feluri de a petrece întreolaltă nesiliți și cu inima deschisă.

O tradiție însă în felul lor de a petrece nu vei afla nici la membri „României June”, nici la cei din celelalte două societăți anterioare, dupăcum obicinuiește tinerimea universitară germană, italiană sau franceză, deoarece aceste trei națiuni au o cultură mai veche. De aceea studenții români din Viena s’au gândit la început să imiteze obiceiurile de petrecere ale studenților germani, cari obiceiuri însă nu încălziau pe nime, din care cauză ședințele sociale de acest soi erau foarte plicticoase, dacă nu cânta cineva la vioară sau din gură.

În „Societatea literară și științifică“ se afla un club de gimnastică, pus sub conducerea dlui N. Teclu, acum profesor pensionar la Academia de comerț din Viena și membru al Academiei Române. Membri acestui club de gimnastică făceau în lunile de primăvară excursiuni în jurul Vienei. Un tablou fotografiat dela o asemenea excursiune, cu 20—30 de tineri, se mai păstrează și astăzi la unii membri aflători în viață.

Toate aceste au contribuit ca între tineri să se închege cele mai bune legături de prietenie și colegialitate. Ca un semn al acestor legături ce aveau să se continue și pe viitor, li se elibera celor cari după terminarea studiilor părăsiau Viena câte o diplomă alcătuită în stilul bătrân al cronicarilor și scrisă cu cirilice de Dr. Vasile Grigoriu, fost secretar ministerial. Diploma era încadrată frumos, împodobită cu embleme serioase de știință, dar și împănată cu glume studențești zugrăvite de talentatul pictor bucovinean Epaminonda Buceschi.¹⁾

Pe când în „Soc. lit. și št.“ gimnastica era numai un sport facultativ, în statutele „României“ se afla la *scopul* societății, ca un alineat obligator, și „Desvoltarea puterilor trupești“.

În noua societate „România Jună“ excursiunile prin împrejurimile Vienei fură păstrate ca un fel de tradiție moștenită dela antecesorii, întocmai ca și serbarea din ajunul Anului-Nou.

În 1871, anul înființării „României June“, membrii societății se gândiră să deie petrecerilor lor niște proporții mai mari și de aceea făcură pregătiri pentru *primul bal român* din Viena, care s'a dat în 9 Martie 1872 cu scopul ca din venitul curat să se întemeieze un cabinet de lectură al societății. Patronesele acestui prim bal românesc din Viena au fost Matilda Dumba, Maria de Filișanu și Elena de Marenzeller. Cu această ocazie sosiră numeroase ajutoare din România, din Ardeal și din Bucovina, ba Mihail

¹⁾ Dr. Ilariu Pușcariu, în scrisoarea din 21 Faur 1911 cu data din Sibiu.

Kogălniceanu plăti însuși în persoană, doi napoleoni de aur.

În anii următori se aranjează balul într'un mod din ce în ce mai strălucit bucurându-se câțiva ani, mai ales din 1879 încoace, de prea grațioase ajutoare din partea M. S. Împăratului Francisc Iosif I și a M. S. Regelui Carol I al României, așa că în anul 1880 venitul curat al balului atinse respectabila sumă de *7000 de coroane*, iar în 1884, când a patronat Alteța Sa imperială arhiducele Rainer, suma se ridică la *4484 de coroane* venit curat.

Câțiva ani, din 1886—89 nu s'a dat nici un bal românesc, dar în acest din urmă an, tot sub protectoratul A. S. imperiale a arhiducelui Rainer, am avut un strălucit comitet aranjator și de patronese, compus numai din princese, contese și baronese străine, cum nu s'a mai pomenit în societatea noastră nici pân'atunci, nici de atunci încoace. Din nefericire pentru bugetul societății, dela 1890 încoace a încetat balul român, făcându-se 7 ani de-arândul *pauză*, urmată mai târziu numai de serate mai simple, căci balul angaja societatea pe un an întreg, încât nu se mai putea lucra nimic altceva. Dintre Revelioane, cel mai frumos pe care l-a aranjat „R. Jună“, a fost cel de sub președinția dlui Stefan Mărcuș în ajunul anului nou 1911, când s'a reprezentat „Serata etnografică“ a dlui T. Bre-diceanu, cu concursul dnei Lucia Cozma și a dșoarei Topliceanu.

Când rostești cuvintele „Balul român din Viena“ sau „Revelionul R. June“, te gândești numai decât la acel bărbat, care a fost inițiatorul, sufletul și sfătuitorul cel mai desinteresat, cel mai neobosit și mai entuziast al balurilor noastre, te gândești la venerabila persoană a dlui *Dr. Sterie N. Ciurcu*, care prin munca dsale, prin liste de subscripții, prin colecte și prin jertfe personale de bani, ni-a adunat frumoase fonduri ca nici un alt membru al societății de pân'acuma. Ceeace a fost B. G. Poppovits pentru societatea „România“, aceea a fost dl Dr. St. N. Ciurcu pentru balul român din Viena, și în deosebi pen-

tru „România Jună”. Se poate zice cu drept cuvânt că de când există societatea noastră, aproape 40 de ani, la câte baluri și revelioane a dat ea, dsa fiind bolnav sau sănătos, a dansat neconținut, de voie și de nevoie, numai ca să incurgă bani în casă și să ridice prestigiul societății în ochii străinilor. În mare parte „România Jună” e opera dlui Dr. Sterie N. Ciureu, un adevărat părinte al studenților săraci.

De sigur că sub influența unei „Bierzeitung” a studenților germani s’a înființat în 7 Februarie 1874 „Urzica”, revista umoristică litografiată a societății, care apare an de an, redactată de obicei de noii membri ai societății, de *boboci* sau *embrioni*, cari-și plasează întrânsa glumele lor, mai mult sau mai puțin reușite, la adresa colegilor mai vechi și a membrilor din colonia română vieneză. Răsfoind colecția întreagă de aproape 40 de ani a „Urziceii” și necunoscând persoanele „urzicate” și metehnele lor, nu mai înțelegi nici aluziile, ironiile și sarcasmele litografiate, deoarece multe din ele și-au pierdut astăzi senzul și ascuțișul. Iei colo se ironizează un întreg curent, d. e. cel latinist, în No 1 din 7 Faur 1874, punându-i pe țigani să vorbească cu cuvinte latiniste, sau înțepându-i pe pasiviști, și atunci pricepi înțepătura. Câte odată întâlnești și glume mai bunișoare, ca d. e. următoarea etimologie:

„*Soșietate*”, vine dela „*s’o ție tata*”, căci *tata* fiecărui membru din „România Jună” *susține* societatea, *susținând* pe fiul lui la școlile din Viena, iar „*soșietăți*” vine dela „*s’o ție tăți (toți)*”. O glumă de mult spirit a publicat tânărul I. Teliman într’un număr al „Urziceii” din vara anului 1911 la adresa unui sculptor A. R. care a dăruit „R. June” un bust de ghips, nu prea reușit, a lui Eminescu. Gluma e însoțită și de o ilustrație: o fantomă i se adresează chipului de *lut* a lui Eminescu și rostește cunoscutele cuvinte din poezia „Luceafărul”:

„Ce-ți pasă ție chip de lut,
Dacă-i fi tu, sau altul?”

Dintre multele poezii din „Urzica“ cu pretenția de a fi glumețe, e de reținut următoarea poezie a lui O. Blasianu din 1876, care are și acum farmec și actualitate:

Viața de student.

„Frumoasă-i viața de student,
Plăcută, dragostoașă!
Ne bucurăm de-amuzament,
Fripturi și spirtuoase.
Azi toți avem un trai ca 'n rai,
Măne? nici pâne, nici mălai!

*O! ierum, ierum, ierum,
O! quae mutatio rerum!*

Azi ne-arătăm galanți, în frac,
Cu clac și-albă cravată,
Mănuși glasă, ghete de lac
La bal și la serată!
Dar vai! sermanul tineret
Mâni totul pune amanet!

O! ierum, ierum etc.

În cafenea ne 'nveselim
Cu cărți, biliard, jurnale,
Și-apoi în *Grand-Hotel* prânzim
Și 'ntr'alte mari locale.
Dar măne noi ne bucurăm
La *Mensa* dacă mai mâncăm.

O! ierum etc.

Și la sfârșit un compliment:
În „România Jună“
Noi discutăm ca 'n parlament —
Metodă foarte bună!
Dar să vă spun și-un adevăr:
C'adese ne-apucăm de păr!

O! ierum, ierum, ierum.

O! quae mutatio rerum!

În anul eroic 1877 glumele „Urzicei“ făcură loc poeziilor naționale serioase, odelor și poemelor dedicate ostașilor români cari luptau la Plevna, și chiar haina exterioară în care s'a prezentat atunci „Urzica“, e serioasă, coperța ei fiind desenată în colorile noastre naționale.

Prin 1878—79 i se făcea concurență „Urziceii“, căci apărea „Urzica nouă liberă“, — titlu împrumutat de sigur dela „Neue freie Presse“ — iar Ciprian Porumbescu scoate tot cam pe atunci „Pipărușa“. Acesta a fost desigur cel mai rodnic timp pentru glume, năzdrăvăanii și cântece studențești, din cari Porumbescu a tipărit pe vremea aceea o colecție întreagă.

Cu toate aceste viața socială nu era bine închiegată, nu purta un timbru specific românesc și de aceea și ședințele sociale erau plictisitoare. „Era lucru firesc, că nu domnia acea armonie, ce am fi dorit-o“ — scrie dl T. V. Stefanelli ¹⁾ „deoarece tinerii din deosebitele țări (românești) doriau, fiecare în feliul lor, să impună timbrul lor particular petrecerilor și mersului societății...“

...„Ni-a venit atunci în minte“ — pe la 1871 — „să introducem noi, Bucovinenii, și altfel de petreceri, dar numai între noi, fără să ne înstrăinăm însă de „România Jună“, și am venit la ideea, să ne constituim după prototipul vechilor așezăminte istorice ale neamului nostru ca *divan domnesc* și ca *obștească obicinuită adunare*, cărora le ziceam și *prostimea*.

La întrunirile divanului toți erau siliți să vorbească în limba neaoșă a vechilor cronicari, spre care scop se făcură anume studii.

După mai multe întruniri intime, în cari ne îndeletnicirăm în rolurile noastre de boeri veliți ai țării și în limba cronicarilor, așteptam ocazia ca să ținem o adunare bine pregătită și să invităm și pe mai mulți colegi ce nu erau Bucovineni.

Ocazia aceasta ni-se offeri în scurt. Un coleg al nostru jurist, care își făcea și anul de voluntariat la oaste, trecând bine examenul militar, fu numit sublocotenent. Divanul nostru nu recunoscuse această înaintare și hotărî să-l supuie înaintea divanului unei *ispitiri* și abia după rezultatul acesteia să-i recunoască înaintarea în *cin* și să-i dea o boierie.

¹⁾ În „Junimea literară“ (Cernăuți) anul I, 1904, Nr. 1, pag. 4—6.

Toți boerii de divan aveau să-i puie întrebări din *ștințele duhovnicești și lumești* și din *cunoștințele ostășești și pârgărești*. Întrebările se statoriră și fiecare boer de divan avea să-i puie câte 2 întrebări. Acestea erau de tot umoristice și se ținură secret până în sara întrunirii. Pe lângă aceasta se alcătui pentru candidat o diplomă, *carte domnească*, scrisă în forma și limba veche a hrisoavelor. Și această diplomă avea un cuprins umoristic și era scrisă cu slove vechi în *Beciu* și iscălită de Vodă, de Mitropolit și de toți boerii divanului...

Eu l-am invitat pe Eminescu și fiindcă nu prea avea gust să vie, i-am lămurit rostul convenirii. Astfel a fost și el de față.

Voi aminti numai în scurt, că atât constituirea divanului în frunte cu Vodă și cu Mitropolitul, cât și punerea întrebărilor umoristice, nepregătite și îndeobște false ale candidatului și întreg mersul *ispitirii* pricinui un hohot de râs continuu, precum nu se mai auzise în adunările studențești și aceasta cu atât mai mult, fiindcă divanul rămăsese neîntrerupt serios și grav. Întrunirile aceste atrăgeau mulțime de tineri...

Mulți colegi de-ai noștri păstrează și astăzi ca amintire astfel de *chrizoave domnești* alcătuite la deosebite ocazii, și astfel de ocazii le aflăm noi foarte ușor, dacă aveam gust gust să petrecem.

Cu încetul se introduse acest mod de petrecere și la ședințele sociale ale societății „România Jună”. Și cu timpul se prefăcură aceste ședințe în adevărate adunări de plăcere și distracție, căci se molipsiseră tinerii de gustul de a produce tot lucruri nouă și hazlii... Mulți tineri descoperiră că au... talent pentru... descrieri umoristice și ședințele deveniră de acu 'nainte un centru de petrecere foarte căutat“.

Scrima nu-i introdusă în societate, prin 1886 exista însă un club particular de scrimă compus din vr'o câțiva studenți români sub conducerea lui Alexandru Popa. Membrii acestui club erau niște duelgii așa de vestiți între

studenții din Viena, încât era de ajuns ca studenții germani „bătăuși“ când se primblau în „*Bummel*“ prin tinda universității să-l zăriască numai pe vre unul din numitul club, ca imediat să capete respect. Când ziceai: „acesta-i din clubul Popa“, însemna să te ferești din calea lui, căci el putea să-ți fie... *popa*.

Din fericire în anul 1892 se strânseseră mai tare legăturile dintre Românii din Viena, luând ființă așa numita „colonie română“, care se îngrijește de tinerii studenți fără sprijin și fără îndrumări și cari rătăcesc ca niște blocuri eratice în marea străinismului din această Babilonie modernă. Dela acest an încoace este și un public românesc în Viena, care se interesează de societatea „România Jună“, promovându-i interesele, și de atunci datează mai ales dese excursii afară de Viena, precum și convenirile sociale tot mai numeroase ale studenților împreună cu ceilalți Români din Viena.

De câțiva ani, din două în două săptămâni, în lunile seri de iarnă, tinerimea se întrunește la „serile de popice“ aranjate de d-nele Florica Gramatovici și Delia Popovici; unii discută cu bătrânii, alții dansează cu tinerele d-șoare românce din Viena, iar restul joacă popice.

Dar gluma și voia bună înveselește inimile numai când tinerii petrec singuri, ei în de ei, nejenăți de nime, fără programe întocmite de mai înainte și fără orații de mulțumită alcătuite după un șablon învechit.

În vre-un restaurant mai modest dintr'un cartier al Vienei, în jurul unui mic pocai de bere sau de vin, plătit de multe ori cu cel din urmă ban sărac rămas pe fundul pungii, pe gerurile iernii, ca și pe căldurile verii, îi vezi câte odată pe tinerii noștri adunați Sâmbătă seara, la lumina lămpii, la vorbă, la glumă și la cântece în ciuda miizeriei negre ce-i așteaptă între cei patru pereți umezi și friguroși ai locuințelor lor, cari multora li-au deschis prea de timpuriu mormântul. La aceste întruniri rare, dar pline de intimitate, când locul serioaselor orații din ședințele obicinuite ale societății îl iau gluma usturătoare și răsul

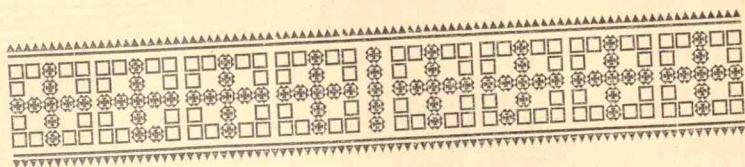
nevinovat, când se încheagă mai strâns legăturile de prietenie între olaltă, ca să dureze uneori până la adânci bătrânețe, și când jocul spontan al vre-unui tânăr sprintenel, o doină duioasă din sărmana Bucovina sau din Ardealul înstrăinat, împreună cu plânsul unei vioare evoacă un colț intim de sănătoasă viață românească, se uită ecl puțin pentru o clipă dorul de casă și sărăcia, cari au fost și sunt totdeauna tovarășii nedespărțiți ai tuturor studenților români din străinătate. Și de aceea multora li se îmbujorează obraji și li strălucesc ochii de veselie, când ca o sfidare la adresa mizeriei de care sunt cei mai mulți părtășii, răsună deodată vechiul cântec studențesc, vecinic nou și plin de tinerețe și duioșie, cât va trăi lumea și vor exista studenți :

Eddite, bibite collegialiter
Nam post mortem nulla voluptas...

Anexe.

SCRISORI INEDITE.

Scrisori și telegrame inedite din arhiva societății.¹⁾

Mircești, 11 Ianuar 1876.

Domnule President,

Causa pentru care respund atât de târziu la serisoarea Dvoastre din 2/14 Maiu 1874, este că am așteptat se ved toate operile mele eșite de sub tipar pentruca o data cu respunsul meu se le trimit societăței „Romania-Jună“ din Viena. — Sevîrșirea acelei publicări, întărîind însă mai mult decât gândiam, vin a ve face cunoscut că am scris Dlui Editor Socecă din București, ca se aibă a espedui prin postă atât repertoriul meu dramatic, cît și poesiile mele complete, la adresa ce mi-ați însemnat, adică I. Körblergasse — 3. —

Fericit de a putea contribui astfel la înființarea bibliotecii acelei societăți, fac cele mai vii urări pentru prosperitatea Romaniei — Jună (sic), și ve rog se primiți asigurarea simțirilor mele de înaltă considerare.

(Actul „R. June“ Nr. 829).

V. Alecsandri.

¹⁾ Public din arhiva societății noastre toate scrisorile și telegramele scriitorilor români morți, iar din cele ale celor în viață, numai unele cari prezintă oarecare interes literar sau biografic și nu ating persoana nimărui. În epistole, păstrez ortografia originală, în telegrame însă, am adoptat-o pe cea mai nouă a „Academiei Române“. I. Grămădă.

(?) 1877.

...cât mă simt fericit de a simți inimele lor palpi-
tările inimei sale, și cât le sunt recunoscător pentru urările
lor amicale! Este o nemărginită mângăiere pentru sufletul
meu de a mă convinge, că pe întinsul României crește o
energică sămânță de vlăstări menite a deveni stejari pu-
ternici, puternicii înfruntători de furtuni.¹⁾

V. Alecsandri.

(Copie din raportul anual al „R. June” pe 1877—78).

Gara Mircești, 5 Iulie 1881.

Telegramă către V. Damian, preș. „R. June”.

Sexagetarul (sic) din Mircești mulțumește din inimă,
membrilor României June pentru urările ce au primit din
parte-le și le dorește ani mulți fericiți plini de roadă fo-
lositoare neamului românesc.

(Actul „R. June” Nr. 1168).

Alecsandri.

Mircești 12/24 Iulie 1881.

Domnule President.

La întoarcerea mea din Iași am gasit pe biuroul meu
frumosul album ce mi-ați trimis din partea Societății Ro-
mania Jună din Viena. Conținutul său mi-a produs o vie
și profundă emoțiune.

A ajunge pe culmea dealului de unde omul începe
a se pogori pe cărarea ce duce spre mormint, este un
moment de tristă cugetare. În amurgul vieții, lumea se
acopere de un vel melancolic, inima are presimțiri de pri-
begire și cuvântul *Adio* vine de se pune pe buze ca o
pasere cu glas amar.

Mulțemită însă Junimei române din Viena al cărei
glas tiner, simpatie și îndușosător au salutat aniversarul
meu sexagenar, simt o dulce mângăiere în sufletul mi. Și

¹⁾ Un fragment dintr'o scrisoare pierdută acum. Alecsandri mul-
țămise R. June pentru felicitările primite cu ocazia premiării „Cântecu-
lui Gînteii latine” la Montpellier.

când privesc în urma mea, bătrânețele dispar, căci ved la poalele dealului o generație verde, generoasă, entusiastă, patriotă care țintese privirile sale tot în sus, și pasesce cu încredere către un viitor măreț.

Înainte, înainte, scumpă Junime română! Fie ca ultimii pași ce'mi rămân de făcut se fie întovarasiți și sustinuți de resunetul faptelor tale triumfale.

Veteranul ce și-a îndeplinit datoria către Patrie admiră cu mândrie legioanele tinere care îi succedază pe câmpul luptei unde ele sînt chemate a culege lauri.

Domnule President, ve rog se dați cetire acestei scrisori, iubiților membri a societății: *Junime române din Viena*, și tot odată se binevoiți a le exprima simțirile mele de afectuoasă recunoștință. —

Al Domniei voastre devotat Vasile Alecsandri.

Domnului Damian President Societății Romania Jună din Viena.

(Actul „R. June“ No. 1170)

Sibiu 20 Oct. n. 1887.

Onorabilei Societati academice Romania Juna in Viena.

Pe langa ce adeveresc primirea stimatelor D-Vostre scrisori din 20 Aug. și 22 Octobrie a. c., cu adeverata parere de rau me vediu silitu a Ve face cunoscutu, ca nu me simtiu în stare de a compune ceva pentru frumoasa DV. întreprindere, adeca pentru Almanachu.

Nu'mi fusesera de ajunsu alte griji si suparari familiare, ci în noptea din 11 Sept. a. c. arsera si casele fiecei mele veduve Aurelia Al. Vladu, cu grasdu, siura și recoalta întreaga adunata până atunci (sic), alaturea cu alte 7 case din Orascia, în urmarea unei teciunarii criminale. Dauna noastră pretiuia foarte moderatu trece peste 3000 fl., dara unde se stea fiamea preste érna până la restaurarea caselor, care numai în primavéra viitoare se pôte întimpla.

Este un vechiu adeveru: Conturbatus animus non aptus ad exequendum munus suum. Preste acésta tocma

de m'asiu afla in dispozițiune sufletésca cu totul calma, mie omului trecutu de ani 75 nu 'mi este permis a Ve trimite D-Vóstra, éca asía, o lucrare improvizata de joi pâna apoi, ei aveam trebuintia de timp cà se 'mi alegu o materia demna de întreprinderea DV., pe care se o si studiediu și se o compunu pe indelete.

Ve rogu deci stimati domni si iubiti patrioti cà se seusati pe acest mosiu betrânu in neputintiele lui si se fiti incredintiati, cà in eurenđ dupa mórtea lui ve vor desdauna urmasii de ajunsu din colectiunile lui.

Primiti asecurarea stimei și a charitatiei fratiesci dela alu DVóstru devotatu

Ge Baritiu.

*Prea stimato Domnule Președinte și prea stimați Domni
Membri ai „României June“,*

Găsesc pîntre hârțiile mele o adresă a DV. prin care mi se face cunoscută înalta onoare ce mi-a acordat-o Societatea DV., numindu-mă membru al ei. Mă 'ndoiesc că vă voi fi răspuns la acea adresă, deoarece pe atunci eram foarte turburat de neplăcute afaceri familiale. Dacă v'am răspuns chiar atunci la vreme, nu strică să vă mai mulțumesc încă odată pentru cât de grațioși v'ați arătat cu mine. Dacă nu v'am răspuns, îmi fac o datorie să vă mulțumesc din suflet pentru onoarea ce ați binevoit a-mi face, prea însemnată potrivit cu modestele mele merite de publicist român, și vă rog să mă iertați că vine atîta de târziu îndeplinirea datoriei mele.

Profit de ocaziune, prea stimații mei Domni, să vă rog a binevoi să primiți, împreună cu mulțumirile mele cordiale, cele mai distinse salutări.

Al Domniilor Voastre devotat servitor

I. L. Caragiale.

Adresa mea :

Deutschland.

Wilmersdorf bei Berlin
Hohenzollerndamm 12.

Onor. Comitet al „României June“¹⁾.

Prea stimații mei Domni,

Mulțumindu-vă pentru grațioasa DV. atențiune, vă alătur acî fotografia și iscălitura cerute.

Cele mai distinse salutări, sunt, prea stimații mei Domni, al DV. și al Onoratei Societăți
plecat servitor

Caragiale.

4/17/VI, 912

P. S. Rog a mi se trimite, ia apariția „Albumului“, un exemplar cu Nachnahme, pe adresa

Schöneberg bei Berlin
Innsbruckerstr. 1

Două telegrame ale lui I. Creangă către dl T. Maiorescu;

Iași în 14 Noem. 1882.

Anecdota²⁾ trimite-voi, însă puțină zăbavă.

(Actul „R. June“ No 1857).

Creangă.

[Iași] 25/11 1882.

Trimis astăzi.

(Actul „R. June“ No 1242).

Creangă.

Iași 1882 Decembr. 28.

Domnule Președinte,

Mișcat sufletește, mulțemesec onorabilei Societăți academice „România Jună“ pentru distinsa onoare ce mi-a făcut de a mă numi „membru onorar“ al ei, și vă rog, Domnule Președinte, a comunica onorabilei societăți, din parte-mi, că sunt mândru de această numire neașteptată.

Primiți, vă rog, Dle Președinte, încredințare despre stima și recunoștința ce vă păstrez.

(Actul „R. June“ No 1265)

I. Creangă.

¹⁾ Această epistolă a scris-o autorul cinci zile înaintea morții sale.
N. A.

²⁾ Anecdota „Moș Ioan Roată“ pentru Almanahul „R. June“ din 1883.

(O adresă M. S. Regelui Carol I, încă pe când era numai Principe)

Pré Înnălțate Dómnne,

Societățile „România” și „Societatea literară a Românilor din Viena”, intrunindu-se în urma unei convențiuni frățești în noua Societate academică „România jună”; Comitetul acesteia cutează în conformitate cu § 50 din Statute, să Vă numere între membrii fondatori ai Societății, recomandând-o Înaltei binevoințe a Măriei Tale.

Comitetul e tot odata fericitu, că poate fi interpretul simtemintelor generale ale Societății, dându o modestă espresiune vielor simpatii cari le are față cu Maria-Ta și cu augusta dinastie a Românilor.

Adăncu convinsi, cumcă or-cătu de neinseminate ar fi în forma lor manifestățiunile de viață a generațiunii, ce are pentru ea viitorul, ele totuși voru fi privite cu ôre-care interes de Înalțul purtator alu acelui nume ilustru, de care în viitor voru fi strinsu legate destinele României. Cu această credință remănem a Măriei Tale Pré Înnălțate Dómnne, pré plecați și pré supuși servitori...

Viena în 14 Iuniu 1871

(Concept compus și scris de M. Eminescu).

(Actul „R. June” No 268 d)

Ipotesci în 6 Augustu 1871.

Stimatul meu Domn,¹⁾

Comitetul serbărei de la Putna a primitu cuvântarea²⁾ împreună cu opiniunea Dvoastre, și m'a însărcinatu pe mine (unul din secretarii sei, de-a Vă mulțami în numele-i atâtu DVoastre cătu și Dlor Alecsandri și Pogoru pentru bunăvoința, ce ați desvoltat-o în această privință.

¹⁾ Epistola-i adresată dlui Titu Maiorescu și originalul ei se află în posesiunea DSale. Îi mulțămim și la acest loc că a binevoit să ni-l puie la îndămână. N. Autorului.

²⁾ Cuvântarea festivă a dlui A. D. Xenopol pentru serbarea dela Putna. N. A.

Remăne acuma, ca să Vă mai dau o singură esplanadă care într'o circumstanță, care se poate ca eu dreptu cuvântu să fi atinsu susceptibilitatea Dvoastre, aceea adică, cumcă ați fostu „reduși la rolul“ de a citi un singur operatu.

De nu mă înșelu, se pare cumcă nu V'aru fi supăratu într'atăta împrejurarea, că Vi sa presintatu o singură cuvântare, pe cătu aceea, cumcă Comitetul aru fi anticipatu opiniunilor Dvoastră.

Nu a fostu însă Comitetul acela, care-a anticipatu opinării Dvoastră, ei numai membrii aciea, cari lucrase și ei cuvântări și cari citindu pe a Dlui Xenopolu și convingându-se cumcă într'adevăr aru fi cea mai bună din toate, și au retrasu din bună voie pe ale lor, nevoindu a le espune la o comparare, de care ei erau siguri, cumcă aru eși in defavoarea lor.

Eu din parte-mi n'amu putut de cătu s'aprobu, că oamenii au avutu pătrunderea, de-a distinge între rău și bine, chiaru dacă aru fi răul alu loru și binele alu altora.

In fine scrisoarea mea nu are altu scopu, de cătu simplu clarificarea, cumcă comitetului nu i'a venit in minte, ca să anticipeze opiniunei Dvoastre, să aprobe sau să desaprobe, ci cumcă cuvântările, câte erau, au fostu retrase prin libera voință a compuitorilor lor, o voință, pe care poate că și Dvoastră o veți găsi din multe puncte de vedere — laudabilă.

Alte cuvântări (din București) au sositu după terminul scrisu și de-aceea au fostu retrimise autorilor lor.

Pe deplinu încreșutu, cumcă Dvoastră veți binevoi a ține contu de aceste împrejurări toate, rămănu cu totu respectul alu Dvoastre supusu

M. Eminescu.

Viena, în [18 Noem.] 1871.

Domnule președinte! ¹⁾

Pentru că DTa, aducându prin ținuta DTale personală neparlamentarismului în desbaterea Comitetului prin o revenire asupra votului — pe care eu ca persoană o privesc ca o neconsecință, — pentru că o neconsecință e necompatibilă cu ideile ce le am eu despre consecința parlamentară a unui corp, — Vă rog ca să binevoiți a primi demisiunea mea.

Primiți asigurarea stimei mele

(Actul „R. June“ Nr. 268 c.)

M. Eminescu.

Iași, în 19/31 Octomvrie 1882.

Stimabilul meu Domn.

Conformându-mă dorinței Dvoastră mă grăbesc a vă trimite aice alăturat novela²⁾ ce am compus pentru almanahul Dv. Să nu vă mirați însă că o vedeți tipărită. Am seos-o numai într'un singur exemplar și zațul l'am desființat. — M'am supus la această mică cheltuială, pentru înlesnirea Dv., știind că lucrătorii din Viena nu cunosc limba noastră și astfel vor face reproducerea mai ușor după tipar decât după ori ce manuscris.

Primiți vă rog, cu această ocaziune, încredințarea prea osebitei mele considerațiuni.

N. Gane.

P. S. În caz când veți găsi erori de ortografie sau de punctuațiuni, vă rog să binevoiți a le îndrepta, căci nu pre am avut timp să mă ocup cu corecturile.

(Actul „R. June“ No. 1236).

¹⁾ Actul acesta conține demisia lui Eminescu din comitetul „R. June“ în ședința societății din 18 Noem. 1871, căci Eminescu revenise asupra primei lui demisii. Vezi capitolul „Eminescu“ pg. 59.

²⁾ „Ion Urdilă“, publicată în Almanahul nostru din 1883.

Iassi, 8 Ianuarie 1883.

Domnule Președinte,

Vă rog să bine vroiți a fi interpretul sincerilor mele mulțumiri pe lângă stimabili Dvoastră colegi pentru onoarea ce me-au făcut de a mă numi membru onorar al Societății academice „România Jună”. —

Sunt cu atât mai măgulit de această onoare, cu cât ea îmi vine de la un grup de tineri ageri, laborioși, însul fletii de dorul binelui și al frumosului și pe care de mult timp m'am deprins a-i aprețui după distinsele lor merite.

Sunt încredințat că de acum înainte vor rămâne neîntrerupte relațiunile de amicitie între Dvoastră și noi, și se va putea astfel cimenta marea „Unire literară” menită a da roadele cele mai folositoare gintei noastre române. —

Primiți, Domnul meu, asigurarea deosebitei mele stime și considerațiuni.

(Actul „R. June” No 1261).

N. Gane.

București, 17 Iunie 1876.

Domnilor

Am priimit scrisoarea ce'mi ați adresat în numele Societății „România Jună” în ziua de 9 Maiu trecut prin care mi cereți un exemplar al scrierilor mele — Vă mulțumesc din inimă pentru onoarea ce faceți operii mele considerând o demnă de a figura în rangurile bibliotecii unei societăți ca a domniilor vóstre al cărui (sic) scop este atât de nobil și de folositor pentru dezvoltarea vieții intelectuale în țerra noastră — Vă trimit așa dar acest mic volum și sper că acei ce'l vor citi vor culege un mic folos dintr'ensul și il vor găsi demn de onoarea ce i faceți prin solicitarea vóstră.

Priimiți cu acésta ocasiune, Domnilor, espresiunea mulțumirilor mele și a considerațiunei mele celei mai distinse,

Ion Ghica.

Domnilor Membri al (sic) Comitetului Societății „Romania June“.

(Actul „R. June“ No. 923)

București, 24 Iunie 1871.

Domnilor Membri,

Primește cu cea mai mare mulțămire însăreținerea, eu care m'ați onorat prin adresa D-Voastră No. 33/871.

După înțelegerea avută cu d. I. Negruzzi, Vă rog să binevoiți a trimite elaboratele sub adresa mea la Iassi, unde de sigur mă voi afla de la 8/20 Iulie înainte. Pentru completarea Comisiunii (d. Negruzzi va fi absent) ne vom pune în înțelegere cu V. Alexandri.

Primiți, Vă rog, Domnii mei, încredințarea celei mai distinse considerări.

T. Malorescu.

D-lor Sale D-lor Membri ai Comitetului Central pentru Serbarea întru memoria lui Stefan c. M.

Actul „R. June“ No. 289.)

București, 2/1 1875.

Domnilor,

Primește cu bucurie a lua parte la Societatea Dvstră sub forma propusă prin adresa No 31/1874/5 și Vă mulțumesc pentru onoarea ce mi-ați făcut-o.

Lucrările mele literare, la care binevoiți a Vă referi și despre care din parte-mi ași dori să fie mai însemnate, nu sunt născute dintr'un spirit de blândeță. Ele sunt o critică, adese ori amară, în contra unor direcțiuni în literatură și știința română, pe care le-am crezut primejdioase pentru națiunea noastră. Căci misiunea cea mai mare a acestei națiuni este astăzi de a'și ocupa un loc în mijlocul popoarelor de cultură ale Europei. O asemenea sarcină însă cere de la oamenii publici o minte aspru disciplinată și o

inimă pururea onestă. Unde aceste însușiri lipsesc și se înlocuiesc prin simulări, acolo este datoria criticei de a lovi răul pentru a pregăti binele. Astfel acele lucrări au intrat în luptă cu timpul present și prin urmare nu puteau avea speranță decât în viitor.

Viitorul începe cu Dvstră, Domnilor. De aceea sunt fericit, când văd, că tinerimea studioasă — deși impotrivindu-se poate la cutare sau cutare idee izolată — recunoaște în totalitatea acelor lucrări o luptă sinceră pentru ceea ce trebuie să fie obiectul celei mai înalte îngrijiri în viața publică a unui popor: pentru adevăr!

Titu Maiorescu.

D-lor Membri ai Societății Academice „România Jună” la Viena.

(Actul „R. June” No 619).

București, 17 Noembrie 1882.

Domnilor,

D. V. Alexandri a fost în București zilele aceste; i-am vorbit despre poesia, care fusese publicată în No 1 din „Familia”; mi-a promis să vă trimită pentru almanach una nepublicată. Ieri a plecat la Mircești și de acolo își va îndeplini îndată promisiunea.

Și D. Creangă din Jassi îmi serie, că V'a și trimis partea sa.

D. Negruzzi mi-a citit și Jassi copia de pe natură ce V'o trimite. Este foarte viu scrisă și se intitulează „Un drum la Cahul”. În momentul acesta o aveți poate în Viena. D. Negruzzi avea de gând să o trimeată zețuită gata, ca și D. Gane.

O mare ușurare sufletească mi-ați făcut cu scrisoarea Dom. V. din 21 Noembrie (No 70), prin care îmi mai lăsați ceva timp pentru articolul meu. După întoarcerea dela Jassi am fost prins în vârtejul discuțiilor politice din cameră la Adresa Tronului. Veți fi aflat o urmă prin zările din București, „România-liberă” sau altele.

Deabia astăzi am capul liber să-l pun să se gândească la lucruri mai puțin trecătoare decât politica momentului, și vă rog să nu vă mirați, dacă „progresul adevărului“ vine ceva mai târziu.

Cu deosebită stimă și salutări amicale

(Actul „R. June“ No 1247.)

T. Maiorescu.

(Pe o carte de vizită)

26/8 Noemvrie 1882.

T. Maiorescu își face o deosebită plăcere a trimite alăturatele două poezii *noue și nepublicate încă*, ce le-a primit de la d. Alecsandri pentru almanachul „României-June“. Mai ales „Earna vine“ este de o frumusețe fermecătoare.

(Actul „R. June“ No 1244).

București 3/15 Iunie 1887.

Domnilor membri ai comitetului „României-June“ din Viena.

Domnilor Membri,

Voi scrie cu plăcere ceva pentru noul Almanach. Acum însă suntem în mijlocul examenelor, apoi vin canțele și pentru mulți din noi călătoriile în străinătate. Cred dar, că nu puteți pune un termen mai scurt decât *sfârșitul [lui] Octomvrie* pentru trimiterea manuscrisurilor.

Va scrie și d. Negruzzi ceva până atunci. Presupun că n'ați uitat să vă adresați la Alexandri și d. Slavici. De la Eminescu s'ar cuveni poate să reproduceți ultimele 3 poezii, făcute după publicarea ediției a doua a volumului său de poezii, deși apărute în „Convorbiri“ (două în trecut, a treia va apărea în numărul „Conv.“ din Iulie). Eminescu tot mai trăește, deși este intelectual pierdut; fiindcă trăește, trebuie să figureze în Almanach.

Un nou scriitor, pe care îl cred de mare valoare filosofică și stilistică, este d. Velovan, Director Institutului

preparandal de la Caransebeș. Ași fi de părere să vă adresați și la el pentru a'i cere colaborarea.

Asemenea cred, că d. Onciul și d. Popovici din Bucovina s'ar căde să fie reprezentați în publicarea Dvstră. Prebue să se arete progresul peste almanachul vechiu. Poate și dd. Barbu Ștefănescu și Vlăhuță din București. (Puteți adresa pentru acești doi la librăria Haimann, București, Calea Victoriei).

Cereți și o lucrare de la d. A. Naum, profesor la Jassi, un scriitor de mare distincțiune.

Poate ar mai serie și I. Creangă (Institutor la Iași) ceva, deși este bolnav. (A devenit epileptic; nu prea avem noroc cu oamenii noștri de talent).

Eu insumi am de gând să mă folosese de cel dintâi ragaz pentru a vă pune pe hârtie câteva observări asupra descrierilor poetice, un fel de Psihologie estetică, dragă — Doamne!

Vor fi poate vre-o 8—10 pagine de tipar.

Al Dvstră devotat

(Actul „R. June“ No 1399).

T. Malorescu.

Bucuresti, $\frac{21 \text{ Octomvrie}}{2 \text{ Noemvrie}}$ 1887

Domnilor,

Vă trimit în alăturare p. Almanach.

1) Articolul meu, cu alt cuprins decât cel anunțat, dar aceasta e indiferent.

2) Contribuirea d-lui Alecsandri, care consistă în actul cel *nou scris* și până acum nepublicat din „Ovidiu“. V'am scris eu pe copertă o notiță despre aceasta, și cred că așa trebuie să fie introdusă și publicarea în Almanach.

Ortografia lui „Ovidiu“ trebuie să o îndreptați Dvstră la corectura tiparului, după ortografia Convorbirilor sau a mea. Alecsandri a pus pe un scriitor prost de la direcția Teatrului ca să'i scoată acea copie după manuscrisul actorilor. Așa dar!...

Am cerut Reginei să vă trimeată și de astă dată ceva pentru Almanach. Am și primit *ieri* două novelete încă nepublicate, dintre care mi-a lăsat Regina alegerea. Sunt scurte, poate numai de vr'o 6—8 pagine de tipar. Le voi ceti astăzi, voi alege pe cea mai nemerită, o voi traduce în românește. (Regina nu serie nimie românește) și v'o voi trimite cel mult peste 8 zile.

Cred că astfel infiripat almanachul și puteți începe cu tiparul.

Al Dvstră devotat

(Actul „R. June“ No 1422)

T. Maiorescu.

Duminică, 1/13 Noemvrie 1887.

Domnilor,

Mi-a cetit d. Duiliu Zamfirescu scrisoarea, prin care ei cereți o novelă. Avea una scrisă; i-am luat-o și, cu eu învoirea Dsale, V'o trimit pentru Almanach. N'a voit și n'a putut s'o copieze, fiind peste măsură ocupat în acest moment la Ministeriul de Externe. Corectura va trebui dar să fie foarte îngrijită, mai ales la paginile scrise cu plumb.

Al Dvstră

(Actul „R. June“ No 1426).

T. Maiorescu.

Cernăuți, în 8 April 1870.

Mult stimatule meu Domn.

Cu deosebită bucurie mă grabesc a răspunde la înviatarea ce mi s'a făcut din partea comitetului central, încredințându-vă cumcă îmi voi face o datorie de a sprijini în tot chipul idea frumoasă și nobilă a tinerimei române pentru serbarea memoriei a marelui nostru eroi.

Felicitez din tot sufletul pe acei bărbați, ce aprinși de-un entuziasm atât de sânt, au hotărît să adune pe fiii patriei noastre la mormântul lui *Stefan cel Mare*, spre

onor și înfrățire. Onor patriei noastre, a cărei viitor fericit îl putem vedea deja, în tinerimea înfocată de-un patriotism atât de frumos! — Voiu asceptă cu nerăbdare momentul solemn, și mai înainte ascept anume dela Dvostă o însciintare precisă despre acele ce așu pute face pentru a înlesni lucrările comitetului central.

Primiți Dle încredințarea celei mai deosebite stimă cu carea am onorul a mă dice al Dvostre umilit *Dimitrie Petrinò*.

(Actul „R. June“ No 240).

Cernăuți, în 27 August 1887.

Domnule president!

La invitarea de a contribui [cu] o lucrare originală pentru almanachul României June aş trebui să răspund, că pripitele mele încercări literare nu mi dau dreptul a figura în numărul acelor bărbați valoroși pe cari îi numiți. Dară dorința de a arăta iubitei României June că de gata de faptă este simpatia mea frățască, mă face să nu dau ascultare glasului conștiinței mele de începător.

Vă făgăduiesc dar un mic studiu asupra unei probleme din domeniul vechilor întocmiri românești. Natura lucrului cere ca el să fie întovărășit de un număr de note indicative de izvoare. Se înțelege de sine că precum textul așa și notele vor fi întocmite cu privire la cercul larg de cetitori pentru care este menit almanachul. Sunt numai în nedumerire unde să pun acele note. Să le pun sub linie, să le așez la sfășitul articolului, ori poate să le intercalez în text? Chipul întâi arătat îmi convine mai mult, dară mă voi acomoda socotinței comitetului editor.

Asupra obiectului în sine, Vă comunic de o cam dată numai atăta, cumcă lucrarea, sub titlul de „*Mișeii*“, va fi așezată pe cel mult opt file de tipar. Mă voi sili să o puteți ave în mână cam pe la al 15 Octomvre, dacă îmi puteți da vreme până atunci.

Vă rog să primiți incredințarea sincerului meu devotament pentru cauzele României-June.

(Actul „R. June“ No 1410).

George Popovici.

(București), 6 Ianuar 1893.

Iubiți confrați,

Cu plăcere vă trimet câte un exemplar: „Poesii“, „Din Goana Vieții“ și „Curentul Eminescu“. — Din „Nuvele“, apărute în 1886, nu am nici un exemplar, și nici pe la librării n'am găsit, ca să vă pot trimete.

Sunt fericit de atenția ce dați modestelor mele încercări. Imi pare rău că, în trecerea mea prin Viena, n'am venit pe la Dvstră; c'o viitoare ocazie îmi voi împlini această dorință.

Cu stimă și prietenie

(Actul „R. June“ No 1878.)

A. Vlahuță,
Bulevardul Acadmiei 4.

Cuprinsul almanahului literar din anul 1883.

1883

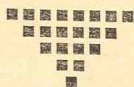
Autorii:	Subiectul poeziilor, novelelor etc.
Carmen Sylva	Vremea și iubirea (Alegorie) ¹⁾
V. Alecsandri	{ Iarna vine Izvorul (Horă din Mircești)
"	
P. S. Aurelian	Un sfat poporului român
I. Creangă	Anecdotală
M. Eminescu	Luceafărul (Poezie)
N. Gane	Ion Urdilă (Novelă)
T. Maiorescu	Despre progresul adevărului în judecarea lucrărilor literare.
I. Negruzzi	Copii de pe natură (Un drum la Cahul)
I. Nenițescu	{ Blestemul meu Lui Amor Neînțelegere Moștenitorii mei } (Poesii)
"	
"	
"	
I. Popescu (Sibiiu)	Necesitatea studiului pedagogiei
I. Sbiera	Condițiunile necesare pentru existența, conservarea și prosperarea graiului național.
I. Slavici	O scrisoare din Italia, mai ales despre Sta Cecilia și Neapoli
N. Teclu	Însemnătatea Chimiei.
I. Vulcan	Iubirea (Poezie)
A. D. Xenopol	Realism și idealism

¹⁾ Ambele traduse de dl T. Maiorescu. N. A.

Cuprinsul almanahului literar din anul 1888.

1888

Autorii:	Subiectele poeziilor, novelelor etc.
Carmen Sylva	Scăpată de suferință (novelă) ¹⁾
V. Alecsandri	Ovidiu [actul cel nou]
M. Eminescu	De ce nu-mi vii? [Poezie]
"	Kamadeva [Poezie]
T. Maiorescu	Din experiență
A. Mocsonyi	Conștiința națională
A. Naum	Donna Serafina [Poezie]
I. Negruzzi	Epistolă către Naum [Poezie]
I. Nenițescu	Cântecul dorobanțului [Poezie]
"	Cântecul tunarului [Poezie]
D. C. Olănescu	Fântâna Blandusiei [Poezie]
"	Pastel japonez [Poezie]
Matilda C. Poni	Visurile [Poezie]
I. Popescu	Educațiunea națională
I. Sbiera	Solidaritatea intereselor
I. Slavici	Bobocel [Novelă]
N. Teclu	Despre elementele chimice
St. Velovanu	Intelectualitatea ca notă esențială a plăcerii este- tice și morale.
I. Vulcan	Săracul [Poezie]
A. D. Xenopol	Caracterul lui Ștefan cel Mare
D. Zamfirescu	Liniaștea [Poezie]
"	Frica [Novelă]

¹⁾ Tradusă de dl T. Maiorescu. N. A.

Ședințele literare ale „Societății literare și șt.”¹⁾

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței sau al poeziei
24 Dec. 1864	Vasile Bumbac	
7 Ian. 1865	" "	
25 Nov. 1865	Ipolit Iliasievici	Descrierea Bucovinei după referințele ei fizicale și politice
17 Faur 1866	Ioan Pop	Critica conferinței lui V. Bumbac din 24 Dec. 1864 și 7 Ian. 1865
28 Mai 1866	Simionescu	
9 Iunie 1866	Ioan Pop	Despre principiul ortografiei române
9 Iunie 1866	Ieremievici	Critica conferinței lui Ioan Pop
23 Iunie 1866	V. Bumbac	Apologia lui Socrate, de Plato; trad.
7 Iulie 1866	Aurel Mureșanu	O traducere din Montesquieu
2 Faur 1867	Const. Moisil	
2 Faur 1867	Ștef. Dracinschi	Critica conferinței lui Const. Moisil
16 Faur 1867	Gavril Buliga	Mitul eu privire la arta și relig. elină
16 Faur 1867	Ștef. Dracinschi	Critica conferinței lui G. Buliga
2 Mart. 1867	Aur. Mureșanu	O trad. din Montesquieu (urm. și fine)
16 Mart. 1867	I. P. Florentinu	Momentul psihic în schimbarea sunetelor în limba română.
30 Mart. 1867	" "	" " "
27 Apr. 1867	" "	" " "
11 Mai 1867	" "	" " "
25 Mai 1867	Ilarie Pușcariu	Critica lucrării lui I. Pop-Florentinu
23 Nov. 1867	Orest Voronca	I Despre natură
7 Dec. 1867	C. Grigoroviță	Din științele naturale
21 Dec. 1867	" "	" " "
4 Ian. 1868	V. Bumbac	Petrea cățelei (poveste)
1 Faur 1868	" "	o poezie originală
29 Faur 1868	Orest Voronca	II Despre materie
16 Iunie 1868	Gavril Buliga	
5 Nov. 1868	Vasile Bumbac	Cântul I din „Dragoșida“
14 Nov. 1868	" "	" "
21 Nov. 1868	Dr. Ioan Arseniu	Despre somn
19 Dec. 1868	Gavril Buliga	Aristotele despre virt., amicie și stat
2 Ian. 1869	Ioan Bumbac	Cercetare despre origin. limbei rom.
19 Ian. 1869	Ipolit Iliasievici	Despre influența apei în geologie

¹⁾ Multe conferințe n-au titlu, la altele nu aflăm numele autorilor sau datul când au fost cetite. În asemenea cazuri vom pune semnul întrebării sau câteva puncte. N. Autorului.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței sau al poeziei
1 Faur 1869	Enacovici	Studii etiologice generale
27 Faur 1869	Teodor Nica	Glossa walaleudi în Lex salica
6 Mart. 1869	Ioan Pap	Despre însușirile moștenite dela păr.
13 Mart. 1869	Ioan Pap	" " " "
20 Mart. 1869	V. Bumbac	Despre Hore
3 Apr. 1869	" "	" "
17 Apr. 1869	Sam. Bodnarescu	2 acte din drama lui originală „Cola din Rienzi“
1 Mai 1869	" "	actul 3 și 4 din „Cola din Rienzi
29 Mai 1869	Ioan Rațiu ¹⁾	Despre suflet, trad. după Schroeder van der Kolk
5 Iunie 1869	" "	Despre suflet, trad. după Schroeder van der Kolk
19 Iunie 1869	" "	Despre suflet, trad. după Schroeder van der Kolk
26 Iunie 1869	Ivascu	Filosofia, suprafața, formațiunea și decursul desvoltării ei în sec. XIX
3 Iulie 1869	T. Philippescu	Despre simțul auzului
23 Oct. 1869	V. Bumbac	Trad. unei Ode din Ovidius Naso
6 Nov. 1869	V. Burlă	Despre prepozițiunea <i>dis</i> și <i>des</i> în limba română
20 Nov. 1869	V. Bumbac	Cântul II din „Dragoșida“
28 Nov. 1869	V. Burlă	Despre sufixa <i>ver</i> cu privire la latina <i>bilis</i> , I.
4 Dec. 1869	" "	Despre sufixa <i>ver</i> cu privire la latina <i>bilis</i> , II.
22 Faur 1870	V. Bumbac	Traducerea și comentarea odei XXI-a din Horatius
9 Apr. 1870	Ioan Slavici	Despre libertatea omului ca individ și membru al statului I
14 Mai 1870	Ioan Slavici	Despre libertatea omului ca individ și membru al statului partea II-a
?	Ioan Pap	Notițe istorice despre moralitatea privată în timpul decadentei republicii romane

¹⁾ I. Rațiu a citit traducerea fiind oaspele societății.

Ședințele literare ale societății „România“.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii sau al poeziei citite.
6 Iun. 1868	Aurel Mureșanu	Ideea corporațiunii și referințele ei istorice.
19 Iun. 1868	B. Sâmboteanu	Declamă poezia lui Andrei Mureșanu: „România la 1854“.
"	I. P.-Florentinu	Încercări poetice originale [de autor]
"	I. C. Drăgescu	„Invocațiune“ poezie originală
"	Nicolae Oncu	Despre originea limbei rom. I-a parte.
3 Iulie 1868	I. Drăgescu	Despre libertate
"	I. P.-Florentinu	Încercări politice originale
"	Ioan Pop	„La Transilvania“ poezie originală.
"	Nicolae Oncu	Originea limbei române, a II-a parte.
7 Nov. 1868	Mihail Străjanu	„La națiune“ poezie originală.
21 Nov. 1868	Ieronim Barițiu	Despre Horia și Cloșca.
5 Dec. 1868	Aurel Isac	Despre staturile regnicolare și iubăgimea din Transilvania.
"	Gherasim Rusu	Unirea la Români în fazele ei istorice.
28 Dec. 1868	Cod. Grigorovici	Cine este omul? Cine suntem noi ca ființe organice? I-a parte.
30 Dec. 1868	Const. Moisil	Despre descendența omului.
2 Ian. 1869	Cod. Grigorovici	Cine este omul? Cine suntem noi ca ființe organice? a II-a parte.
6 Faur 1869	"	" a III-a parte.
20 Faur 1869	Ion Moga	„Ultima victorie alui Horia“, poezie originală.
"	Const. Aronovici	„Regele munților“ poezie originală
6 Mart. 1869	Dr. Hurduceanu	Reflexiuni pathologo-igienice asupra vițului beției și asupra intoxicațiunii alcoolice.
20 Mart. 1869	"	Efectele onanismului și ale Sodomiei
22 Mai 1869	Artemie P. Alexi	O schiță istorică din anii 1848—49 (Descriere)
4 Dec. 1869	Const. Aronovici	Despre geniul lui Ștefan cel Mare
18 Dec. 1869	Cod. Grigorovici	Descendența omului.
19 Faur 1870	Ion Moga	Tractat fiziologic asupra nutremin-telor omului cu privire specială la compoziția lor chimică

Sedințele literare ale societății „România Jună“.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii sau al poeziei citite.
16 Dec. 1871	Ioan Slavici	Schimb și vânzare.
17 Faur 1871	" "	"
20 Iun. 1872	M. Grigoroviță	Despre dreptul cambial
16 Nov. 1872	Leon Mureșanu	Despre venin și medicament
16 Dec. 1872	Nicolai Stamate	A citit din poeziile lui Constantin Stamate
15 Faur 1873	Nicolai Teclu	Idrogen și oxigen (cu experimente fizicale)
22 Mart. 1873	Victor Babeș	Despre unele rezultate ale studiilor naturii aplicate la istoria naturală a acțiunilor spirituale.
22 Mart. 1873	I. Hosanu	Critica conferinței lui Babeș.
19 Apr. 1873	V. Bumbac	Traduceri din epicii clasici greci și latini, cu păstrarea metrelor originale.
"	T. V. Stefaniu	Critica acestor traduceri
24 Mai 1873	Ștefan Ștefurea	E preponderanța obiectelor umanistice în studiul gimnazial îndreptățită?
21 Iun. 1873	"	"
"	Pamfil Dan	Starea actuală a Bucovinei.
22 Nov. 1873	V. Bumbac	„Petrea cățelei“, poezie epică ¹⁾
29 Nov. 1873	" "	"
"	N. Pilția	Critica poeziei lui V. Bumbac ²⁾
21 Faur 1874	Victor Babeș	Urmarea conferinței din 22 Martie 1873
18 Apr. 1874	T. Ceontea	Tempurile glacioase
11 Mai 1874	Pamfil Dan	Despre asociațiuni în genere și despre societ. „Rom. Jună“ în special.
"	Matei Lupu	"
"	T. Ceontea	Despre flux și reflux

¹⁾ După povestea citită de autor în 4 Ian. 1868 la o ședință a „Societății șt. și lit.“

²⁾ Eugeniu Sucevanu a ținut în decursul semestrului I (1872—1873) un curs regulat de stenografie românească după metoda sa proprie. Nota autorului.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferenței, povești, noieli sau poeziilor cetite.
28 Mai 1874	???	Criticele lucrărilor lui Matei Lupu și Pamfil Dan, din 11 Mai 1874
"	O. F. Tilea	Ștefan cel Mare
"	I. Muntean	Critica conferenței lui O. F. Tilea.
27 Iunie 1874	T. Ceonțea	Viața și operele lui Andrei Mureșanu
19 Dec. 1874	I. Munteanu	Viața și operele lui Voltaire
23 Ian. 1875	T. Ceonțea	Univ. în gen. și sist. nostru planetar în specie [după Maedler și Litrow]
20 Mart. 1875	"	Univ. în gen. și sist. nostru planetar în specie [după Maedler și Litrow]
17 Apr. 1875	"	Univ. în gen. și sist. nostru planetar în specie [după Maedler și Litrow]
"	B. M. Lazar	Critica acestei conferențe
? ? ?	P. Missir	Naționalitatea ca element de cultură.
" " "	B. M. Lazăr	Critica acestei lucrări
22 Mai 1875	Dion. Olinschi	Istoriografia română în Bucovina
29 Mai 1875	C. Pop	Revoluția din 1821 în România (?) sub Tudor Vladimirescu
19 Iun. 1875	D. Olinschi	Istoriografia română în Bucovina
30 Oct. 1875	B. Mihail Lazar	Cid, poem epic tradus după Herder.
18 Nov. 1875	" "	" " " " " "
" " "	T. Ceonțea	Critica traducerii „Cid“
? ? ?	O. F. Tilea	Limba și literatura română până în sec. al XVI-lea
? ? ?	P. Missir	Critica acestei conferențe
26 Faur 1876	B. Mihail Lazar	Despre tragicomedie
15 Apr. 1876	? ?	Floarea tinerimei române din Viena (piesă satirică)
" " "	G. Baiulescu	Critica conf. lui Lazar din 26 Febr.
29 Apr. 1876	Dr. Calefariu	Băuturile spirituoase și influența lor asupra organismului
" " "	B. M. Lazar	Critica acestei prelegeri
26 Mai 1876	B. M. Lazar	Studii critice despre artă
1 Iulie 1867	Macedon Șoitu	Un tractat general despre agronomie
7 Dec. 1876	C. Popazu	Critica conferenței lui B. M. Lazar din 26 Mai 1876
23 Faur 1877	B. M. Lazar	Reflexiuni asupra Paradisului pierdut de Milton

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, novelei sau poeziei citite
5 Mai 1877	Const. Pop	Critica conf. lui Șutu din 1 Iulie 1876
21 Iunie 1877	B. M. Lazar	O promisiune glumeață (novelă orig.)
?	O. Blasianu	Studiu istoric natural despre instinctul vegetativ și animalic
?	"	Studiu istoric natural despre principiul psihic al animalelor
?	B. M. Lazar	Traducere liberă din diferite cânturi ale Paradisului pierdut (Milton)
?	"	„Dacia“ (poezie)
?	Fr. Schiller	„Der Taucher“ poezie decl. de B. M. Lazar
2 Ian. 1878	M. Șutu	Manipulația laptelui
11 Apr. 1878	O. Blasianu	Sufletul omenesc din punct de vedere natural-științific.
27 Apr. 1878	N. Hanganuțiu	Critica conferinței lui O. Blasianu
10 Maiu 1878	Iftim. Grigorean	Critica conferinței lui Șutu din 2 Ianuarie 1878
"	I. Paul	Unele trăsături caracteristice ale poporului rom. din epoca lui de arme
"	C. Pop	Critica conferinței lui I. Paul
24 Mai 1878	Ion Cornea	Căștigul în loterie
"	B. Mihail Lazar	Critica conferinței lui Cornea.
1 Iun. 1878	B. Mihail Lazar	„Plevna“ poezie epică ¹⁾
15 Iun. 1878	C. V. Pop	O privire generală asupra dreptului internațional.
29 Iun. 1878	"	"
"	I. Socaciu	Critica conferinței lui C. V. Pop.
6 Iulie 1878	Nicolai Pilția	Despre prepozițiuni în limba română.
26 Oct. 1878	Octav Blasianu	Istoria și folosul expozițiilor
"	"	Expozițiunea retrospectivă și cartierul oriental în Paris
21 Dec. 1878	"	Galeria de lucru și industria franceză
"	"	Industria statelor străine la expoziția din Paris 1878.
"	Sever Mureșanu	„Soartea unei fete și al ei blăstăm“ poezie originală.
"	Ioan Paul	Critica poeziei lui S. Mureșanu.

¹⁾ A apărut și în broșură separată.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, novelei sau poeziei citite.
6 Faur 1879	T. Rațiu	Critica celor patru conferințe de O. Blasianu
31 Mai 1879	Ion Pamfilie	Cultura și arta la Români
? ?	? Const. Pop	Critica acestei conferințe.
? ?	? V. Cumanu	A declamat „Cătră martirii români“ poezie de Andrei Mureșanu
? ?	? V. Socecu	„ „Der Kampf mit dem Drachen“ poezie de Fr. Schiller
3 Ian. 1880	C. Porumbescu	Muzica la Români
„	A. Bârseanu	Critica conferinței lui Porumbescu
24 Ian. 1880	V. Simionovici	Desvoltarea artelor
„	Ioan Paul	Critica acestei lucrări
6 Mart. 1880	D. Onciul	Românii și Bulgarii în evul mediu
„	A. Bârseanu	Critica acestei conferințe.
25 Dec. 1880	A. Procopianu	„Floarea florilor“ poezie originală
„	I. C. Panțu	Critica acestei poezii
25 Mai 1881	I. C. Panțu	Începutul literaturii române
„	A. Bârseanu	Critica conferinței lui Panțu
11 Iunie 1881	I. T. Mera	„Simion Crâșnicul“, novelă
„	Ch. Vulcan	Critica acestei novele
4 Iulie 1881	V. Damian	Cuvânt de deschidere ¹⁾
„	A. Bârseanu	Studiu despre V. Alecsandri
„	Simion Pop	A declamat poezia lui V. Alecsandri „Mihu Copilul“
„	D. Brătianu	A cântat solo „Steluța“ lui Alecsandri
„	I. C. Panțu	Tractat despre poeziile populare colectate de V. Alecsandri
„	Ch. Vulcan	A decl. poezia lui Alecsandri „Groza“
„	I. S. Paul	Alecsandri în teatrul român
„	D. Brătianu	A cântat poezia lui Alecsandri „Gon- doleta“
„	D. Ștefan	A decl. poezia „Ghioaga lui Briar“ de Alecsandri
7 Dec. 1881	I. C. Panțu	Schite caract. cult. din istoria Mol- dovei până la începutul secolului 18-a
„	I. S. Paul	Critica acestei conferințe

¹⁾ Ședința din 4 Iulie s'a ținut în onoarea lui V. Alecsandri.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, novelei sau poeziei citite
21 Ian. 1882	I. T. Mera	Crăișorul Șerpilor, poveste
"	I. C. Panțu	Recenziunea poveștii lui Mera
18 Faur 1882	Ioan Paul	Despre novelă și roman, sau: Clasicism, romanticism și naturalism
"	I. C. Panțu	Critica acestei conferințe
11 Mart. 1882	I. Moisil	Alchimia și alchimisții
26 Mai "	S. Moldovanu	Domnitorii Basarabi și epoca lor
"	I. C. Panțu	Critica acestei conferințe.
6 Iunie 1882	I. T. Mera	Mitru Dascălul, (schită)
"	I. Paul	Critica schiței lui Mera
17 Iunie 1882	C. Popasu	Cuvânt festiv ¹⁾
"	S. Pop	A declamat „Înșiră-te mărgărite“ de Alecsandri
"	"	A declamat „Serisoarea a treia“ alui Eminescu ²⁾
" 1882	S. M. Haliță	Literatura română înainte de 1868; T. Maiorescu și direcția nouă critică în literatura română.
"	I. T. Mera	Scriitorii dela „Junimea“
"	Septimiu Albini	T. Maiorescu și poezia română.
3 Faur 1883	I. Pop	Prejudiții filozofico-istorice
"	Vasile Goldiș	Critica acestei disertații
17 Faur 1883	Gh. Roșca	Despre igiena și nutrirea copiilor sugători.
"	Al. Pop	Critica acestei conferințe
28 Apr. 1883	I. T. Mera	Cenușotca (poveste)
"	Aurel Capșa	Recensia acestei povești.
21 Iun. 1883	I. T. Mera	Impărăteasa furată (poveste)
"	Simion Pop	Recensia poveștii lui Mera
5 Ian. 1884	Enea Nicola	Despre schimbările la cari a fost și este supusă suprafața globului terestru, și ceva despre originea lui
"	Al. Popa	Critica acestei conferințe

¹⁾ Sedința aceasta s'a ținut în onoarea „Junimei“ din Iași.

²⁾ Prima dată când s'a declamat ceva de M. Eminescu în societatea „România Jună“.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, novelei sau poeziei cetite.
22 Mai 1884	E. C.-Drăgușanu	Gibbon și Voltaire, traducere din „Echos de Feuilletons“.
10 Iun. 1884	A. Diacon Al. Tuducescu	Critica lucrării lui C. Drăgușanu Pipăruș Petru (poveste)
8 Iul. 1884	Ilie Gherghel G. Dobrin	Critica acestei povești Despre originea dreptului (după G. F. Puchla)
12 Nov. 1884	V. I. Telescu A. Diacon	Critica acestei conferințe Stele căzătoare
4 Apr. 1884	Al. Tuducescu Petru Șpan	Critica conferinței lui Diacon Cum se poate deștepta în elevi iubire și atragere către învățătură, și cum se pot aduce acolo, ca ei și după ieșirea din școală să nu înceteze a se perfecționa?
4 Apr. 1885	I. Crăciunel	Critica tractatului lui P. Șpan
16 Mai 1885	Al. Tuducescu	Aripa câmpului (poveste)
25 Iunie 1885	Ioan Papanicol Ilie Gherghel	Critica acestei povești Din țara urșilor (traducere din ?)
31 Oct. 1885	I. Crăciunel	O privire asupra trecutului istoric al Românilor din Ardeal
9 Nov. 1885	I. Gherghel I. Papanicol	Critica acestei conferințe Istoria muzicii
8 Dec. 1885	I. Crăciunel I. Țăranu	Critica conferinței lui Papanicol „Dintr'o excursiune“ (novelă)
2 Iunie 1886	I. Papanicol Al. Pop	Critica acestei povești Luxul la Romani, (trad. din l. germ.)
24 Iunie 1886	I. B. Gherghel I. G. Țăranu	Românii din Sârbia Critica acestei conferințe
25 Oct. 1886	G. Stolojanu I. Papanicol	Ceva despre cuvântul „Vlah“ Critica disertației lui Stolojanu
24 Faur 1887	Petru Șpan A. Moșoiu	Despre cultura generală, (studiu social-pedagogic) Idealul muncii
	Petru Șpan	Critica conferinței lui Moșoiu
	Al. Pop	Băuturile spirituoase
	Ioan Nastasi	Despre caractere
	Virgil Oniț	Naționalismul în literatura română

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, novelei sau poeziei citite
24 Faur 1887	G. Stolojanu	Critica acestei lucrări
9 Mart. 1887	Valeriu Rusu	„Sfârșitul unui poet“, „Rădăcina socului“, „O iubire nefericită“ (schite)
„	Virgil Oniț	Critica acestor schite
16 Apr. 1887	G. Stolojanu	Originea și clasificarea sistemelor filozofice (trad. din Cousine)
„	D. Axente	Critica acestei traduceri
6 Mai 1887	Ilie Beu	Creerii și spiritul
„	A. C. Popovici	Critica lucrării lui Beu
3 Nov. 1887	D. Axente	Cicii sau Românii din Istria
„	Virgil Oniț	Critica conferinței lui Axente
29 Ian. 1888	G. Bogdan	Mărul de aur și cele nouă păunițe (poveste)
„	N. Maxim	Critica acestei povești
5 Mai 1888	V. Oniț	O filă neagră din autobiografia mea
21 Iun. 1888	D. Axente	Nemurirea oamenilor (trad. după Herder)
„	G. Bogdan	Critica acestei traduceri
? ? ?	Vasile Bologa	Psihologia în educațiune
? ? ?	Valeriu Rusu	Critica conferinței lui Bologa
17 Nov. 1888	C. Brăileanu	Almanahul „Rom. June“ din 1888 (Recensie)
„	E. Solomon	Critica lucrării acesteia
15 Mart. 1889	Absalon Feier	Originea omului
„	Const. Galin	Critica lucrării lui Feier
20 Apr. 1889	Const. Galin	Căsătoria bunicului (schită umoristică)
„	„	Peripețiile unui cilindru (monolog în versuri)
25 Mai 1889	O. Boiu	Din fiziologia plantelor
„	C. Galin	Critica acestei conferințe
10 Nov. 1889	Popp-Harșianu	Ceva despre plantațiuni la popoarele vechi.
„	O. Boiu	Critica acestei conferințe.
30 Nov. 1889	Popp-Harșianu	„Un dialect“ (schită)
„	C. Galin	Critica schitei acesteia
3 Apr. 1890	V. Colceriu	Viața și activitatea lui Arhimedes
„	O. Boiu	Critica acestei disertații

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferenței, poveștii, novelii sau poeziei citite
16 Apr. 1890	G. Candrea	Aprecieri asupra lui Bolintineanu și Eminescu
? ? ?	C. Galin	Armindelul, sau serbarea jubileului de 50 de ani a necăsătoriei lui Cuconu Manolachi (schiță)
18 Nov. 1890	George Candrea	Ceva din filozofia pozitivă alui Auguste Comte
"	O. Boiu	Critica acestei lucrări
? ? ?	C. Galin	Staroștii lui Tachi-Lachi Zugravu
5 Mart. 1891	Modest Popescu	Infecțiune și imunitate
13 Iun. 1891	O. Boiu	O controversă în filozofia practică
"	G. Candrea	Critica acestei conferențe
31 Oct. 1891	V. Colceriu	O scurtă privire asupra stării literaturii și limbei române în secolul al XVIII-lea
2 Dec. 1891	G. Candrea	Ceva din filozofia Kantiană
? ? ?	"	Amestecarea limbilor
"	V. Colceriu	O anecdotă
2 Faur 1892	E. Tarangul	Duelul modern
9 Mart. 1892	Mihai Teliman	Par ordre de mufti
"	"	Petecul salvat înaintea tribunalului (comedie mare) ¹⁾
"	D. Seleschi	Critica ambelor lucrări.
16 Apr. 1892	A. TincudeTinca	Cum l'or prins pe Petruță Țăpoi la catane (schiță după un motiv german)
"	Pompiliu Dan	Limba ca scop în viața popoarelor (studiu etnologic)
"	Ilie Pârvolescu	Impresii din Sicilia
"	Mihai Teliman	Despre cauzele sărăciei societății (schiță umoristică) ²⁾
"	Nicolae Puican	Protecțiune (studiu de econ. polit.) ³⁾
"	"	Liber schimb („ „ „ „) ⁴⁾

¹⁾ Parenteza e alui Teliman.

²⁾ În original titlul e așa: „O ședință extraordinară“. A fost publicată în „Tribuna“ 1911.

³⁾ A fost premiată de soc. R. Jună.

⁴⁾ A fost premiată de soc. R. Jună.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferențelor, poveștii, novelii sau poeziei citite
16 Apr. 1892	Al. V.-Voevod	Femeea română
"	"	Lacul zinelor (poveste)
1893	Ilie Pârvulescu	Impresiuni din Prater (schiță)
"	D. Milicovici	O critică a conferențelor dlui Pui-can „Protecțiune“ și „L. schiamb“
"	C. I. Mesaroșiu	Rămas bun dela casa părintească (schiță)
"	Al. Vaida	„Hoc nunc“
"	"	Un episod din viața studenților români din Viena
1894, 95	I. Vajda-Voevod	„Măestrul“, (poezie orig. declamată de Ionel Capșa)
"	C. Comanescu	„Sirena“, (novelă trad. din l. croată)
"	Al. V.-Voevod	„Din viață“ (schiță)
"	I. Pârvulescu	Renașterea „Urziceii“
"	I. V.-Voevod	„Viziune“ (poezie declamată de Al. Vajda-Voevod)
"	Al. V.-Voevod	„Soartea“ (novelă)
"	O. Georgian	O ședință la „România Jună“ (schiță umoristică)
"	I. V.-Voevod	„De ce nu-mi vii?“ (poezie decl. de Al. Vaida-Voevod)
"	Al. "	„Spre patria străbună“ (schiță umor.)
1895, 96	Teofil Popovici	Rip van Winkle, (trad. după Washington Irving)
"	Cor. Comanescu	Puteri și căldură
"	I. Vajda-Voevod	„Călătorul“ (poezie orig. decl. de Marius Sturza)
"	Al. V.-Voevod	„Ursita“ (novelă originală)
"	Titu Perția	„Emilia“ (novelă ¹⁾)
"	Al. V.-Voevod	„1895–96“ (poezie)
"	Titu Perția	„Frumoasa Nelly“ (schiță ¹⁾)
"	Victor Colceriu	Aneecdote
"	Titu Perția	Nu am noroc în lume (după Max Nordau)
"	C. Comanescu	Finis, chip al stângerei universale
"	Al. V.-Voevod	„Iluzii și desiluzii“ (schiță ²⁾)
1896, 97	"	„Întâlnirea“, (farsă într'un act)
"	Cornel Horșia	„Zăpăceală“, (după Const. Bula)
"	¹⁾ Publicată și în „Tribuna“.	
"	²⁾ Publicată și în „Tribuna“.	

Zina, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, povelei sau poeziei citite.
1896/97	C. Mesaroșiu	Cugete despre frumosul în pictură (trad. după R. Mengs)
"	C. Horșia	"Florica" (idilă după Armand)
"	C. Comanescu	"Fără noroc" (novelă)
1897/98	Al. Crăciunescu	Despre bacterii
"	N. Dracinschi	"Pe Rarău" (novelă)
"	"	Traduceri din Heine și Hebbel
"	Al. V.-Voevod	"Fritzchen" din "Morituri" de Sudermann
"	N. Dracinschi	"Prea târziu" (schită)
"	G. Șorban	Ceva despre literatură
"	Al. V.-Voevod	Postul virtute? petrecerea păcat?
"	N. Dracinschi	"Revedere" (schită)
"	Al. Crăciunescu	Poezii populare din Bănat (folclor)
"	Nicu Dracinschi	"Țiganul și ciurma" (anecdotală)
"	G. Șorban	O istorie adevărată
"	Nicu Dracinschi	"Epigonul", "Durerea sufletească", "Otravă" și alte poezii originale
1898/99	"	"Din viața zeilor" (basm)
"	Marius Sturza	Soartea medicilor (disertație)
"	N. Dracinschi	Critica acestei disertații
"	"	"În amurg", "Mama", "Plângi copilă", "Drăguță" (poezii)
"	"	"Pribeagul", "O viață numai", "Doruri păgâne" (poezii)
"	Iosif Popovici	Critica acestor 7 poezii de Dracinschi
"	N. Dracinschi	"Soartea geniului", "Mi-aș dori", "Cartea vieții", "Puicuță capricioasă" etc. (poezii)
"	M. Popovici	Critica acestei poezii
"	N. Dracinschi	"Liniștea mării" (Goethe), "Visul Burului", "Somn ușor" (și alte poezii)
"	T. Pertia	Critica acestor poezii
"	Lucian Bolcaș	"Făclia înțelegerii" (schită)
"	Nicu Dracinschi	Critica acestei schițe
1899/900	Lucian Bolcaș	"Lolo" (schită)
"	Nicu Dracinschi	Poezii originale

1) A fost prezentată de dl Iosif Popovici.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, poveștii, novelei sau poeziei citite
1898/900	Iosif Popovici	Critica acestor poezii
"	Ioan Viciu	Din domeniul necunoscutului (spirit.)
1900/01	M. Iacubovici	Despre Despot Vodă (disertație)
"	N. Dracinschi	Critica disertației lui Iacubovici
"	G. Barbul	Poeziile lui Coșbuc (disertație)
"	O. Procopovici	Critica acestei disertații
"	N. Dracinschi	„Poezii“
1901/02	"	„Poezii originale“
"	Dr. I. Popovici	Eminescu ca naționalist
"	G. Barbul	Marconi și telegrafia fără sârmă
"	Dr. S. Pușcariu	Despre poetul St. O. Iosif
"	L. Luca	Dulfu: Isprăvile lui Păcală
"	Dr. Gherman	Românii în statistica generală
"	Nic. Dobrescu	Eminescu: „Luceafărul“
1902/03	"	Disertație asupra poeziei „Balada strămoșilor“ de A. Davila
"	"	Ziua de 3/15 Mai
"	"	Disert. asupra piesei „Vlaicu Vodă“ de A. Davila
"	N. Dracinschi	„Poezii originale“
"	Romul Pop	„Mașina de sburat“ (novelă)
"	Dr. I. Popovici	Disertație asupra poveștii „A fost odată“ de St. O. Iosif
"	Dr. S. Pușcariu	Disert. asupra poeziilor lui I. Bârsan
"	"	" " " Dșoarei M.
"	"	Cunțan și Zaharie Bârsan
"	I. Scarlatescu	Disertație asupra muzicii
"	Adrian Forgaci	„Poezii originale“
4 Dec. 1903	M. A. Popovici	Probleme estetice
22 Apr. 1904	Dr. S. Pușcariu	Afișuri moderne
28 Apr. 1904	Ioan Giurescu	Despre trecutul nostru
5 Mai 1904	Dr. E. Tarangul	În drum spre Elada
15 Mai 1904	M. A. Popovici	Anul libertății 1848
21 Mai 1904	Ioan Scarlatescu	Richard Wagner și drama muzicală
1 Iunie 1904	Dr. I. Popovici	Ceva din literatura română
11 Iunie 1904	Nic. Dobrescu	„România pitorească“ de A. Vlahuță și „Drumuri și crașe“ de N. Iorga (paralelă)

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul confidenței, poveștii, novelei sau poeziei cetite.
1904/05	Demian David	Dela finea veacului al 18-lea
"	"	Prin măruntaiele pământului
"	"	Din anii 1848
"	H. P. Petrescu	Literatura națională
"	"	Schițe și nuvele originale
"	"	Cetiri din Caragiale, Sadoveanu, Z. Bârsan
1905/06	Dr. S. Pușcariu	Octavian Goga (disertație ¹)
"	Dr. V. Cioban	Novela a 6-a a lui Iustinian
"	M. Popovici	Parlamentarismul englez
"	H. P. Petrescu	Badea Cărăbană (novelă)
"	V. Greciuc	Intemeierea principatelor române
1906/07	I. P.-Voitești	Despre aparatele de sburat și observații personale asupra sborului la animale
"	D. Marmeliuc	Fiul pierdut (novelă)
"	Vesp. Pauliuc	La balul mascat (schiță umoristică)
"	T. Balan	Poeziile lui Radu Sbiera
"	Fl. Coengiopol	„Rime nuove“, „Lelici“ și alte trad. din Carducci
"	V. Pauliuc	Despre limitele exactității în chimie
"	P. Scripcariu	Critica acestei disertații
"	D. Marmeliuc	„Prietenii“ (trad. după Tieck)
"	T. Balan	Dare de samă asupra acestei trad.
"	Iuliu Crișan	Un poet bănățean: V. V. Delamarina
1906/07	Dr. Virg. Cioban	Originea Paștilor și datinele de Paști
"	I. P. Voitești	Despre magn., hipn. și vizionarism
"	Iuliu Crișan	Viața în poezia pop. (după colecția lui Alecsandri)
"	Nicu Mintencu	Despre însemnătatea zilei de 3/15 Mai
"	Fl. Coengiopol	Comedii (trad. din Terentius)
1907/08	I. Pop. Voitești	Metodele Korn (München) și Belini (Paris) cu privire la transmiterea fotografiei prin telegrafie etc.
"	C. Ion., Brăila	Priviri asupra situației politice și economice din România
"	Ioan Broșu	Poezii orig., și trad. după Lermontow

¹ Publicată în „Convorbiri literare“.

Zina, luna și anul	Numele autorului	Titlul conferinței, povestii, novejii sau poeziei citite
1907/08	V. Pauliuc	Horat și îndrăznețul (trad. liberă a unei satire din Horat)
"	Gavril Teleagă	Despre St. O. Iosif
"	Iuliu Crișan	Rostul unei societăți academice
"	I. Pop., Voitești	Petroleul, originea, extracțiunea și import. lui comer. și industrială
"	V. Pauliuc	Câteva capitole din domeniul fiziol. omenesc împreunate cu explicații și demon. de preparate anatomice
"	Dr. C. N. Vasiliu	Câteva cuv. asupra chirurg. ortopedice
"	Iuliu Crișan	Apreciere critică a romanului „Martirii” de Const. Hodoș
1908/10	Coriolan Babeș	Ceva despre bacterii și despre progresele bacteriologice din România
"	"	Tendințele igienei și însemnătatea popul. princ. eila pop. rom. din Ung.
"	"	Actualitatea satirei lui Eminescu
"	Dr. I. Bacinschi	Cântecul lui Roland
"	"	Titu Maiorescu
"	N. Băilă	O reprezentare teatrală ¹⁾
"	Baiu Crăciun	Fragmente din [carnetul] unui forestier
"	Dim. Caracostea	Cum plămăuia Eminescu?
"	A. Doroftei	Eminescu omul
"	Dr. S. Dragomir	Ce a făcut mitropolitul Șaguna pentru Bucovineni?
"	"	Conferință în 3/15 Mai
"	Horățiu Germân	Gheorghe Lazar
"	Dr. U. Iarnic	Titu Maiorescu
"	D. Marmeliuc	P. Terentius Afer
"	"	Gheorghe Coșbuc
"	"	Alexandru Vlahuță
"	"	Titu Maiorescu
"	Dr. Meyer-Lübke	Titu Maiorescu
"	Leon Nicolai	Superstiția în poveștile românești
"	Dr. Iancu Nistor	Unirea principatelor române
"	Const. Oancea	Literatura politică și Eminescu
"	"	"

1) D-sa a declamat de multe ori poezii la ședințele societății.

Ziua, luna și anul	Numele autorului	Titlul, conferinței, povestii, novelei sau poeziei cetite
1908/10	V. P.-Burlă	Circulațiunea sângelui în desvoltagei filogenetică dela organismecele mai inferioare până la om.
"	"	Justificarea naționalismului prin figurile mari ale neamului nostru.
"	"	Sifilisul și urmările lui
"	Ilie Piticariu	Bacilul tuberculozei. Tuberculoza pulmonară și vindecarea ei.
"	Dr. L. Popovici	Socialismul național
"	Dr. M. Popovici	Titu Maiorescu
"	Dr. Oct. Scalat	Câteva capitole de etică sexuală
"	Carol Șotl	„După serată“. „Prima dragoste (schife)“
"	Gavril Teleagă	Desvoltarea parlamentarismului în Austria
"	Ioan Teliman	Columnnele grecești în arhitectură.
1910.11	C. A. G. Babeș	Scurte reflexii asupra funcționării organismului omenesc.
"	Eugen Bianu	Însemnătatea zilei de 3/15 Mai din 1848
"	Dr. Comoroșan	Datorințele unui universitar român.
"	Iuliu Crișan	Nervozitatea.
"	"	Ion Agârbiceanu
"	"	Cum să ne cruțăm sănătatea? (Conferență poporală)
"	Ion Grămadă	Călători români prin țările străine, din cele mai vechi timpuri până la începutul veacului al XIX-lea.
"	"	Cinci ani din istoria Bucovinei.
"	"	O nuntă domnească (Schife istorică publicată în No 5 din „Viața Românească“).
"	"	Cuza Vodă și unirea principatelor române.
"	"	Despre participarea Românilor la asediul Vienei în 1683 și despre crucea Voevodului Șerban Cantacuzino de lângă Schönbrunn.

Ziua, luna și luna	Numele autorului	Titlul conferinței, povestii, novelei sau poeziei citite
1910/11	I. Grămadă	Nicolae Iorga.
"	D. Marmeliuc	Despre „Orestia“ lui Aeschilos.
"	Domenic Medrea	Câteva sfaturi pentru popor (Conferență populară)
"	Dr. Iancu Nistor	Trăsăturile caracterului lui Cuza Vodă și al contemporanilor săi.
"	Dr. L. Popvici	Însemnătatea și rostul vieții sociale.

Tabloul statistic al membrilor „României June“
1871—1911

Anul admini- strativ	Austria de jos	Bănat	Basarabia	Bucovina	Bulgaria	Istria	Macedonia	România	Transilvania	Ungaria	Suma
1871—											43
1871—1872											63
1872—1873		3		28			1	14	19	2	67
1873—1874	1	3	1	22				17	23	2	74
1874—1875		2		41			1	9	33	2	88
1875—1876				7				9	31	3	50
1876—1877				9				11	24	2	46
1877—1878				4				11	31	3	49
1878—1879				5				4	27	1	37
1879—1880											47
1880—1881				6				2	34	3	45
1881—1882			1	4				4	24	4	37
1882—1883		1	1	8				4	13	6	33
1883—1884		1	2	9				7	21	10	50
1884—1885		5	2	5				9	14	7	42
1885—1886		4	1	10				13	17	5	50
1886—1887		1		5				8	16	3	33
1887—1888				10				11	13	2	36
1888—1889			2	10				12	14	2	40
1889—1890		1	2	11				10	16	3	43
1890—1891				6				4	14	3	27
1891—1892		1		10				2	17	3	33
1892—1893		2		16				4	20	5	47
1893—1894		3		12				3	15	3	37
1894—1895		5		5			1	4	15	1	31
1895—1896	1	4		6				4	12	4	31
1896—1897	2	4		11			1	2	10	5	34
1897—1898	1	2		11					11	3	29
1898—1899	2	6		18				4	13	3	46
1899—1900	2	3		12				3	17	4	41
1900—1901				16				1	15	5	37
1901—1902			2	17		1			11	1	32
1902—1903	1		2	15		1		1	4	2	26
1903—1904				17		1		3	16		37
1904—1905			1	19		1	1	1	17		39
1905—1906			2	25		1		1	10	1	37
1906—1907			2	27				6	3		38
1907—1908			2	22				4	7	2	37
1908—1909			1	24					19		44
1909—1910			2	21				2	20	4	49
1910—1911			2	26				1	3	26	86

Indicele persoanelor și numelor proprii.¹⁾

- „Academia ortodoxă“ (soc.) 105. Barițiu (George), 17, 57, 134.
 „Română“ 29. Barițiu Ieronim G. 27, 35.
 „Academicki spolek“ (soc.) 105. Bauer Leopold, 37.
 Adam, 2. Băleanu G. 27, 35.
 Adrian, 61. Bărnuțiu Simion, 54, 56.
 Alamor nemeș de, 117. Bârseanu Andrei, 8, 72—75, 77,
 „Albina“ (ziar) 18, 19, 21, 26, 82, 86, 89, 97.
 48, 113. Bârsescu Agata, 104.
 Albini Septimiu, 95, 97. Behnitz I. 60.
 „Albrecht Dürer Verein“, 82. Bejan Dionisie cav. de, 13.
 Alecsandri Vasile, 40, 43, 52, 73, Benedikt Dr. 107, 108.
 84—89, 91, 96, 97, 108, 131—3, Blasianu O, 116, 123.
 140, 142, 143. Bodnarescu Samson, 113.
 Apollo, 73. Bolcaș Lucian, 113.
 „Arboroasa“ (soc.), 72. Boteanu, 44.
 „Ardeleana“ (joc), 106. Bragadiru, 68.
 Argetoianu C. 99. Braniște (Valer), 108.
 Aronovici C. 18, 20, 27, 34, 54, 113. Brăteanu N. 117.
 „Asociațiunea Transilv.“, 22, 82. Brătescu I. A. 64.
 Babeș Victor, 113. Brătianu D. 34, 51, 89, 95.
 Bacinschi Dr. I. 99. Brediceanu Tib. 121,
 Baich Maria de, 117. Bucescu (Bucevski) Epami-
 Baiulescu G. Dr. 97. nonda, 41, 80, 82, 120.
 „Balkan“ (soc.) 105. Buchental Const. cav. de, 118.
 „Barbara Sfânta“, 1. Bumbac Ion(iță), 21, 32, 40,
 Barbarosa Frideric 3. 52—54, 57—60, 64.
 Barcianu D. Popovici, 32, 60. Bumbac V., 13, 31, 38, 39, 59, 113.

¹⁾ Numirile geografice și topografice nu le-am indus aici; din Anexe am luat numai persoanele și numele proprii din „Scrisorile inedite“. N-rul indică pagina. N. A.

- Burlă Vasile, 60, 112.
 Calineciuc I. Dr. 72, 107.
 „Calul alb”, 12.
 Candrea George Dr., 113.
 Cantacuzino, 107.
 Cantilli, 106, 107.
 Carada Eugen, 18.
 Caragiale I. L., 134, 135.
 Caragiani, 60.
 Carmen Sylva (regina României), 98.
 „Carmen Sylva”, (soc. Graz), 105, 108.
 Carol I, Regele României, 19, 50, 108, 109, 120, 136.
 Caudella, 40.
 Ceontea, 108.
 Chelariu G. 97.
 Chibici A. 41, 53, 93.
 Cioban Virgil Dr. 7, 83.
 Cioean, 60.
 „Circolo academico italiano”, 105.
 Ciurpărcovici Arcadie, 42, 43.
 Ciurecu Alex., 104.
 Ciurecu Sterie N. Dr. 32, 43, 64, 102, 103, 106, 121, 122.
 „Clubul indiferenților”, 2.
 Cocinschi, 43.
 „Concordia”, 13.
 „Convorbiri literare”, 12, 36, 43, 50, 61, 95, 97, 100, 113, 142, 143.
 Cosabust Emil, 35.
 Cozma Lucia, 117, 121.
 Creangă Ion, 96, 135, 141, 143.
 Crișian Ionel, 83, 117.
 Culian, 96.
 „Curierul din Iași”, 41.
 Damian V. 88, 89, 132, 133.
 Dan Pamfil, 39, 43, 51, 64, 72, 93.
 Darelay, 104.
 Dimitrescu Const. 115.
 Dinieu, 104.
 Dobrescu N. 112.
 Dracinschi Nieu, 78, 113.
 Drăgescu I. C. 26.
 Drăgușan E. Codru, 94.
 Dumba Matilda n. Germani, 105, 109, 120.
 Dumba Nicolae, 103, 106—108.
 Eleneu, 115.
 Elisaveta Regina României, 108.
 Eminescu Mihail, 25, 28, 30, 32, 34, 36, 40, 43, 46, 47—55, 58—61, 63, 64, 67, 84, 91, 93, 97, 112, 113, 122, 125, 136, 137, 138, 142.
 Eva, 2.
 „Familia” (rev.) 13, 19, 113, 141.
 „ ” (soc. Berlin), 2.
 Fălticeni, 40.
 „Federațiunea” (ziar), 18, 19, 113.
 Felibrii, 86.
 Filișanu Maria de, 120.
 Flechtenmacher, 40.
 Flondor Tudor cav. de, 116, 118.
 Forgaci Adrian, 113, 114.
 Francisc Iosif I, 107, 121.
 „Frăția”, 30.
 Gall Iosif Dr. 12—15.
 Gane N. 96, 138, 141.
 „Gazeta Transilvaniei”, 13.
 Gänsbacher I. Dr. 117.
 „Germania” (soc.) 105, 108.
 Ghica E. 107.

- Ghica Ion 87, 139.
 Gluneck M. Hye Baronesă de, 105, 109.
 Gluneck Baron de, 106.
 Goga Octavian 117.
 Gramatovici Florica, 126.
 Gribovski, 64.
 Grigorcea Nec. cav. de, 61.
 Grigori Chir, 71.
 Grigorovici Codrat, 27, 113.
 Grigoroviță Codrat, 59.
 Grigoroviță Vasile Dr. 120.
 „Gura satului“ (rev.) 13.
 Haimann, 143.
 Halip Vasile, 8, 73, 80, 81.
 Haliță S. M., 94, 95, 97.
 Haralambie, 41.
 Harting, 108.
 Hașdeu B. P. 35, 37.
 Hângănuț Dr., 8.
 „Heil, Hund, Kleizhof“, 17.
 Hosanu I., 60; 116.
 Hurmuzachi 1.
 Hurmuzachi Alecu, 19, 25.
 Iacobsits, 118.
 Iarnik I. Urban dr., 8, 99.
 Ilasievici Ipolit, 15, 21.
 Iorga Neculai. 68, 84, 114.
 Irimescu, 64.
 „Iulia“ (soc.) 105.
 „Junimea“ (soc. stud. Cernăuți), 89, 105, 108.
 „Junimea“ (soc. Iași), 58, 82, 83, 95—97, 99, 100.
 „Junimea literară“ (rev.) 43.
 Kamadeva, 61.
 Kanitz Theresa Eduard, 76.
 Kaposi dr., 107.
 Kiriac, 75.
 Kogălniceanu Mihail, 43, 53, 120.
 Küstenege, 87.
 Lambrior, 96.
 Lavrie, 99.
 Laxenburg, 79.
 Lazar B. M. 114;
 „ Gh. 1.
 Leibovițiu Leopold, 18.
 Leopoldstat, 12.
 Liège, 35.
 Lihotzky dr., 107.
 Lindheim Alfred de, 99.
 Lipsea, 35.
 Logotheti Emanoil conte, 32.
 Lucaciu V., 60.
 Lupașcu Al., 52, 92.
 „Lupul alb“, 14.
 Lupu Al., 83.
 Lupu Florea Dr., 103.
 Luță Ilie, 32, 38, 43, 54, 64.
 Lübke Meyer Wilh. Dr., 99, 112.
 Magdu, 27.
 Magheru, 41.
 Maghior, 27.
 Maier, dr., 59.
 Maior Petru, 1.
 „Maior Petru“ (soc.), 1, 7, 105, 108.
 Maiorescu I., 54.
 „ T., 1, 40, 41, 52, 54, 54, 56, 58, 61, 84, 89, 91—100, 112, 114, 135, 140—144.
 Mali, 80.
 Manolescu, 106, 108.
 Marchet, 23.

- Marenzeller Elena de, 105, 120.
Marmeliuc Dimitrie, 68, 98.
Maroneanu, 64.
Mavrodi, 107.
Măreuş Ştefan, 8, 117, 121.
Măzăreanu Vartolomei, 41, 91.
Mefisto, 76, 78.
Mera I. T., 95, 97, 113.
Micheru, 116.
Mihai Viteazul, 65.
Mihalaş, 73, 80.
Mintencu, 23, 68.
Missir Petru, 96, 112.
„Mişeei“, 145.
Mişu, 99.
Mocian, 104.
Moisil C. 31.
Moldovan dr., 73, 117.
Morariu Silvestru, 14, 43, 46.
„ Vasile, 43, 46, 64.
Moroianu, 99.
Mureşanu Andrei, 32.
„ Aurel, 13, 27, 30, 49.
„ (firma) 36, 37, 45, 50.
„ Iacob, 107.
„ Sever, 73.
Napoleon, 1.
Naum, 96, 143.
Năşăud, 11, 60, 95.
Neagoe I., 60.
Negruzzi Iacob, 40, 52, 87, 91,
97, 140—142.
Nibelungii, 3.
Nica T., 27, 59.
Nistor I. dr., 24, 112.
„Omagiu lui Maiorescu“ 114.
Oneiul Aurel cav. de, 23, 107.
Oneiul (D.), 143.
Onu Nicolae, 28, 32, 49, 60.
Oniţiu Virgil, 98, 113, 114.
„Organul ştiinţific literar“, 66,
113.
Otto Natalia, 117.
Ovidiu (dramă) 89, 143.
Panţu I. C., 89, 113.
Papanicolu I. dr. 116—118.
Papu Ioane, 46.
Paul, 4.
„ I. S., 73, 88, 89, 94, 112.
Pauliuc Vespasian, 8, 99.
Perlea, 37.
Perţia Titu, 108.
Petrescu, 105.
„ Horia Petra, 7, 68, 113.
Petrinó Dimitrie, 48, 145.
Philippescu Th., 15, 27, 32.
Piliţia N. 97.
„Pipăruşa“ (rev.). 124.
Pipoş Pompiliu, 73, 80.
Pitey Petru, 35.
„Plevna“ (poem), 114.
Pogor V., 40, 52, 91, 96, 136.
Pompiliu, 96.
Pop Ioan, 32.
„ Reteganul, 114.
„ Simion, 89, 97.
Popa Al. dr. 105, 125.
Popasu I., 61.
Popazu C. dr., 95, 96.
Popovici A. C., 98, 100, 103, 112.
„ Bayreuth, 104.
„ Delia 126.
„ George Dr., 143, 146.
„ Lazar dr., 83.

- Popovici Iosif dr., 22, 112.
 " Mihaï A. dr. 39, 99.
 " Nicolai, 95, 97.
 " Teofil, 107, 109.
 Poppovits B. G. 18, 19, 33, 61, 121.
 Porumbescu Ciprian, 71—74, 76—83, 97, 116—118, 124.
 „Presse Neue Freie“, 124.
 Pretorian Aurelia, 117.
 Pretorian Lily, 117.
 Prodan, 28.
 Pușcariu Il. dr. 8, 13, 15.
 " Sextil dr., 22, 112.
 Pumnul Aron, 48, 54.
 R. A. 122.
 Rainer, arhiduce 118, 121.
 Rațiu Emilia dr., 8.
 " Mărioaran. Porumbescu, 8.
 Resu, 64.
 „România“ (soc.), 2, 7, 15, 17—21, 25—31, 47—50, 115, 120, 121, 136.
 „România Jună“ 2, 4—9, 15, 19, 22, 25, 27, 31, 32, 37, 38, 41, 45, 46, 49—51, 53, 55, 58, 59, 61, 67—69, 72—77, 79, 82, 83, 84, 86—88, 91, 93—105, 107, 109—116, 119, 121, 122, 124, 125, 131—136, 138—146.
 „România liberă“ (ziar), 141.
 „Românismul“ (soc.) 2, 37,
 „Românul“ (ziar București) 36, 51.
 Rusu Gherasim, 25.
 Saul, 4.
 Sângheorgian, 80.
 Șpan Petru, 112.
 Sbiera I. G. Dr. 10, 11, 43, 48.
 Scarlatescu I. 117, 118.
 Schauta Dr. 107.
 Seracin, 106.
 Slavici Ioan, 25, 32, 34—38, 40, 41, 43—47, 49, 52, 53, 55, 58—60, 64, 89, 91, 93, 112, 113, 142.
 „Slovenya“ (soc.) 105.
 Socaciu I. 97.
 Socee, 85, 131.
 „Societatea literară și științifică“, 1, 7, 12, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 25—27, 30—32, 47, 50, 59, 115, 120.
 „Societatea literară și științifică a Românilor din Viena“, 10, 136.
 „Societatea literară socială România“, 16.
 „Solidaritatea“ (soc.) 69, 105.
 Sorcovă 98, 113.
 Stamati, 59.
 „Stâlpul lui Vodă“, 3.
 Stefanelli T. V. 8, 34, 43, 113, 124.
 Steinthal, 45.
 Stoian Constantin, 11.
 Straus Iohan, 76, 106, 107, 109, 116, 117.
 " Eduard, 118.
 „Sunete și răsunete“ (rev.) 113.
 Swoboda, 99.
 Șaguna, 16, 57.
 Șandru C. 83, 117.
 Schklovacis, 60.
 Șincai Gh. 1, 49.
 Șorban Guillaume, 118.

- Ștefan D. 89.
 Ștefan (c. M.) 52.
 Ștefan cel Mare, 3, 39, 41, 50, 91, 140, 144.
 Ștefan Vodă, 34.
 Ștefănescu Barbu, 143.
 Ștefurea Ștefan, 40, 49, 53, 93, 112.
 Șuluțiu, 17.
 Tancu, 60.
 „Tatran“ (soc.) 105.
 Teclu Nicolae, 13, 27, 35, 99, 103, 120.
 Teleagă G. 68.
 „Telegraful“, 13.
 Teliman Ioan, 122.
 „ Mihai, 3, 113.
 Teodorescu Gh. Dem. 64.
 Teodorini 104.
 Teriaki de Monfort, 117.
 „Theresianum“, 1.
 Tilea Tit Liviu, 102.
 „Tinerimea română“ (soc.) 105, 106, 108.
 Tocilescu Grigore, 64.
 Toma, 74.
 Topliceanu, 83, 117, 121.
 „Traian“ (ziar) 35.
 „Transilvania“ (societate Bucu-
 rești), 18.
 Triteanu, 117.
 Troidl, 14.
 Trombișu A. 13.
 Țurean I. 107.
 Ulrichskirchen, 116.
 Umorestul (rev.) 13.
 „Uniunea Românilor“ (Paris), 2.
 „Unirea“, 30, 105.
 „Urzica“ (rev.) 122—124.
 „Urzica nouă liberă“ (rev.) 124.
 Vaida-Voevod Al., 7, 49, 103, 108, 109.
 Vasilco George baron de, 15, 108.
 Vârgolici, 96.
 Velovan, 142.
 „Viața românească“ (rev.) 113.
 „Viitorul“, 30.
 Vlad Aurel, 108.
 Vlad Aurelia Al., 133.
 Vlahuță A., 143, 146.
 Voileanu Anicuța, 117.
 Voina V., 72, 97.
 Voronca Orest, 13.
 Vrhlicki, 4.
 Vulcan Ch., 89.
 Vulcan Iosif, 19, 113.
 Wettstein Dr., 99.
 Wiest Iulius Dr., 118.
 Xenopol A. D., 41, 44, 45, 64, 91, 137.
 Zaicu I., 109.
 Zamfirescu Duiliu, 144.
 Zehetbauer, 36, 37, 45, 50.
 Zimbrul, 68.
 Zvonimir, 105.

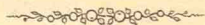

Tabla de materii.

	Pag.
	III
1. Bibliografie	1
2. Introducere	10
3. „Societatea literară științifică a Românilor din Viena“ (1864 recte 1868—71)	16
4. „Societatea literară-socială „România“ (1867 recte 1868—1871)	21
5. Două catedre universitare	25
6. Întemeierea „României Jună“ (1871)	34
7. Serbarea dela Putna (15/27 August 1871)	46
8. Mihail Eminescu	63
9. Congresele studențești din 1871 și 1909	71
10. Ciprian Porumbescu	84
11. Vasile Alecsandri	91
12. Titu Maiorescu	103
13. Jubileul de 25 ani (1896)	111
14. Activitatea literară	115
15. Cultivarea muzicii	119
16. Viața socială în cele trei societăți	131
17. Scrisori și telegrame inedite din arhiva societății	147
18. Cuprinsul almanahului literar din anul 1883	148
19. „ 1888	149
20. Ședințele literare ale „Societ. literare și științifice“	151
21. „ societății „România“	152
22. „ „România Jună“	167
23. Tabloul statistic al membrilor „României Jună“ (1871—1911)	169
24. Indicele persoanelor și numelor proprii	175
25. Tabla de materii	176
26. Errata	

Ilustrații.

a) Eminescu la „România Jună“	47
b) Ciprian Porumbescu la „România Jună“	74
c) Vasile Alecsandri	85
d) Titu Maiorescu	92

Errata.

Pe pag.	șirul	de sus,	în loc de	să se cetiască
3	10	" "	influențe	influențe.
11	22	" "	pentru universitățile	la universitățile
18	7	" "	în privința	în privința
34	12	" "	contra acestei	în contra acestei
46	5	" "	bacalaureul	bacalaureatul
64	29	" "	Prin ce ar	prin ce s'ar
70	8	" "	trecută	tăcută
71	14	" "	voioasei	voioase
73	8	" "	societăților	societăților
73	25	" "	cântecul	cântecului
76	19	" "	„Rom. Jună“	„Rom. June“
81	7	" "	tună	turnă
84	6	" "	Alexandri	Alecsandri
84	21	" "	su nerăbdare	cu nerăbdare
87	14	" "	alui	dlui
89	12	" "	Briaz	Briar
89	21	" "	pe un vâl	de un vâl
100	6	de jos	lui 1911 aparține șirului 2 de jos.	lui
107	22	" sus,	în loc de <i>lui</i>	<i>lui</i>
109	10	" "	întemeietorilor	întemeietoarelor
109	33	" "	urmărta	urmărită
111	13	" "	creșterea	creșterea
114	14	" "	care prin	căruia prin
118	7	" "	dedică un	dedică
119	2	" "	Invenes	Iuvenes
122	32	" "	dăruis	dăruit
124	3	" "	scoate	scoatea
125	25	" "	gust gust	gust

Alte erori mai mici, binevoiască a le îndrepta cetitorii!

